

Tudi bienij arhitekturne fakultete se seli v Gorico

15

Škedenjska železarna: tržaški sindikati Cgil, Cisl in Uil postavili ultimatum deželni vladi

7

Galebov šolski dnevnik vabi k zdravi prehrani

12

Novogoriški univerzitetni kampus na travnik nasproti Perle?

16

Primorski dnevnik

SREDA, 21. SEPTEMBRA 2011

Št. 223 (20.238) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 660071

Predčasne volitve še niso jamstvo za stabilnost

RADO GRUDEN

Po manj kot treh letih je za vlado Boruta Pahorja včeraj v Državnem zboru zapel navček in označil konec vladne agonije, ki je dejansko trajala že dobro leto in pol. Že od vsega začetka pa so vladne vrste pretresali nesoglasja in bolj ali manj glasne grožnje z odhodi iz koalicije. Te so se končno tudi uresničile najprej z izstopom stranke upokojencev Karla Erjavca in nato še Golobičevega Zaresa. Kljub vsem težavam in svetovni gospodarski krizi, ki je položaj še poslabšala, je vlada premierja Pahorja dosegla nekaj dobrih rezultatov, nekatere ji je preprečila neustrezna referendumska zakonodaja, marsičesa pa tudi zaradi stalne konfliktnosti in tudi premierjeve neodločnosti v tem času ni dosegla.

Ko so na koncu v koaliciji ostali samo še Pahorjevi socialni demokrati in liberalni demokrati Katarine Kresal, je postalo jasno, da tako okleščeno koalicijo, če hoče priti do naravnega konca mandata, lahko reši samo še čudež. Kot se je videlo, čudeža ni bilo in državni zbor je ob prvi pravi priložnosti Pahorjevo koalicijo poslal domov in na stežaj odprl vrata do predčasnih volitev, ki jih vsaj z besedami zahteva večina poslanskih skupin.

V skladu s slovensko ustavo zdaj obstajata le dve možnosti, da ne pride do predčasnih volitev. Prva je, da Borut Pahor v mesecu dni zahteva ponovno glasovanje o zaupnici, druga pa, da ena od poslanskih skupin ali deset poslancev v tednu dni predlaga novega mandatarja. Glede prve lahko rečemo, da gre bolj za teorijo kot za realno možnost, kar pa zadeva iskanje novega mandatarja pa bo treba počakati še nekaj dni, ko bi moralo biti že jasno, če se bo kdo pripravil spustiti v avanturo in v sedanjih kriznih razmerah prevzeti krmilo države do rednih volitev jeseni 2012. Tudi če bi se našel kandidat, ni gotovo, da se bo v državnem zboru oblikovala dovolj močna koalicija za izvolitev nove vlade.

Predčasne volitve tako ostajajo edina realna možnost. Predsednik Danilo Türk jih mora razpisati v tridesetih dneh po izglasovanju nezaučnic. Veliko vprašanje pa je, če bodo predčasne volitve, ki naj bi bile že v prvi polovici decembra, prinesle tisto stabilnost, v imenu katere je včeraj tudi padla Pahorjeva vlada. Kot trenutno kaže, bi največ glasov dobila »stranka« tistih, ki ne nameravajo voliti nobene od sedanjih. Zato se povsem lahko zgodi, da se politična kriza še podaljša z vsemi negativnimi posledicami, ki bi še poslabšale že tako kritičen položaj Slovenije.

LJUBLJANA - Po glasovanju v državnem zboru najbolj verjetne predčasne volitve

Vlada Boruta Pahorja ni dobila zaupnice

DEVIN - Zbor slovenskih izvoljenih predstavnikov

V bran krajevnih uprav

Varčevalni ukrepi vlade in dežele ogrožajo tudi upravno samostojnost Slovencev

DEVIN - Sinoči se je zbor slovenskih izvoljenih v krajevnih upravah sestal, da bi izvoljeni predstavniki ocenili posledice vladnih varčevalnih ukrepov na krajevne uprave in še posebno na stvarnost Slovencev v Italiji. Uvodna razmišljanja so podali de-

želna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič ter podpredsednik Tržaške pokrajine Igor Dolenc.

Na problematiko, so spomnili, bo vplival tudi novi deželni zakon, s katerim namerava Dežela FJK nadomestiti gorske skupnosti z zvezami

goratih občin. Govor je bil tudi o napovedani ukinitvi pokrajin in združevanju manjših občin, kar utegne ogroziti avtonomijo uprav, ki imajo pomembno vlogo pri uveljavljanju slovenske prisotnosti v narodnostno mešanem prostoru.

LJUBLJANA - Vlada premiera Boruta Pahorja v državnem zboru ni prestala glasovanja o zaupnici, ki jo je Pahor vezal na imenovanje novih ministrov. Za zaupnico je namreč glasovalo 36, proti pa 51 poslancev. S tem je bil Pahor razrešen s funkcije, državni zbor pa mora sedaj v 30 dneh izvoliti novega mandatarja, sicer bo Slovenija novo vlado dobila po predčasnih volitvah.

Za zaupnico so glasovali vsi poslanci SD in LDS ter nepovezani poslanci Alojz Posedel, Vili Trofenik in Franc Žnidaršič. Proti pa so glasovali vsi poslanci SDS, SLS, SNS, DeSUS in šest poslancev Zares.

Na 2. strani

Proti krizi tudi znižanjem davka IRAP

Na 4. strani

Cosolini na Reki podpisal sporazum o sodelovanju

Na 8. strani

V Trst se vrača festival Revija v reviji

Na 9. strani

Goriški črpalkarji še naprej životarijo

Na 14. strani

V Gorici poldrugi milijon za luknje

Na 14. strani

ZGONIK - Včeraj Bogdanu Gromu prvi občinski pečat

ZGONIK - Prvi pečat v zgodovini občine so podelili vsestranskemu umetniku Bogdanu Gromu.

Na 6. strani

GOSPODARSTVO - Napolitano: Secesija Severne lige zunaj zgodovine S&P Italiji znižal bonitetno oceno Opozicija zahteva Berlusconijev odstop

RIM - Bonitetna hiša Standard & Poor's je v noči na ponedeljek Italiji za eno stopnjo, z A+ na A znižala bonitetno oceno. Kot glavna razloga za znižanje bonitetne ocene države v bonitetni hiši navajajo šibkejšo gospodarsko rast od pričakovane in višjo raven javnega dolga od sprva pričakovane. Poleg tega je bonitetna hiša kot negativne ocenila tudi prihodnje obete glede gibanja bonitetne ocene. Ključni razlog za slabe napovedi so nestabilne politične razmere v državi in velik pritisk javnega dolga na državne finance, ocenjuje bonitetna hiša.

Opozicijske stranke so premiera Silvia Berlusconija (na sliki) pozvale, naj prevzame odgovornost za znižanje bo-

nitetne ocene države in odstopi. Italijo lahko po mnenju največjih opozicijskih strank zdaj reši le vlada narodne enotnosti. Tudi Confindustria je bila izredno kritična do vlade.

Predsednik republike Giorgio Napolitano pa je dejal, da je treba nujno sprejeti ukrepe za oživitve gospodarske rasti, in to na premišljen način in s široko parlamentarno podporo. Predsednik je dejal, da je v tem trenutku posebno pomembna enotnost države, o tistih, ki se zavzemajo za odcepitev severa Italije (misli na Severno ligo), pa je dejal, da so »izven zgodovine in izven realnosti«.

Na 5. strani

PADRIČE - V Znanstvenem parku predstavili rezultate raziskave

V znanstvenih ustanovah v FJK lani delovalo 3453 študentov in 10.111 raziskovalcev

PADRIČE - V letu 2010 je v znanstvenih ustanovah v Furlaniji-Juljski krajini študiral oz. delalo 3453 študentov in 10.111 raziskovalcev, stalno delujočih pa je bilo kar 4123 tujih raziskovalcev, kar znaša polovico stalno zaposlenih (8301). To so le nekateri od podatkov, zbranih v študijski raziskavi z naslovom Mobilnost znanja, ki jo je izvedla koordinacija deželnih raziskovalnih ustanov (Cer) in katere rezultate so včeraj predstavili v prostorih Znanstvenega parka na Padričah ob prisotnosti njegovega direktorja Enza Moia in deželnega odbornika za šolstvo, univerzo in raziskovanje Roberta Molinara.

Največ študentov in raziskovalcev je sodeč po podatkih raziskave bilo iz držav Evropske unije (900), takoj za njimi so Afričani (850), medtem ko narašča število udeležencev iz azijskih ter srednje in južnoameriških držav. Raziskovalci so bili lani najbolj dejavni na področju znanosti, matematike in računalništva, kateremu sledita področji zdravstva in socialnega skrbstva ter humanističnih ved in umetnosti. Študentje pa so se najbolj zanimali za družbene vede, podjetništvo in pravo, dalje za humanistične vede in umetnost, inženirstvo, gradbeništvo ter zdravstvo in socialno skrbstvo. V akademskem letu 2009/2010 je bilo tujih študentov sedem odstotkov, kar presega državno povprečje, ki znaša 3,3 odstotka, pri študentih so tudi prevladovali ženske, katerih delež je znašal dobrih 55 odstotkov (med raziskovalci pa le dobrih 30

Direktor Znanstvenega parka Moi (levo) in deželni odbornik Molinaro

odstotkov). Deželno okence za sprejemanje tujih študentov in raziskovalcev Welcome Office Fvg je opravilo 2833 svetovalnih storitev, na spletni strani pa so zabeležili 16360 vstopov iz 132 držav.

Položaj raziskovanja v FJK je za pozitivnega označil odbornik Molinaro, ki je poudaril, da je tu pozornost institucij večja, kar omogoča bodisi dosego pomembnih rezultatov bodisi močno privlači raziskovalce in študente. Kar se tiče vloge De-

žeje, je ta po Molinarovih besedah za raziskovanje prispevala 2,7 milijona evrov letno, medtem ko je iz evropskih skladov prišlo trinajst milijonov, od januarja do septembra pa je s finančnim zakonom in rebalansom proračuna dala na razpolago približno deset milijonov evrov. V bližnji prihodnosti je v načrtu »bela knjiga« o raziskovanju v Deželi FJK in vedno tesnejšem odnosu med univerzo in raziskovanjem, je še opozoril odbornik.

CELOVEC - Na čelu deželne ORF ženska

Nova direktorica Karin Bernhard

Glavar Dörfler se je »pohvalil«, da jo je on izbral

CELOVEC/DUNAJ - Koroški deželni studio Avstrijske radiotelevizije (ORF) bo od leta 2012 dalje vodila ženska. Za naslednico sedanjega direktorja Willyja Haslitzerja, kateremu mandat niso podaljšali, je Ustanovni svet avstrijske radiotelevizije na predlog generalnega direktorja ORF-a Alexandra Wrabetza imenoval Karin Bernhard.

Novo direktorico na Koroškem in tudi osrednjo ORF pa je v neprijeten položaj spravil koroški deželni glavar Gerhard Dörfler, ki je dva dni pred uradnim imenovanjem Bernhardove v pristojnih organih ORF preko deželne tiskovne agencije javnosti sporočil, da se je z generalnim direktorjem ORF "dogovoril" o novi direktorici. To je izjavil kljub temu, da deželni glavar nima nobene pravice do imenovanja deželnega direktorja oz. direktorice. Zato je bila zadrega v televizijskih krogih še večja.

Ustanovni svet ORF pa je tudi potrdil 13 direktorjev strokovnih oddelkov in deželnih studijev. Med slednjimi so tudi novi direktorji na Predarlškem, Tirolskem, v Salzburgu in na Gornjem Avstrijskem. Tudi novi tehnični direktor ORF prihaja iz koroškega deželnega studia - funkcijo prevzema Michael Götzhaber.

Vsi imenovani bodo svoje funkcije prevzeli s 1. januarjem 2012, njihov mandat pa traja štiri leta. (I.L.)

85.000 obiskovalcev na jesenskem sejmu v Celovcu

CELOVEC - Pri sejemski družbi Koroški sejmi v Celovcu so zadovoljni z obiskom letošnjega 78. jesenskega sejma. Našteli so namreč približno 85.000 obiskovalcev. Odgovorni pri sejemski družbi so sicer pričakovali okoli 90.000 ljudi, vendar so prireditelji zaradi vročine minulega tedna več kot zadovoljni. Prihodnje leto bo jesenski sejem (od 15. do 23. septembra 2012) nudil med vsebinskimi poudarki obnovljive vire energije ter predstavitev sosednjih pokrajinskih regije Alpe-Jadran.

Naslednji večji dogodek na celovškem razstavišču bo trojček sejmov »Družina, zdravo življenje in sejem navad« od 11. do 20. novembra letos. (I.L.)

v Trstu... je užitek večji

nakupovanje med umetnostjo in čarovnijami

TRST, od 23. do 25. septembra 2011

PiazzaEuropa

11

Mercato Europeo del Commercio Ambulante

sočasno

FESTIVAL DEGLI ARTISTI DI STRADA

CONFCOMMERCIO TRIESTE 2ª EDIZIONE

Zadnji konec tedna v septembru se v Trst vrača Trg Evropa 2011, evropski sejem potujočih trgovcev. Dogodek, ki poteka že enajstič, zbuja vse večje pričakovanje, saj bo središče Trsta zaživelo z vrvežem stojnic prodajalcev agroživilskih in obrtnih izdelkov iz vse Evrope. Mednarodno nakupovanje pa ne bo edini protagonist sejma. Že drugo leto zapored je Trg Evropa tudi Sejem uličnih umetnikov: med obiskovalci se bodo tako

nepričakovano pojavili žonglerji, akrobati in cirkuški umetniki, ki bodo vaše nakupe odeli v zabavno in razvedrilno atmosfero. Ljubitelji fotografije med drugim čaka brezplačen natečaj z nagradami za najlepše fotografske utrinke dogodka, ki se ga lahko udeleži kdorkoli. Za nadaljnje informacije in podrobni program:

www.piazzaeuropa.eu in
www.facebook.com/PiazzaEuropa

PROGRAM

ODPRTIJE SEJMA OB 11.00 URI

PETEK, 23. SEPTEMBRA

urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
15 - 16		Game in spalla teatro mlini mehurčki
16 - 17	Fata Pangea pejoče zgodbe	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev
17 - 18	Otto il Bassotto komično žonglerstvo	Game in spalla teatro mlini mehurčki
18 - 19	Fata Pangea pejoče zgodbe	ibonobi gledališče in akrobacije
19 - 20	Otto il Bassotto komično žonglerstvo	Game in spalla teatro mlini mehurčki
20 - 21	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče	ibonobi gledališče in akrobacije
21 - 22	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	NoGravity! žonglerstvo
22 - 23	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče	NoGravity! žonglerstvo

SOBOTA, 24. SEPTEMBRA

urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
15 - 16	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Otto il Bassotto komično žonglerstvo
16 - 17	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Fata Pangea pejoče zgodbe
17 - 18	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	NoGravity! žonglerstvo
18 - 19	Old Quartet plesno gledališče	Fata Pangea pejoče zgodbe
19 - 20	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	ibonobi gledališče in akrobacije
20 - 21	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Otto il Bassotto komično žonglerstvo
21 - 22	Domeni smetta žonglerstvo z ognjem	ibonobi gledališče in akrobacije
22 - 23	Domeni smetta žonglerstvo z ognjem	NoGravity! žonglerstvo

NEDELJA, 25. SEPTEMBRA

urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
11 - 12		NAGRAJEVANJE
12 - 13		Santa Arcobaleno glasba
16 - 17	Fata Pangea pejoče zgodbe	Game in spalla teatro mlini mehurčki
17 - 18	Old Quartet plesno gledališče	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče
18 - 19	Fata Pangea pejoče zgodbe	Game in spalla teatro mlini mehurčki
19 - 20	NoGravity! žonglerstvo	Old Quartet plesno gledališče
20 - 21	NoGravity! žonglerstvo	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče
21 - 22		NoGravity! žonglerstvo

pošite katiček za ŠMINKANJE OTROK na sejemskem območju

* urniki in lokacije se lahko spremenijo, ažurirane informacije so na voljo na www.piazzaeuropa.eu

Trg Evropa 2011

Comune di Trieste

Pod okriljem Unicefa in UNICEF

Partneri

ZGONIK - Prvi pečat v zgodovini občine vsestranskemu umetniku Bogdanu Gromu

»Zame se začenja nova doba, saj me čaka še vsaj 25 let dela«

»Da bi naše kraje, ljudi in kulturo nosil vedno v sebi« - Umetnik obudil svojo ustvarjalno pot

Grom se je kljub manjši nesreči udeležil slovesnosti, ki so jo zanj priredili na zgoniški občini

KROMA

»Nisem bil prepričan, da mi bo danes uspelo biti med vami, saj si je tovarnjak... pravzaprav ni bil to tovarnjak, privoščil mojo nogo,« je včeraj na zgoniškem županstvu hudo mušno ugotavljal slovenski umetnik Bogdan Grom. Kljub manjši nesreči, pa se je likovnik udeležil slovesnosti, ki so mu jo v čast priredili občinski upravitelji z županom Mirkom Sarđočem na čelu. Zgoniška občina se je namreč odločila, da bo svetovljanu in 93-letnemu vsestranskemu umetniku po rodu iz Devinščine podelila prvi občinski pečat.

Groma in številne, ki so se slovesnosti udeležili, je sprejel župan Sarđoč. »V čast nam je, da lahko danes podelimo prvi zgoniški občinski pečat maestru, ki ga je bogata življenjska epopeja popeljala po svetu, ljubezni do svojih kraških korenin pa nikoli ni zatajil,« je uvodoma dejal Sarđoč, ki je ocenil, da Grom svojo ljubezen do Krasa posreduje tudi drugim na tej in oni strani oceana. »Da bi naše kraje, ljudi in kulturo nosil vedno v sebi in se vedno k nam vračal, ne glede, kam vas bo popeljala pot,« mu je zaželel župan. Ob tem pa je opozoril še na skrb, da bi na pokrajinski ravni le našli primerno mesto za stalno razstavo Gromovih, ki bi bila nedvomno velika obogatitev za naš prostor pa tudi cvet v gumbnici na državni in svetovni ravni.

Grom je bil ob prejetju kamnite plakete ganjen, »kar ni nič neobičajnega za

moja leta: moja pa je tokrat solza veselja in ne žalosti.« Zgoniško občinsko odlikovanje bo z veseljem pokazal tudi v Združenih državah Amerike, kjer prebiva od leta 1957, »tako da bodo spoznali, kako pri nas cenimo kulturo, medtem ko je v ZDA povsem zanemarjena.« Sicer se je pri tem spomnil predstavnic sindikata slovenskih žena, ki so se udeležile odprtja njegove razstave v New Yorku. V neki stari stavbi so uredile čitalnico, ki jo želijo poimenovati po njem, umetnik pa jim bo daroval svoja ameriška dela.

S spominom je nato poletel do svoje babice, očetove mačehe iz Sežane, do umora kralja Aleksandra I. 9. oktobra 1934 v Marseilleu in izgovorov na Kongresnem trgu, do študija v Beogradu, Ljubljani in Trstu, kjer so ga kot univerzitetnika leta 1942 aretirali. Od tod ga je življenjska usoda popeljala še v Firence in Perugia, kjer je obiskoval likovno akademijo Pietra Vanuccija. Po vojni se je vrnil v Trst, nato pa odšel na Ptuj - v gnezdo komunističnih študentov. Tu se je zaposlil kot profesor risanja na gimnaziji (nasledil je Franceta Miheliča), vendar so ga zamere spet prisilile k umiku, tokrat proti Pragi in nato še Trstu, kjer se je zaposlil kot profesor.

»Ko sem prišel v Ameriko, sem po enem letu ugotovil, da se nisem tja preselil, da bi delal od 9. do 17. ure, pač pa da

bi bil svobodni umetnik.« In po prvem naročilu, so se umetniku postopoma odprla številna druga vrata. Ko je včeraj govoril o Ameriki, se je spomnil ljubezni do Indijancev. »Dokler se nisem zaljubil v svojo ženo, so bili oni moje največje zanimanje,« je zaupal in dodal, da se je ob prihodu v ZDA lotil iskanja njihovih sledi, se vanje poglobil in obdelal v svojem opusu.

S kolegi iz Trsta in Ljubljane pa je vseskozi ohranjal stike, večkrat se je vra-

čal in tu razstavljal. Junija ga je v New Yorku predsednik Danilo Türk odlikoval z zlatim redom za zasluge za njegov bogat ustvarjalni opus, s katerim je vseskozi opravljal poslanstvo ambasadorja odličnosti in imenitosti slovenske kulture. Sam je takrat pomislil, da se tovrstne medalje običajno podeljuje imenitnim osebam tik pred smrtjo oz. po njej. »V mojem primeru pa so se pošteno ušteli. Zame se sedaj začenja namreč nova doba, saj

moram zaključiti vsa nedokončana dela in za to bom potreboval vsaj 25 let.«

Prisrčnega srečanja so se ob domačih odbornikih in svetnikih udeležili učenci petega razreda domače OŠ 1. maj 1945 in javni upravitelji sosednjih občin. Predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat se je Gromu zahvalila, ker je v ZDA pripeljal košček nas in naše zgodovine.

Sara Sternad

STUDIO TOMMASEO - Niz pobud namenjenih ovrednotenju videoumetnosti

Mednarodni festival Videospritz

Projekcija izbora dvanajstih kratkih animiranih filmov avtorjev srednje in vzhodne Evrope na ogled do 23. septembra - Sobotni simpozij s priznanimi strokovnjaki

Studio Tommaseo nadaljuje z nizom pobud namenjenih ovrednotenju videoumetnosti, te nadvse aktualne in čedalje bolj razširjene vrzti, ki doživlja vse večji ugled tudi s strani umetnostnih zgodovinarjev in teoretikov. Mednarodni festival Videospritz se tokrat osredotoča na vrst avtorske animacije mlajših ustvarjalcev, ki doživlja v zadnjem obdobju velik vzpon. Projekcija izbora dvanajstih kratkih animiranih filmov avtorjev iz srednje in vzhodne Evrope je na ogled še do 23. septembra, in sicer od 18.30 do 20. ure. V soboto pa so organizatorji priredili simpozij, pri katerem so sodelovali strokovnjaki, ki so se vsak s svojega zornega kota poglobili v oris te specifične vrzti.

Docent anatomije, filmski strokovnjak in zbiratelj Carlo Mauro je spregovoril o evoluciji postopkov in prehodu od uporabe filmskega do magnetnega traku oz. digitalnega zapisa posnetkov, ki je bistveno prispeval k dostopnosti posnetkov širšemu krogu uporabnikov. Prikaz dokumentarca o posameznih pripravnih fazah Disneyeve Sneguljčice iz leta 1936 je dovolj zgovorno vzpostavil nekdanjo osredotočenost zlasti na posebej ročno izrisane in pobarvane figure in ozadja. Do uvedbe zvočnega filma je projekcije spremljala glasba v živo, po-

gosto pa jazz. Pozneje pa je izbira glasbe ritmično pogojevala celotno animacijo in enakovredno sooblikovala likovno pripoved. Ustvarjalci animiranih filmov so se pogosto eksperimentalno posluževali drugačnih likovnih tehnik kot so neposredno risanje s prsti v pesek ali neposredna poslikava in površinsko izpraskani film. V petdesetih letih pa je tehnika 3D s svojim poudarkom na realizmu želela ponovno privabiti gledalce v kinodvorane v času, ko so bile slednje manj obiskovane. Kombinacija risanke z realnimi posnetki je od sedemdesetih let dalje predstavljala nov izziv. Češka šola z Jirzjem Trnko na čelu je pustila neizbrisen pečat na evropski sceni animiranega filma. Sodobno prizorišče pa vidi v ospredju sintezo različnih izrazov.

Carlo Montanaro filmski strokovnjak in zbiratelj je v svojem posegu podrobneje orisal predhodne naprave, s katerimi so si ustvarjalci prizadevali za oživljanje slike, ki jo persistenca vida omogoča. Pomagali so si z lučjo, uporabo ogledal, rotacijo zaporedja slik in projekcijami podob. Kronofotografija, lanterna magica, praksinoskop so le nekateri izmed prikazanih pristopov, ki so dovoljevali domiselne animacije in spodbujali ustvarjalce v smer dodatnega raziskovanja novih mož-

nosti. Predavatelj je podprl svoj pregled s projekcijo redkih zgodovinskih posnetkov ter posebej poudaril večino nekdanjih ustvarjalcev in njihovo predanost, ki je obrodila zelo bogato in kakovostno produkcijo.

Paola Bristot, docentka na bolonjski akademiji za likovno umetnost, ki je obenem opravila izbor animacij za Videospritz je pri analizi aktualne produkcije umetniških animacij ugotavljala, da jih ustvarjajo posamično ali v manjših skupinah in so sad avtonomnega raziskovanja. Ne lotijo se ustvarjanja v optiki industrijske produkcije, osnovni impet izhaja pač iz veselja do ustvarjanja. Nekatere bolj uveljavljene umetnike dejansko upoštevamo kot samouke na filmskem področju, čeprav imajo akademsko izobrazbo in so slikarsko podkovani. Erica Cane in Muto iz bolonjske akademije sta si izbrala psevdonim in izhajata iz izkušnje streetarta. V duhu soočanja z družbo sta omogočila ogled svojih posnetkov preko omrežja in s tem doživela izjemen odziv. Urbinski Inštitut za umetnost pa izoblikuje na področju animiranega filma tehnično podkovane avtorje, prepoznaven pa je vpliv posameznih docentov. Virginia Mori in Magda Guidi izhajata iz tega konteksta in avtonomno gojita risar-

ske oziroma slikarsko izraznost ter se opirata na svoje izvirne zamisli. Predvsem videoclipi omogočajo danes animiranim filmom, da se tudi iz ekonomskega vidika obrestujejo.

Direktor ljubljanskega festivala animacije Igor Prašel je spregovoril o rojstvu Animateke in pomenu mednarodnih stikov, ki prispevajo k bogatemu kakovosti rezultatov na različnih ravneh. Festival in izdaja zgoščenke z animacijami prispevata k dokumentaciji in širjenju gradiva; kljub temu, da je finančnih sredstev malo, so rezultati spodbudni in je občutiti, da gre za vrst, pri kateri v zadnjih letih beležimo porast kakovosti. Pobuda je v zadnjih letih spodbudila tudi študente likovnih akademij, ki se za to vrst vse bolj navdušujejo. Med 5. in 11. decembrom bo na vrsti 8. izvedba Mednarodnega festivala animiranega filma Animateka. Na spletni strani www.animateka.si je dostopen arhiv dosedanjih dejavnosti in povezave z drugimi pomembnimi tovrstnimi festivali v Evropi.

Poleg animacij že omenjenih avtorjev si lahko v galeriji Tommaseo ogledamo še kratke filme, ki so jih ustvaril Rastko Čirić, Anke Freuchtenberger in Kristjan Holm.

Jasna Merku

SINDIKAT - Pokrajinski Cgil, Cisl in Uil zahtevajo, da predsednik Tondo vendar pove, kaj namerava s škedenjsko železarno

Ultimat Deželi FJK

Drugače bodo sprožili vse možne oblike protesta - V kratkem predlog o programskem sporazumu

ADRIANO
SINCOVICH

ENZO
TIMEO

Pogled na
škedenjsko
železarno

KROMA

Kdo koga zavira?

Pokrajinskim sindikatom Cgil, Cisl in Uil je prekipelo. Deželna vlada že preveč let zavlačuje z odločitvami glede škedenjske železarne, pravijo, in je zdaj skrajni čas, da deželni predsednik Renzo Tondo pove, kaj namerava s škedenjskim obratom. Železarna bo nadaljevala s proizvodnjo (zaenkrat zmanjšano) do najkasneje konca leta 2015 (takrat bo zapadel industrijski načrt) in je še vedno odprto vprašanje o novi dejavnosti obrata oziroma uporabe območja, ki je veliko kot staro pristanišče (60 hektarjev). S tem v zvezi je deželna vlada v začetku leta 2010 odprla več omizij, ki pa niso odobrila sadov. In danes smo še na mrtvi točki.

Ze res, da je zadeva bolj komplcirana kot sicer. Tu gre za ogromne interese in je vpletenih mnogo dejavnikov, od bank, ki jim skupina Lucchini dolguje čedne denarce, do italijanske vlade, ki bi se morala v tej zvezi pogajati s francosko, a se žal stalno sooča z drugimi, ki so bolj zasebnega (premierjevega) značaja. Temu lahko dodamo gospodarsko krizo, ki je morda prevečkrat pretveza za ne-reševanje problemov.

Toda nečesa ne gre prezreti, kot to poudarjajo tudi sindikati. Rešitev vprašanja železarne zadeva ves Trst, ker je prav začetek novih dejavnosti na tistem območju ob vzporednem izboljšanju infrastrukture in ustreznih vlaganj lahko povod za ponovni razvoj. Pri tem ima glavno besedo politika in mora zato Tondo povedati, kaj skriva v predalu. Poleg sindikatov zdaj lahko nanj pritisne tudi nova občinska uprava. Če bo Tondo še molčal, je povedal delavec železarne, naj gre župan Roberto Cosolini s trikoloro pred Deželo. Takrat bo jasno, kdo koga zavira.

A.G.

LUCIANO
BORDIN

Časa je vedno manj. Škedenjska železarna bo najkasneje delovala do konca leta 2015, toda lahko se zgodi, da bodo proizvodnjo prekinili še prej. V februarju leta 2014 bo na primer zapadlo integrirano okoljsko dovoljenje AIA, ki ga je izdala deželna vlada. Električna družba Elettra, ki proizvaja elektriko na podlagi plina iz železarne, že nekaj mesecev ne izplačuje dobavljenega plina in celo kaže, da namerava prenehati s proizvodnjo.

Železarna pa že tako proizvaja 20 odstotkov manj od predvidenega zaradi pomanjkanja svežih finančnih sredstev (načrt podtajnika za gospodarski razvoj Stefana Saglie za financiranje skupine Lucchini je baje splaval po vodi) in vprašanje je, kaj bo v bližnji prihodnosti. O spremembi dejavnosti železarne je govor že dalj časa. Toda vsa temu namenjena omizja z jav-

nimi upravami, vodstvom podjetja in stanovskimi organizacijami, za katera je odgovorna deželna vlada, so bila zama.

Zato so pokrajinski sindikati Cgil, Cisl in Uil postavili pravi ultimatum deželni vladi in še predvsem deželnemu predsedniku Renzu Tondju. Toda ostre besede so bile sploh na račun lokalne politike, ki je vselej pustila škedenjsko železarno in delavce na mrtvi točki. Razen seveda v volilnem obdobju, ko so v mnogih izkoristili to problematiko v predvolilne namene. Sindikati so zato včeraj sklicali tiskovno konferenco, na kateri so podrobno razčlenili dogajanje v zadnjih mesecih in stanje, v katerem je danes škedenjski obrat. O (ne)početju javnih institucij so govorili pokrajinski tajniki Cgil, Cisl in Uil Adriano Sincovich, Luciano Bordin in Enzo Timeo. Njihovo izvajanje so nato podkrepili člani enotnega sindikalnega predstavništva zaposlenih v železarni Rsu Tonino Mancuso iz panožnega sindikata Fiom-Cgil, Umberto Salvaneschi (Fim-Cisl) in Franco Palman (Uilm-Uil).

Tako ni mogoče naprej, so povedali in poudarili, da morajo breme za načrt za preusmeritev dejavnosti železarne prevzeti nase vsi. Največjo odgovornost nosi vsekakor pri tem deželna uprava, ki mora, kot rečeno, čim prej ukrepati. Škedenjsko železarno je treba skratka spremeniti »iz pro-

blema v priložnost«. Če ne bo prišlo v tem smislu v kratkem do zasuka, bodo sindikati udeležili »vse mogoče oblike protesta«. V prihodnjih dneh bodo vsekakor sindikati naslovili na Tonda predlog o novem programskem sporazumu za spremembo dejavnosti železarne. Obenem ga bodo vprašali, kam neki je končal posebni deželni zakon za škedenjsko železarno, ki ga je bil Tondo napovedal pred časom. Sindikati bodo predlog vložili na osnovi deželne zakonodaje, ki omogoča tudi zasebnikom, da predlagajo načrte, gradnje in posege v javno korist. Če ne na drugo, na to pa bo moral deželni predsednik Tondo odgovoriti, je poudaril Sincovich.

Dejstvo je, da so sindikati že leta 2008 zahtevali od javnih institucij pojasnila glede prihodnosti železarne in od leta 2010 ukrepe. Tako je Tondo 23. marca leta 2010 ustanovil omizje, ki je bilo po mnenju sindikatov neučinkovito. Nato je deželna odbornica Federica Seganti 3. decembra lani dobila posebno pooblastilo za rešitev vprašanja železarne, dela novega omizja pa naj bi se začela 29. januarja letos. Od takrat, so poudarili, se ni zgodilo nič in je okrog železarne zavladala praznina.

V Trstu je prišlo medtem do nove občinske uprave, ki se je že jasno izrekla. Župan Roberto Cosolini je med drugim poudaril, da je nujen programski sporazum

s pristojnim ministrstvom, ki bo urejal postopek za spremembo dejavnosti železarne. Zato je zdaj skrajni čas, da deželna vlada pove, kaj namerava storiti in da ukrepa. Pod vprašajem ni namreč le približno tisoč delovnih mest, temveč tudi sam razvoj mesta. V Trstu je bilo po eni strani v zadnjih štirih letih zaradi gospodarske krize in upokojitev za vselej izgubljenih 10 tisoč delovnih mest. Izguba dodatnih tisoč mest bi bila dramatična. Po drugi strani je to dejansko ekonomsko vprašanje, vezano na upravljanje ozemlja in povezano z infrastrukturo, pristaniščem, okoljem.

Železarna je vedno dobro delovala in lastništvo je izrazilo pripravljenost, da ostane v Trstu. Zato zahtevajo tržaški sindikati tudi sestanek s pooblaščenim upraviteljem Marcellom Calcagnijem, ki se bo konec meseca srečal s sindikati v Piombinu. Dejavnost podjetja Sertubi, katerega dejavnost je vezana na železarno, je med drugim za pet let prevzela v najem indijska grupacija Jindall in vanj vložila šest milijonov evrov. Zato se samo postavlja vprašanje: če res obstaja dogovor med italijansko vlado in podjetjem Lucchini za zaprtje železarne leta 2015, in obenem obstaja deželni zakon, ki omogoča voden postopek za zaprtje obrata, kdaj se mislijo javne institucije s tem ukvarjati?

Aljoša Gašperlin

TRŽAŠKI SVETILNIK - Skoraj sedemdeset metrov visok spomenik na Greti

230 stopnic do razgleda na 360 stopinj

Obiskovalec lahko s pogledom objame celoten Tržaški zaliv in kraški rob - Po zaslugi Pokrajine Trst je svetilnik odprt tudi javnosti vsak dan od 16. do 18.45

Svetilnik zmage je nedvomno eden bolj prepoznavnih tržaških elementov, ki se na nšteti fotografijah pojavlja zlasti na oktobrsko nedeljo, ko Tržaški zaliv zasedejo jadrnice, udeleženke regate Barcolana. Fotografija s Trstenika, od koder se razprostira čudovit pogled na svetilnik in zaliv, je namreč med najbolj priljubljenimi.

In vendar najbrž veliko Tržčanov ne pozna svetilnika in njegove zgodovine, tako kot se marsikdo verjetno ni nikoli odpravil na Furlansko cesto 141, da bi se povzpел po strmih kamnitih stopnicah v notranjosti svetilnika. Je že tako, da so turistične zanimivosti ...zanimivejše, ko smo daleč od doma.

Skoraj sedemdeset metrov visok svetilnik (natanko meri 67,85 m) stoji na 115 metrih nadmorske višine, na Greti, griču, ki se vzpenja med Rojanom in Barkovljami. Slavnostnega odprtja 24. maja 1927 se je udeležil sam italijanski kralj Viktor Emanuel III.

Zamisel za njegovo izgradnjo se je tržaškemu arhitektu Arduinu Berlamu sicer porodila že leta 1917, po katastrofalnem porazu italijanske vojske pri Kobaridu, graditi pa so ga začeli šele po koncu prve svetovne vojne. »Splendi e ricorda i caduti del mare« piše ob vznožju spomenika, tam, kjer je nekoč stala avstrijska utrdba Kressich. Zaradi napisa, ki spominja na padle mornarje, velikega kamnitega spomenika neznanemu mornarju in bakrenega kipa

Zmage, je svetilnik v prvi vrsti spomenik mornarjem, ki so izgubili življenje v 1. svetovni vojni. Veliko sidro ladje Audace, prve italijanske ladje, ki je 3. novembra 1918 priplula ob osrednji tržaški pomol (slednji se od takrat ne imenuje več San Carlo, temveč Audace), pa spominja na prihod italijanske države v Trst. Naj-

Pogled na svetilnik
...in zaliv pod njim

KROMA, PD

brž so se tudi zaradi tega člani tajne antifašistične organizacije Borba leta 1929 odločili, da izvedejo atentat na Svetilnik zmage ...

Svetilnik je grajen iz istrskega in kraškega kamna (baje iz Gabrij), svetlobo, ki jo sprošča nad milijon (1.250.000) sveč, pa je mogoče videti tudi trideset milj daleč. Njegov lastnik je ministrstvo za obrambo, zato na čudovitem območju ob vznožju svetilnika živijo tudi nekateri mornarji, ki skrbijo zanj. Po zaslugi Pokrajine Trst pa je svetilnik odprt tudi javnosti in to vsak dan od 16. do 18.45, ob torkih in petkih pa tudi od 9. do 12. ure (ob ponedeljkih je zaprt).

Do vrha svetilnika pelje dvigalo, ki je bilo med našim obiskom pokvarjeno, zato smo se proti vrhu povzpeli po 230 stopnicah. Vzpon, ki je v obeh primerih brezplačen, se nedvomno izplača, saj je razgled »na 360 stopinj«, ki se razprostira z vrha svetilnika, res očarljiv. Pogled seže namreč od Barkovelj in starega pristanišča do mestnega jedra, Istre, Miramarskega gradu ... Obiskovalec lahko skratka s pogledom objame celoten Tržaški zaliv in kraški rob: neobičajna perspektiva za nekaj lepih fotografij, ali samo za neizbrisen utrinek, ki ga bo še dolgo hranil v spominu. (pd)

TRŽAŠKA OBČINA - Župan Roberto Cosolini na obisku pri kolegu Vojku Obersnelu

Trst in Reka - sporazum o prijateljstvu in sodelovanju

Pozitivni odnosi med mestoma ob morju - Cosolini pri Uniji Italijanov

Tržaški župan Roberto Cosolini nadaljuje obiske pri županih bližnjih mest. Teden po obisku pri ljubljanskem županu Zoranu Jankoviču se je včeraj na Reki srečal s kolegom Vojkom Obersnelom.

Trst in Reka imata podobno obmorsko lego, obe sta večkulturni, obe opirata svoj gospodarski razvoj predvsem na pristanišču. Nič čudnega torej, da sta mesti »obsojeni« na sodelovanje, kar sta župana včeraj na reškem županstvu tudi uradno potrdila s podpisom sporazuma o prijateljstvu in sodelovanju na gospodarskem, kulturnem in političnem področju.

Obersnel se je lanskega septembra mudil na uradnem obisku pri kratkornem tržaškem županu Robertu Dipiazza. Včeraj podpisani sporazum pomeni dejansko nadgradnjo lanskega obiska.

Cosolini, ki so ga spremljali podžupanja Fabiana Martini in odbornik za gospodarski razvoj, turizem in evropske projekte Fabio Omero ter

Roberto Cosolini KROMA

italijanski generalni konzul na Reki Renato Cianfarani, se je nato srečal z rektorjem reške univerze Perom Lucinom ter si ogledal novo univerzitetno središče v Trsatu. Na sedežu reškega spomeniškega varstva je bila

nato predstavitev mednarodnega zasedanja o arhitekturi in umetnosti v trstu in na Reki v devetnajstem in dvajsetem stoletju, tržaški župan pa je zaključil svoj reški obisk s predstavnikoma Unije Italijanov ter s predsedstvom in aktivisti skupnosti Italijanov z Reke.

Dan prej je župan Cosolini v občinski palači sprejel hrvaškega veleposlanika v Italiji Tomislava Vidoševića, ki ga je spremljal hrvaška generalna konzulka v Trstu Nevenka Grdinić. Med srečanjem so bili izpostavljeni pozitivni bilateralni odnosi med Italijo in Hrvaško, ki sta jih zakoličila lanski koncert prijateljstva na Velikem trgu ob prisotnosti treh predsednikov in nedavni obisk italijanskega predsednika republike Giorgio Napolitana v Pulju. Cosolini in Vidošević sta se zavzela za vse večje sodelovanje med državama, predvsem na področju gospodarstva, univerze, kulture in infrastrukture, izrecno pa sta bili poudarjeni vloga manjšin pri

Vojko Obersnel KROMA

krepitvi mednarodnih stikov in vstopu Hrvaške v Evropsko unijo.

Po obiskih v Ljubljani in na Reki bo tržaški župan Cosolini v kratkem obiskal tudi Dunaj, kjer se bo srečal s kolegom Michaelom Hauptlom.

ZGONIK - Fundacija UniCredit Kmalu nove otroške jasli Deželnega združenja za prostovoljno delo?

V Zgoniku naj bi v prihodnje odprli nove otroške jasli na podlagi načrta, ki ga je predstavilo Deželno združenje za prostovoljno delo za promocijo, ki ima sedež prav v Zgoniku in je za to pridobilo tudi podporo Fundacije UniCredit in Fundacije Aiutare i bambini Onlus, ki sta prispevali 40.000 evrov, kar je del skupne vsote 294.000 evrov, ki sta ju ustanovi namenili ustanovitvi oz. razvoju osmih otroških jasli v ravno tolikih italijanskih deželah.

Na razpis se je s projektom z imenom Il giardino dei cedri prijavilo tudi Deželno združenje za prostovoljno delo za promocijo, ki sledi t.i. Steinerjevi pedagogiki, na podlagi katere v Zgoniku že nekaj let deluje waldorfski vrtec. Pobudniki so projekt ocenili kot dobrega, piše v sporočilu za javnost, saj odgovarja duhu pobude: to je podpirati kakovostno vzgojo, pri tem pa posvečati posebno pozornost tistim, ki se nahajajo v socialno krhkiem položaju na tistih ozemljih v Italiji, ki jih pestijo težave, pri čemer je za prostovoljno delo predvidena aktivna vloga.

Jasli bodo namestili pri sedežu Deželnega združenja za prostovoljno delo za promocijo v Zgoniku v stavbo, ki jo bo v najem dala deželna domena Furlanije Julijske krajine in je potrebna delne preureditve, da v njej lahko delujejo jasli.

MILJE - V petek Občina Milje bo predstavila projekt Pisus

Miljska občinska uprava bo v petek v prostorih avtobusne postaje na Trgu Foschiatti v Miljah ob 17.30 predstavila javnosti smernice za sodelovanje na razpisu za evropski sklad Pisus za oblikovanje integriranega načrta za trajnostni razvoj mesta.

S projektom bo mogoče financirati vrsto strukturnih in infrastrukturnih posegov, ki bodo sposobni sprožiti proces preurejanja, ki bi povečal privlačnost mesta in spodbudil gospodarski razvoj, piše v sporočilu za javnost.

Za razvijanje načrta miljska občinska uprava meni, da je nujno potrebno soočenje z obstoječim družbenim in gospodarskim tkivom, tudi zato, da se pritegnejo javni in zasebni nosilci interesov, institucije in združenja.

Vse to s ciljem, opozarjajo pri Občini Milje, da bo predlog projekta v veliki meri v skladu s potrebami občanov in sposoben nuditi konkretne odgovore na zahteve po gospodarskem in družbenem razvoju ozemlja.

Rosignanova Barcolana

Danes ob 18. uri bodo v občinski umetnostni galeriji Giuseppe Negrinis v Miljah (Marconijev trg, 1) odprli razstavo Rosignanova Barcolana (la Barcolana di Rosignano) tržaškega slikarja Livia Rosignana. V soboto, 1. oktobra bo o razstavi predaval Enzo Santese. Razstava bo na ogled do 16. oktobra od torka do sobote od 10. do 12. ure in od 17. do 20. ure ter ob nedeljah od 11. do 13. ure.

Jazz glasba v okviru 43. Barcolane

Letošnja 43. Barcolana je odprla svoja vrata tudi jazz glasbi. V okviru letošnjega jesenskega pokala so organizatorji, posebno pa si je to zaželel predsednik jadranskega kluba Barcola-Grignano, poleg tradicionalnega Barcolana Music festivala priredili obstransko pobudo Barcolana Jazz v sodelovanju z Zadružno banko iz Štarancana in Vileša ter Domom glasbe in Glasbeno šolo 55. Od 30. septembra do 9. oktobra se bodo po tržaških ulicah (od ulice San Nicolò, mimo trga Cavana in trga Hortis, do ulice Torino) vrstili številni koncerti priznanih glasbenikov. Naj poudarimo nastop afriško-kubanske pevke Jayle Brown, ki bo uvedla program 30. septembra na ulici San Nicolò ob 18.30. V nedeljo, 2. oktobra bo Barcolana Brass Marching Band animirala tržaške ulice s swing glasbo. V sredo, 5. oktobra pa bodo B.F. Dixieland Jazz Band popeljali poslušalce v stari New Orleans v areni Gas Natural. Ti so le najodmevnejši glasbeniki, ki bodo nastopili, saj jih bo kar enajst med pevci in skupinami. Barcolana Jazz se bo zaključila v nedeljo, 9. oktobra v popoldanskih urah s pop-rock in dance glasbo tria Musique Boutique.

ZAHODNI KRAS - Tržaška občinska komisija za javna dela na obisku

Proseško pokopališče: kdaj razširitev?

Srečanje na sedežu zahodnokraškega rajonskega sveta s predsednikom Robertom Cattaruzzo - Predstavljen seznam prioritarnih del v vaseh Zahodnega Krasa

Občinska komisija na proseškem pokopališču, prvi od leve rajonski predsednik Roberto Cattaruzzo KROMA

Proseško pokopališče se - v primerjavi z drugimi podeželskimi pokopališči - nahaja v dobrem stanju. Urejeno je, vhod je bil pred leti prenovljen, ob njem so bile nameščene pokopališke niše.

Odprto pa ostaja njegovo staro vprašanje: razširitev. O njej je bil - med drugim - govor med petkovim obiskom tržaške občinske komisije za javna dela na Proseku. Svetniki so se najprej na sedežu zahodnokraškega rajonskega sveta srečali s predsednikom Robertom Cattaruzzo, potem so si še ogledali pokopališče.

Cattaruzzo je izkoristil obisk, da je občinskim svetnikom predstavil seznam prioritarnih del, ki bi jih morala tržaška občinska uprava izpeljati v vaseh Zahodnega Krasa: na Kontovelu, na Proseku, v Križu in v Naselju s. Nazario. Rajonski svet je v preteklih vsako jesen poslal občinski upravi seznam prioritarnih del, ki pa jih takratna desnosredinska uprava v velikanski večini primerov sploh ni vzela v poštev. Upati je, da se bo sedaj, z novo levosredinsko koalicijo na krmilu občine nekaj vendarle spremenilo in da bo imela Cosolinijeva uprava več posluha za potrebe prebivalstva Zahodnega Krasa.

Razširitev proseškega pokopališča sodi med te prioritarnosti. O njem je govoril več kot de-

setletje. Dipiazov odbor je na seji 4. oktobra 2011 (!) odobril sklep, s katerim je za pripravo študije za načrt o razširitvi pokopališča nakazal 100 milijonov takratnih lir. Pokopališče naj bi razširili na levi strani (gledano z vhoda).

Desnosredinska občinska uprava je vključila poseg v triletni seznam javnih del, a ga je nato - kljub pozivom rajonskega sveta, naj poseg vendarle izvede - iz leta v leto prelaga.

Tako je bilo tudi v triletnem seznamu javnih del za obdobje 2009-2011. Razširitev proseškega pokopališča je »zdržnila« v letošnje leto (2011). Dela naj bi stala 800 tisoč evrov, poseg pa naj bi izvedli v 48 mesecih, to je v štirih letih.

Prosečani dobro vedo, da se dela niso začela in vprašljivo je, ali se bodo lahko sploh v kratkem začela. Med obiskom so člani občinske komisije ugotavljali, da bo treba spoštovati vse državne norme o lokaciji pokopališč (beri: oddaljenost od poslopij).

Ogled proseškega pokopališča in obisk na sedežu rajonskega sveta kaže, da komisijo, ki jo vodi svetnik Demokratske stranke Pietro Faraguna, zanimajo odprta vprašanja, s katerimi se že več let soočajo na Zahodnem Krasu.

Svetovni dan boja proti alzheimerju

Danes je 18. svetovni dan boja proti alzheimerju. Ob tej priložnosti bo v Ul. San Nicolò med 9.30 in 18. uro delovala stojnica Združenja Goffredo de Banfield, kjer bodo na razpolago knjige, brošure in drugo informativno gradivo, medtem ko bodo prostovoljke združenja na voljo za informacije o možnosti morebitnega razgovora z izvedenci.

Odbornica Famulari o pomoči ostarelim na domu

Tržaška občinska odbornica za socialne zadeve Laura Famulari se je sestala z delegacijo Zveze podjetij zdravstva in skrbstva Fisa, največje organizacije podjetij, ki upravljajo domove za ostarele v Trstu. Vprašanje ostarelih in njihova nega je v mestu zelo občuteno. Odbornica je poudarila, da namerala občinska uprava okrepi pomoč ostarelim na domu. Podobno velja za pomoč nepokretnim. Zato bo obogatila službe, ki omogočajo alternativno domovom za ostarele, seveda v primerih, ko je to mogoče. Odbornica je vsekakor menila, da bi moralo priti na tem področju do večjega povezovanja med pomočjo ostarelim na domu in domovi za ostarele. Predstavniki Zveze podjetij zdravstva in skrbstva Claudio Berlingerio je poudaril, da si njegova organizacija prizadeva izboljšati usluge, tako kar zadeva strukturo kot tudi glede poklicnega osebja.

Trgovca z drogo predali italijanski policiji

Agenti slovenske policije so italijanskim kolegom na bivšem mejnem prehodu pri Fernetičih izročili dva trgovca z drogo: gre za 30-letnega kosovskega državljan S.K. in 21-letnega nemškega državljan A.K., na račun katerih je bil izdan evropski zaporni nalog. Kosovec bo namreč moral odsedeti šest let v zaporu zaradi dokončne obsodbe, ki jo je izdalo milansko prizivno sodišče zaradi trgovine z mamili med Kosovom in Italijo. Na račun Nemca pa je sodnik za predhodne preiskave iz Rima ukazal pripor, saj je mladenič osumljen pranja denarja, zasluženega s trgovino z drogo. Nemec naj bi bil tudi član zločinske združbe, ki se ukvarja z uvajanjem velikih količin kokaina iz južne in srednje Amerike v Italijo.

MEDNARODNA PRIREDITEV - V petek v kavarni San Marco v sklopu projekta Revija v reviji

V Trstu 30 evropskih založb, njihovi avtorji, knjige, revije

Ob sejmu tudi predstavitev in literarna branja - Sodelujeta tudi Slovenski klub in Skupina 85

Trideset založnikov iz različnih evropskih držav, ki bodo ponujali svoje knjižne izdaje po znižanih cenah. Petnajst avtorjev, ki bo prebralo svojo poezijo in prozo, predstavitev italijansko-slovenske antologije *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due. To so samo nekateri izmed dogodkov, ki se bodo v petek zgodili v tržaški kavarni San Marco.

Trst bo namreč tudi letos obiskal mednarodni festival Revija v reviji, ki ga že osmo leto prireja KUD Apokalipsa iz Ljubljane. Glavnina festivala poteka v Škocjanu, tradicionalna tržaška etapa pa je doslej predvidevala »le« literarni popoldan v tržaškem Kulturnem domu, pri katerem sta ob SSG aktivno sodelovala Slovenski klub in Skupina-Gruppo 85. Letos bomo pričali kakovostni nadgradnji, ki so jo predstavili na včerajšnji tiskovni konferenci.

Kot je pojasnil koordinater projekta in festivala Revija v reviji Primož Repar, so se letos odločili, da v Trstu preživijo cel festivalski dan. Povezali so se s tržaškim društvom Palačinka, organizatorjem založniškega sejma Bobi Bazlen (na katerem je lani sodelovala tudi Reparjeva založba Apokalipsa): nastal je tako enodnevni revijalno-knjižni sejem, ki bo v petek v kavarni San Marco združil okrog trideset založb iz srednje in vzhodnoevropski držav oziroma Trsta; med njimi sta tudi založbi Mladika in ZTT.

Giuliana Tonut (društvo Palačinka) je poudarila, da bo petkov sejem neke vrste uvod v decembrski sejem Bobi Bazlen. Stil in potek bosta ista: v središču pozornosti bodo založniki, ki bodo na kavarniških mizicah ponujali kakovostno literaturo po ugodnih cenah. Obiskovalci se bodo lahko med 10. in 20. uro sprehodili med mizicami, si ogledali razstavljeno gradivo in ob dišeči kavi listali po knjigah v različnih jezikih.

Tuji založniki in avtorji se bodo na pobudo Skupine-Gruppo 85 (včeraj jo je zastopala Patrizia Vascotto) podali na literarni sprehod po mestu, na katerem bodo spoznali Bartola, Kosovela, Pahorja, Tomizzo, Sabo, Sveva. V popoldanskih urah pa bo v kavarni potekal niz dogodkov: od 16.30 predstavitev projekta Revija v reviji, ob 17. uri predstavitev dvojezične antologije *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due (glej sosedni članek). Ob 18. uri bo govor o kulturnem sodelovanju v sklopu Višegradske skupine, ob 19. uri pa bo mogoče prisluhniti nekaterim avtorjem (Slovenijo bosta na primer zastopala Esad Babačić in Barbara Korun, sveža zmagovalka Veronikine nagrade). Odlomke v italijanskem, slovenskem in drugih jezikih bo spremljal nastop mednarodne glasbene skupine Mamapapa band. (pd)

Od desne Patrizia Vascotto, Primož Repar in Giuliana Tonut

KROMA

ANTOLOGIJA - Dvojezična, slovensko-italijanska zbirka

Belo lebdenje med nama

Izdali sta jo ljubljanska Apokalipsa in tržaška Skupina 85 - V petek popoldne predstavitev

V sklopu mednarodnega literarnega festivala Revija v reviji, ki že osem let poteka v Škocjanu, so v Trstu redno prirejali literarna branja. Vsak september se je skupina pesnikov in pisateljev iz različnih evropskih držav zbrala v Kulturnem domu in prisotnim podarila kanček svojega večjezičnega ustvarjanja.

Tisti verzi in prozni spisi so sedaj zbrani v slovensko-italijanski antologiji *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due, ki sta jo izdali ljubljansko društvo Apokalipsa in tržaška Skupina-Gruppo 85. V njej najdemo tako pisatelja Borisa Pahorja kot pesnika Esada Babačića, Tržačane Roberta Dedenara, Luco Visintinija, Mary Barbaro Toluca in Slovaka Valerija Kupko, Hrvata Branka Čegca, Avstrijca Ludwiga Hartingerja in številne druge.

Med njimi je tudi Barbara Korun, letošnja dobitnica Veronikine nagrade za najboljšo pesniško zbirko leta, in ravno slovensko pesnico bodo gostili tudi v Trstu. S številnimi drugimi avtorji se bo namreč udeležila tržaške etape festivala Revija v reviji, ki se bo v petek ustavila v kavarni San Marco. Predstavitev antologije je predvidena ob 17. uri, ob avtorjih pa se je bo udeležila tudi prevajalka Jolka Milič, ki je poskrbela za večino prevodov.

Drugi avtorji, čigar dela so prav tako zaobjeta v antologiji *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due, pa bodo ob 19. uri sodelovali na literarnem branju, ki ga bo s svojimi svojevrstnimi etno, džez in drugimi ritmi obogatila glasba mednarodne zasedbe Mamapapa band. (pd)

PRAVIČNOST

Mladi pesniki iz različnih držav

Pravica in pravičnost bosta glavni temi letošnjega svetovnega mladinskega foruma »Pravica do dialoga«, ki ga v Trstu že več let prireja društvo Poesia e Solidarietà. Forum se uvršča v niz prireditev, ki jih društvo organizira v sklopu mednarodna pesniškega natečaja Castello di Duino.

Od petka do nedelje se bodo v Trstu zbrali mladi iz Italije, Slovenije, Srbije, a tudi Ekvadorja, Nigerije, Pakistana in drugih koncev sveta. V Narodnem domu bodo v jutranjih urah sodelovali na raznih delavnicah in debatah, na katerih se bodo, tudi na podlagi osebnih izkušenj, ki jih vsakdo ima v domovini, soočali s temami pravice, pravičnosti, zakonitosti.

Kot je na včerajšnji tiskovni konferenci napovedala duša foruma Gabriella Valera Gruber, bodo v petek popoldne predstavili zbirko pesmi *Orizzonti/Horizons*, v kateri so zbrani zmagovalni verzi letošnjega pesniškega natečaja. Knjigo je izdala založba Ibiskos, predstavitev bo ob 16.30 v Državni knjižnici (Largo Papa Giovanni). Ob tej priložnosti bodo odprli tudi istoimensko fotografsko razstavo, na kateri si bo mogoče ogledati posnetke, ki so jih organizatorjem poslali mladi pesniki (na ogled bo do 30. septembra), predstavili pa bodo tudi zbornik z gradivom, ki je nastalo v sklopu lanskega mladinskega foruma.

Glavna pobudnica in organizatorka tridnevne prireditve se je zahvalila številnim javnim in zasebnim pokroviteljem za pomoč. Med njimi je v prvi vrsti deželna uprava, ki jo je včeraj zastopal kulturni odbornik Elio De Anna. Odbornik, ki je prisotnim priznal, da je neozdravljiv optimist ...in romantik. Poezija in literatura sta po njegovem mnenju tudi sredstva za posredovanje pomembnih vrednot, v prvi vrsti svobodoljubja in pravičnosti. Citiral je na primer španskega verze Rafaela Albertija, balado za andaluzijske pesnike, ki nočejo ostati sami ...in objubil, da bo skušal dodatno okrepiti sodelovanje med Deželo in mladinskim forumom.

Priložnost bi se lahko kmalu ponudila: Gabriella Valera Gruber je prepričana, da bi v Trstu lahko zrasel študijski center za preučevanje mladinskih kultur ... (pd)

LOVAT - V sredo Predstavitev knjige Maria Šušteršiča

V sredo, 28. septembra, bo ob 18. uri v knjigarni Lovat na Drevoredu XX. septembra Mario Šušteršič predstavil svojo knjigo, italijanski prevod knjige *Sledovi slovenske prisotnosti v Trstu*, ki na zanimiv in nazoren način pripoveduje o prisotnosti in delovanju Slovencev v središču mesta. Z avtorjem se bosta pogovarjala zgodovinar Jože Pirjevec in novinar Pier Luigi Sabatti. Vstop je prost.

GLEDALIŠČE VERDI - 10. klavirski festival v priredbi tržaškega društva Chamber Music

Užitek ob Chopinovem sekstetu

Nastopila sta solistka Jin Ju in godalni kvintet članov ansambla I Virtuosi italiani - Razgibana in nikoli dolgočasna interpretacija

Odlična solistka Jin Ju

Tržaško društvo Chamber Music deluje že šestnajst let in letos prireja že 10. klavirski festival - vrsto komornih koncertov, ki so z leta v leto kakovostno rasli ter privabili vse širši krog občinstva.

Dvorana Victor De Sabata gledališča Verdi je bila kar pretesna za vse, ki so želeli prisluhniti prvemu koncertu jubilejnega niza: največja privlačnost je bil nedvomno program, kajti vseboval je oba Chopinova koncerta, ki sta se rodila kot komorni deli, nato pa se vključila v simfonični repertoar. Klavir je spremljal godalni kvintet, ki so ga sestavljali člani ansambla I Virtuosi italiani - violinista Alberto Martini in Luca Falasca, violist Flavio Ghilardi, čelist Leonardo Sapere in kontrabasist Rino Braia, izkušeni mojstri, ki so medse povabili mednarodno uveljavljeno kitajsko pianistko Jin Ju. Do solistov, ki prihajajo iz Daljnega vzhoda, imamo večkrat pomisleke, kajti mnogi so svoj uspeh zgradili predvsem na odlični tehniki (in s pomočjo dobre reklame, kot Lang Lang), predsodki pa tokrat niso bili utemeljeni.

Jin Ju je umetnica z bogato poustvarjalno fantazijo, ki se je na široko razprla tako v 2. kot v 1. Chopinovem koncertu, njeno muziciranje pa je oplemenitilo tudi dragocen instrument, odlično ohranjeni klavir Pleyel, ki se je idealno spojil z zvočnostjo godal. Kar dar poslušamo tako blagozvočna glasbila, lahko se bolj

uživamo ob glasbi, ki je nastala v njihovi dobi, brez kovinskih odtenkov, ki so včasih neljuba značilnost modernih klavirjev. Lepo je bilo slišati Chopinovo glasbo ob mehki spremljavi kvinteta, kajti veliki pianist in skladatelj ni bil ravno mojster v orkestraciji, na komornem področju pa je znal svoje lirске ideje predstaviti v manj bučni, zato pa toliko bolj intimni in prijetni obliki.

Solistka Jin Ju je pokazala veliko muzikalnosti in tankočutnosti, pa tudi odločen temperament, s katerim je vodila dialog s kvartetom. Godalci so svojo vlogo izpeljali v popolnem soglasju s pianistko: po potrebi so dinamično ojačili do skoraj orkestralne dimenzije, izkazali pa so se tudi v nežnih frazah, zato jim lahko oprostimo občasne, sicer komaj slišne intonančne nečistosti. Poslušali smo najprej 2. koncert v f-molu op.21, nato drugega v e-molu op.11, oba sta se nam razkrila kot nenehna vir navdiha, ki je solistko vodil v razgibani in nikoli dolgočasni interpretaciji. Jin Ju in kvintet Virtuozov so poželi navdušene aplavze, za dodatek so v celoti ponovili Larghetto, skoraj operno-dramatični drugi stavek 2. koncerta, ki je sladko zaokrožil zlahten večer.

Naslednji koncert bo jutri, 22. septembra, oblikoval odlični nemški pianist Markus Schirmer z navse vablјivim programom med Schubertom in Lisztom.

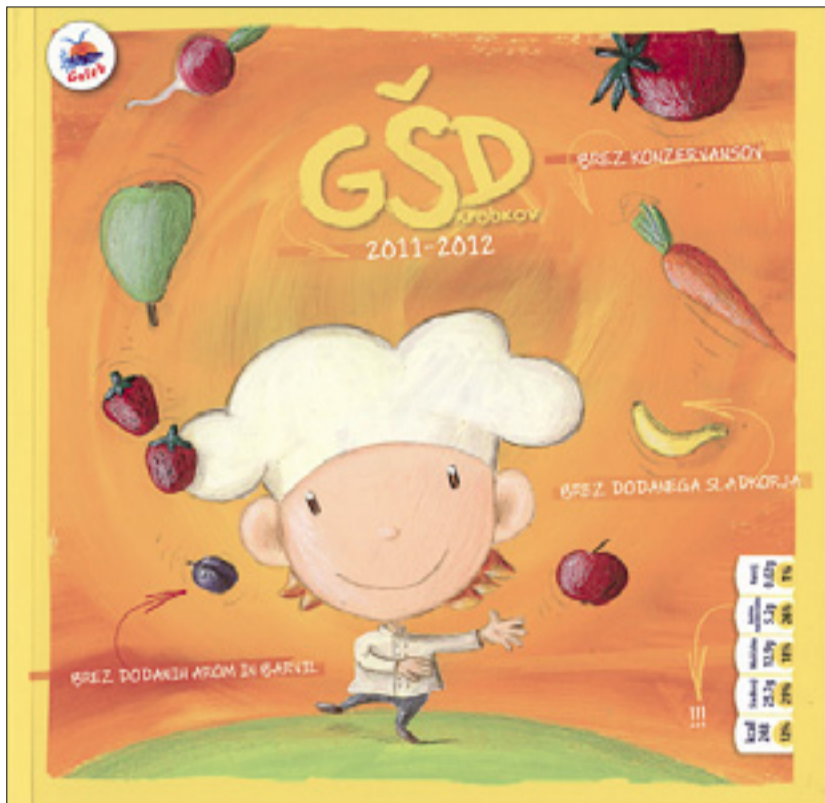
Katja Kralj

GALEBOV ŠOLSKI DNEVNIK - Izdaja ga Zadruga Novi Matajur

Z zdravo in uravnoreženo prehrano v novo šolsko leto

Besedilo je prispevala pediatrija dr. Marina Trevisan, ilustracije pa Chiara Sepin

Pred začetkom šolskega leta vsako leto izide tudi Galebov šolski dnevnik, ki ga izdaja Zadruga Novi Matajur in so ga zastoj prešli vsi učenci in dijaki od 1. razreda osnovne šole do 3. razreda nižje srednje šole. V njem letos obravnavajo zdravo prehrano, ki je tudi prvi pogoj za zdravo življenje. Tako nam novi Galebov šolski dnevnik ne prinaša le koristnih strani, ki jih bodo mladi uporabniki tekom leta lahko napolnili, ampak tudi znanje. Besedilo za to kratko vzgojno-izobraževalno publikacijo je prispevala pediatrija dr. Marina Trevisan, ki je na različnih straneh postregla z zanimivimi informacijami, kaj sploh pomeni zdrav način prehranjevanja. Besedilo je uredila in prevedla urednica Alina Carli, ki je na uvodni strani zapisala, da želijo z letošnjo izdajo spremeniti slabe navade mladih bralcev in bralk in jih naučiti, kako se pripravljajo zdravi polnovredni obroki.

Pisan in barvit šolski dnevnik, ki ga je z ličnimi ilustracijami opremila Chiara Sepin, nam s pomočjo starega Galebovega prijatelja Škrobka svetuje, kaj moramo jesti, da bo naša prehrana uravnorežena in zdrava. Dr. Marina Trevisan je vse uporabnike spomnila, da mora biti zajtrk obilen in obogaten z ogljikovimi hidrati, ki pomagajo našim možganom dobro delovati. Drugo zlato pravilo, ki ga navaja pediatrija, je tudi, da morajo otroci pojediti veliko svežega sadja in zelenjave. Ob vsem tem pa je nujno potrebna tudi rekreacija, ki ima blagodejni učinek na naše telo.

Mesec september nam prinaša rubriko Zakaj jemo?, v kateri je razloženo, zakaj pravzaprav potrebujemo vodo in hrano. Oktober govori o osnovnih živilih in njihovih hranilnih snoveh. Marsikomu bo bržkone prav prišlo opozorilo, da nobeno živilo ne vsebuje vseh hranilnih snovi, zato je potrebno uživati raznolika živila. Bralci bodo tudi izvedeli, katera hranila nam dajejo energijo, ki je še kako pomembna za učinkovito delovanje našega organizma. Otroci bodo tudi izvedeli, da ni priporočljivo uživati preveč kruha in testenin, izogibati pa se je potrebno tudi sladkarijam, ki imajo lahko negativne učinke. Na zanimiv in poučen način je moč izvedeti tudi, katera hranila nam pomagajo rasti, in katera hranila nas ščitijo. Mesec december pozornost posveča kalorijam in dnevnim obrokom. Celoten prispevek je popestrila tudi prehranska piramida. Veliko koristnih informacij o aditivih oz. dodatkih v prehrani nam prinaša februar, ki nas opozarja, kako pomembno se je izogiba-

Nekaj prikupnih ilustracij, ki bo osnovnošolce in srednješolce spremljalo skozi vse leto

ti konzervansom. Za tiste, ki bi z zdravo hrano radi šli še korak dlje, pa je koristen prispevek o pesticidih. Dr. Trevisanova govori o dobrih straneh ekološko pridelane hrane. Mesec marec se začne z opozorilom, da večina izdelkov, ki jih oglašujejo televizija in ostali mediji vsebujejo največ škodljivih snovi, april pa prinaša opozorilo, da je priporočljivo umivati zobe dvakrat na dan in ne takoj po jedi, ker se

v nasprotnem primeru poškoduje zobna sklenina, ki zobe ščiti pred vdorom bakterij in nastankom zobne gnilobe. Marsikomu bo prav prišel tudi prispevek, ki govori o pravem shranjevanju živil, čisto za konec pa so uredniki pripravili prispevek o pomenu fizične aktivnosti, ki pomaga »kuriti« kalorije, krepiti okostje in razviti mišice. Šolarjem bo bržkone prav prišel tudi Škrobkov nasvet, da

je v šolo boljše iti peš ali s kolesom in da je gledanje televizije potrata časa.

Pisano izdajo Galebovega šolskega dnevnika 2011-2012 poleg omenjenih tem in gesla »Jem zdravo, mislim zdravo, živim zdravo« bogatijo še rubrike, ki so stalnica vseh šolskih dnevnikov. Na začetni strani je prostor namenjen osebnim podatkom imetnika tega dnevnika, v nadaljevanju so koledar, rubrika, v katero lahko zapišemo telefonske številke sošolcev, pa urnik in opravičila, ki jih izpolnijo starši. Vse to in še veliko več vsebuje letošnji Galebov dnevnik, ki bo marsikateremu šolarju olajšal beleženje šolskih obveznosti. (sč)

POEZIJA - Nova zbirka A. Pregarca

Amebno razkošje

Izšla je pri GMD, vsebuje pa pesmi, ki so nastajale od leta 1960 naprej

Amebno razkošje je naslov nove pesniške zbirke Aleksija Pregarca, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Gre za izbor pesmi, ki so nastajale od leta 1960 naprej. Pesmi tega obdobja so bile v glavnem objavljene v revijah 70-tih let prejšnjega stoletja, veliko pa je tudi pesmi, ki so nastale po letu 2000.

Že sam naslov zbirke Amebno razkošje kaže na avtorjevo iskanje izvora življenja. Biološka prispevka amebe – enoceličnega bitja postane v svoji brezobličnosti prispevka človeške usodnosti, brezimnosti, a je hkrati tudi izziv za vsakega človeka, da se izmota iz te brezobličnosti in neznačajnosti ter dobi svojo izhodiščno pot.

Pesnik Aleksij Pregarc, ki ga poznamo tudi kot gledališkega igralca, režiserja, napovedovalca, pisatelja, prevajalca in publicista, se v svoji poetični izpovednosti »zavzema za občečloveški upor zoper krivice, se navezuje na osebnostne krize in vzpone, na kritično ljubezen do domovine, ki ni niti zamejeno samovšečna in ne zlagano nostalgčna ... je izraz modernega in modernističnega vitalizma, ki sega čez sleherno obrobje slovenstva« je zapisal Vladimir Gajšek v spremni besedi v knjigi. Knjigo je grafično oblikoval Marko Lupinc.

FJK - Razstave, publikacije, vodeni ogledi V soboto in nedeljo evropski dnevi kulturne dediščine

Pobuda se bo odvijala v Čedadu, Ogleju, Trstu in Ronkah

Nadzorništvo za arheološke dobrine Furlanije-Juljske krajine prireja Evropske dneve kulturne dediščine, ki bodo v soboto in nedeljo v Čedadu, Ogleju, Trstu in Ronkah. V Trstu bodo v okviru pobude pripravili vodene ogled rimskega amfiteatra in lapidarija pri gradu sv. Justa. Ogledi bodo v soboto ob 9.30, 10.30, 15.00 in 16.00 za amfiteater, ob 11.00, 12.00, 16.30 in 17.30 za lapidarij. V nedeljo bo Ambra Betic vodila ogled prazgodovinskega gradišča v Slivnem, ki ga uvrščajo med bronasto in železno dobo. Zbirališče ob 10.30 pred cerkvijo v Šempolaju. V Državnem arheološkem muzeju v Čedadu (trg Duomo, 13) bodo v soboto ob 17. uri predstavili razstavo »Appena restituiti dalla terra. Quattro corredi funebri da Romans d'Isonzo«, dopolnitev prejšnje razstave o longobardskem Čedadu. Slednja bo ponovno na ogled v okviru Evropskih dni. V nedeljo ob 11. uri bo vodeni ogled razstav, ob 10. uri pa bo vodeni ogled dvorane beneško-bizanskih skulptur. Po razstavi bodo ob 17.30 v soboto predstavili publikaciji »Le sculpture ornamentali veneto-bizantine di Cividale«

V Seči 50. kiparski simpozij Forma viva

V Seči pri Portorožu bo vse do 15. oktobra potekal mednarodni kiparski simpozij Forma viva, ki letos praznuje že 50. jubilej. Po besedah direktorja Obalnih galerij Piran Tonija Biloslava gre za 50 let ohranjanja tradicije klasičnega kiparskega pristopa, preverjanja tradicionalnih materialov in prizadevanja po njihovi reafirmaciji v sodobni likovni umetnosti. V petih desetletjih je na portoroškem simpoziju nastalo več kot 150 skulptur, po Biloslovovih besedah pa bodo letos vse nastale skulpture iz istrskega apnenca tudi ostale na Formi vivi. Forma viva oz. »živa oblika« plastičnega snovanja velikih formatov na odprtem pa ostaja izziv tudi za sodobne ustvarjalce, je prepričan Biloslav.

Prvi simpozij je bil leta 1961 v Seči pri Portorožu, kjer so obdelovali kamen, v Kostanjevici na Krki pa les. Pobudnika kiparskega simpozija, slovenska kiparja Janez Lenassi in Jakob Savinšek, sta zamisel kolektivnega ustvarjanja prinesla iz sosednje Avstrije. V nasprotju s tradicionalno bienalno izmenjavo se simpozija v Portorožu in Kostanjevici letos odvijata hkrati. V Kostanjevici so trije umetniki že končali z delom, v Portorožu pa se klesanje v kamnu začne te dni.

Letos na portoroškem simpoziju ustvarjajo Graziano Pompili iz Italije, Jose Villa Soberon s Kube in Donald Porcaro iz ZDA. Pompili je v italijanskem in mednarodnem prostoru prepoznaven zlasti po monumentalnih skulpturah za zasebne in javne prostore. Sodeloval je že na dveh slovenskih kiparskih simpozijih, njegova skulptura pa stoji pred vzhodom v Piran.

Soberonov opus obsega tako skulpturo kot slikarstvo, grafiko, risbe in ustvarjanje na področju designa. Je dobitnik številnih nagrad, znan pa je predvsem po svojih javnih skulpturah v okolici Havane. Kipar je že sodeloval na simpoziju v Portorožu, njegova skulptura pa je našla mesto v koprski marini.

Porcaro je zelo dejaven tudi v akademski sferi. Njegova kiparska dela, izdelana iz različnih materialov kot so beton, kovina, barve, se nahajajo v prestižnih ameriških javnih zbirkah. Za svoje delovanje je umetnik prejel več pomembnih priznanj. Petdesetletnica Forme vive Portorož bo posvečena avstrijskemu kiparju Karlu Prantlu, očetu vseh simpozijev. Ob koncu srečanja se obeta tudi izid publikacije, drugega dela monografije Forma viva 1982-2011, kot dopolnitev leta 1983 izdane knjige z naslovom Forma viva 1961-1981 avtorjev Staneta Bernika in Špelce Čopič. (STA)

in »La chiesa di San Giorgio in Vado a Ruafis«, ki jih je uredil umetnostni zgodovinar nadzorništva za arheološke dediščine FJK Paolo Casadio. V nedeljo ob 15. in ob 17. uri bodo vodeni ogledi cerkve San Giorgio in Vado. V Ogleju na županstvu (Garibaldi trg 7) bo v soboto od 15. do 19. ure in v nedeljo od 9. do 13. ure posvet o arheologinji Luisi Bertacchi. Ob priložnosti bo od sobote do 6. januarja 2012 na ogled fotografska razstava na sedežu Državnega združenja za Oglej (Ul. Julia Augusta). V Vili Vicentina Miniussi v Ronkah (Trg Unità 24) bodo v sklopu Evropskih dni kulturne dediščine odprli razstavo »Il baule dei ricordi« o zgodovini in spominih krajevni skupnosti. Razstava bo na ogled od petka do 30. septembra od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure. V nedeljo od 14. ure do 18.30 v Ecomuzij Terriori iz Ronk priredil izlet po starorimskih vilah in starokrščanskih arheoloških najdiščih od Moščenic do Soče. Za rezervacije je na voljo telefonska številka 0481 774844 ali e-pošta info@territori.it.

GORICA - S podpisom sporazuma selitev četrtega in petega letnika

Fakulteta za arhitekturo želi postati mednarodna

Čez dve leti v obnovljenih prostorih čez 600 študentov - O spojitvi z videmsko fakulteto še razpravljajo

GIOVANNI FRAZIANO

BUMBACA

»Sporazum nam omogoča, da načrtujemo dolgoročno: cilj je okrepitev fakultete za arhitekturo, ki ji želimo vtisniti mednarodni pečat. Zdaj gre zares.« Giovanni Fraziano, predsednik fakultete za arhitekturo Tržaške univerze, je tako pojasnil pomen protokola, ki so ga včeraj na goriškem županstvu podpisali predstavniki Tržaške univerze, goriške Trgovinske zbornice, goriške občine in konzorcija za razvoj goriške univerze. Sporazum, s katerim se goriške institucije obvezujejo, da bodo tudi v prihodnjih letih finančno podpirale delovanje arhitekturne fakultete, odpira vrata utrjevanju njene prisotnosti v mestu oz. selitvi 4. in 5. letnika iz Trsta v Gorico, kjer bo z letošnjim akademskim letom že prisoten celoten trienij.

»Goriški sedež arhitekturne fakultete bo letos obiskovalo 380 študentov. V prihodnjem letu bomo v Gorici imeli tudi četrtri letnik, leto kasneje pa še petega. Čez dve leti bo torej sedež v Ulici Alviano skupno obiskovalo preko 600 študentov arhitekture,« je včeraj povedal Fraziano in dodal, da bo selitev celotnega študijskega ciklusa mogoča po zaslugi novega priliva denarja - dodatnih 300.000 evrov letno -, ki so ga zagotovile občina, Trgovinska zbornica in Fundacija Goriške hranilnice.

»Selitev iz Trsta v Gorico je bila postopna, kot se za resne zadeve spodobi. Ne moremo prezreti, da je do selitve prišlo v času krize, ko je že vse kazalo, da bodo ukrepi ministrice Gelminijeve uklinili periferne sedeže,« je povedal goriški župan Ettore Romoli, po katerem je prisotnost arhitekturne fakultete Gorici v ponos. Romoli je izrazil tudi željo, da bi se pogovori o spojitvi tržaške in videmske fakultete za arhitekturo nadaljevali, rektor Tržaške univerze Francesco Peroni pa je v zvezi s tem poudaril, da bi ravno goriški sedež lahko olajšal postopek združevanja. »V skupnem sedežu, t.j. Gorici, je integracija med tržaško in videmsko univerzitetno stvarnostjo enostavnejša. Z rektorico Compagnovo ocenjujeva to možnost,« je povedal Peroni, po katerem je selitev tržaške arhitekturne fakultete v Gorico pozitivna tako za mesto kot za ustanovo samo. Sporazum sta včeraj podpisala še predsednik Trgovinske zbornice Emilio Sgarlata in predsednik Fundacije Goriške hranilnice Franco Obizzi, prisoten pa je bil tudi predstavnik goriškega univerzitetnega konzorcija.

Medtem se v Ulici Alviano nadaljujejo milijon evrov vredna dela za ureditev

nedokončanega krila stavbe bivšega malega semenišča, ki si ga arhitekturna fakulteta deli z univerzitetno smerjo za diplomatske vede, na kateri so letos zabeležili visoko število vpisov. »Podjetje je v bistvu dokončalo dela v pritličju, do konca leta pa naj bi zaključilo tudi z obnavljanjem prvega nadstropja. Ko se bo začelo akademsko leto, se bomo že vselili v pritlične prostore, nato pa bomo postopno zasedli še ostale. Akademsko leto bo startalo 10. oktobra. Že od vsega začetka nameravamo ovrednotiti mednarodno razsežnost fakultete in lahko povem, da bo na tem področju marsikatero presenečenje. Priredili bomo laboratorije, ki bodo namenjeni oblikovanju konkretnih predlogov za čezmejni teritorij in utrjevali stike z arhitekturnimi fakultetami iz Ljubljane, Dunaja, Graza in Maribora,« je zaključil Fraziano. (Ale)

Goriški sedež Tržaške univerze, v nekdanjem Malem semenišču

BUMBACA

GORICA - Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo

Črpaljarji životarijo

Pred kratkim zaprli črpalke v Ulici Brass - Zaradi poviška davka na dodano vrednost niso izgubili kupcev

Goriške črpalke samevajo (levo), na novogoriških je gneča (desno)

BUMBACA

GORICA - V soboto predstavitev Rebuli posvečajo trijezično knjigo

Briški zlati rebuli posvečajo trijezično knjigo, ki jo bodo predstavili v okviru goriškega pouličnega praznika Okusi na meji. Knjigo v italijanskem, slovenskem in angleškem jeziku je založilo podjetje Transmedia, uredil pa jo je novinar Gigi Brozzoni. Skoraj tristo strani je tako posvečenih zlati rebuli, ki jo pridelujejo na Oslavju, in sicer na posestvih vinarških podjetij Primosic, Radikon, La Castellada, Dario Princic, Fiegl in Il Carpino. Fotografije je publikaciji prispeval Virgilio Fidanza, besedila Marco Magnoli, Francesco Lizio Bruno, Alessandro Zanutta in Sere-

na Impazio, svoji pričevanji pa Patrizia Felluga in Giannola Nonino. Publikacijo je grafično oblikoval studio Mumble design.

Knjigo bodo prvič predstavili javnosti v soboto, 24. septembra, ob 17.30 na dvorišču KB Centra; večer bo vodil novinar Stefano Cosma, spregovorili pa bodo avtor Brozzoni, fotograf Fidanza in Marko Primosic, v imenu proizvajalcev rebule z Oslavja. Prisoten bo tudi predstavnik založnika, ob zaključku predstavitve pa bo degustacija rebule, ki jo proizvajajo člani konzorcija za njeno promocijo z Oslavja.

Čaša rebule

BUMBACA

Goriški črpaljarji životarijo. Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 in še zlasti v območje izvajanja schengenskega sporazuma leta 2007 se je prodaja goriva v Gorici krepko znižala, kljub temu pa je ostalo število goriških črpalok nespremenjeno do pred nekaj tedni, ko so prenehali s točenjem goriva na črpalke v Ulici Brass.

Leta 2008 je deželna vlada spričo križe črpaljarjev iz vseh štirih pokrajinah in še zlasti iz Gorice in Trsta odobrila zakon, na podlagi katerega so zagotovili denarni prispevek upraviteljem črpalok, ki so se odločili za prenehanje dejavnosti. Za ta korak se je pred tremi leti odločilo samo pet črpaljarjev iz cele dežele, tako da je bil učinek deželne zakona ničel, saj z njim niso dosegli zaželene modernizacije mreže bencinskih črpalok.

V zadnji dneh so se goriški črpaljarji morali sprijazniti z novo podražitvijo goriva, ki je odvisna od enoodstotnega poviška davka na dodano vrednost. Cena goriva se je povišala za približno poldrugi cent, podražitev pa črpaljarjev zaenkrat ni prizadela. »Za nas ni nikakor dobro, da je

GORICA Poldrugi milijon za luknje

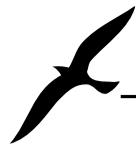
Na asfaltu je z leti nastalo toliko gub in lukenj, da je vožnja po njih vse prej kot prijetna, če že ne nevarna. Zato bo goriška občina na novo asfaltirala osemnajst mestnih ulic, ki jih je evidentirala na podlagi zahtev, ki so jih vložili rajonski sveti.

Goriški občinski odbor je odobril preliminarni načrt, ki ga je avgusta izvedel geometer Marco Fantini in je vreden 1.470.000 evrov. V seznam so vključene deželna cesta št. 56 v Ločniku, po kateri pogosto peljejo kamioni, Ulica Ciconi v Svetogorski četrti, Ulica Fermi, Ulica San Michele v Štandreu, Tržaška ulica (pri pokopališču), Ulica Tabaj, Ulica Brigata Pavia in Ulica Brigata Casale. Med najbolj potrebnimi obnove so tudi Ulica dei Magazzini, Ulica Cipriani, Ulica Duse, Ulica Kugy, del Ulice Blaserna, Ulica Scuola Agraria in Ulica Lungo Isonzo Argentina (od križišča z Ulico Leoni do novega križišča). V načrt obnove so dalje vključili Ulico Marzia, Drevored Virgilio, Dvor Sant'Ilario in Oširek XXVII Marzo.

Pred začetkom del, ki je napovedan za prihodnjo pomlad, bo občina izdelala še dokončni in izvršni načrt, nato pa bo na vrsti še javna dražba za izbiro izvajalca.

Ulične luknje

NOGOMET - Kateri klub ima največ slovensko govorečih fantov?

Vesna prevzela dediščino nekdanje Zarje Gaje

Predsednik Robert Vidoni: »To je bil eden glavnih ciljev našega odbora«

Vesna 6, Mladost 6, Sovodnje 4, Zarja 4, Primorje 3, Kras 2, Juventina 1, Breg 1, Primorec 0. To ni vrstni red zamejskega nogometnega prvenstva, ampak število slovensko govorečih igralcev (le 27 na 99), ki so v nedeljo stopili na igrišče v začetnih postavah ekip naših društev. Največ sta jih imeli Vesna v promocijski ligi in Mladost v 3. AL. Ekipa kriškega društva (največ Slovencev ima tudi v širšem izboru) je tako prevzela dediščino Zarje Gaje, ki je v zadnjih sezonah prednjačila in imela v izboru igralcev, predvsem v začetni enajsterici, največ Slovencev.

»Za nas je to velik ponos. Upoštevati moramo, da igramo v zahtevni promocijski ligi. Tako, da je težje zbrati kvalitetne domače fante, kot bi lahko na primer to storili v nižjih ligah,« pravi Vesnin predsednik Robert Vidoni, ki je tako v svojem osemletnem mandatu (volitve bodo znova prihodnje leto) izpolnil zastavljeni cilj: »Od vsega začetka smo si želeli, da bi v nekaj letih vzgojili čim več domačih slovensko govorečih igralcev, ki bi nato prišli v pošteve za člansko ekipo. Že v lanski sezoni smo v moštvu imeli tri mlade nogometaše iz Križa. To so Goran Kerpan, Minej Puric in Roberto Candotti. Toliko jih pri Vesni ni igralo vsaj deset let.« Dva kriška nogometaša in skupno pet Slovencev je pri Vesni igralo v sezoni 1999/2000, ko je »plave« vodil trener Miloš Tul. Poleg Križanov Paola Soavija in Petra Sedmaka so igrali še Matej Širca, Danijel Lovrečič in Gabriel Pertot. Približno takrat, oziroma kako sezono kasneje, je Vesna znova obudila mladinsko dejavnost. »Takratni predsednik Paolo Soavi je postavil na noge ekipo cicibanov in v naslednjih sezonah je Vesna začela sodelovati z ostalimi slovenskimi društvi na Tržaškem v projektu združenih mladinskih ekip,« se spominja Vidoni.

»Prav to aktivno sodelovanje z ostalimi klubi in nato projekt Pomlad sta bila mejnik za naše društvo. Mladi so trenirali vse bolj kakovostno, tako da so bili pripravljene na igranje v bolj zahtevnih deželnih ligah. Prav zaradi tega je pomembno, da še naprej aktivno sodelujemo in podpiramo projekt združenih mladinskih ekip, ki v zadnjih dveh sezonah nastopajo pod skupnim imenom Kras. Samo s takim in še bolj tesnim sodelovanjem bodo vsa društva plačana za vloženi trud. Krasu želimo, da bi že letos napredoval v D-ligo. Najboljši mladi bi po tem takem igrali v Repnu, ostali pa bi se kalili v nižjih ligah. Že letos so se od Krasa k nam preselili številni nogometaši,« pravi Vesnin predsednik, ki je še dodal, da bo letošnja ekipa deželnih mladincev v glavnem sestavljena z domačimi fanti. »Tudi pri mladincih bodo glavno vlogo igrali slovensko govoreči igralci. Slednji bodo med sezono prav gotovo prišli v pošteve tudi za člansko ekipo. Seveda se bodo morali pošteno potruditi in veliko trenirati.«

Mlada Križana v dresu kriške Vesne Minej Puric (številka 2) in Goran Kerpan na letošnji pokalni tekmi proti Krasu (med njima kapetan repenske ekipe Radenko Knežević)

KROMA

V Križu (pa ne samo tam) se še naprej soočajo s pomanjkanjem domačih slovenskih trenerjev. »Žal se bomo s to težavo morali še naprej spopadati in tudi na kak način ukrepati. Skušali jih bomo vzgojiti in jih vključiti v naše mladinske ekipe. Tudi to težavo bi morali rešiti vsi skupaj, saj je to v interesu vseh slovenskih društev na Tržaškem,« je opozoril Vidoni, ki tako razmišlja o Vesnini prihodnosti: »Za vsako ceno se ne bomo potegovali za napredovanje v elitno ligo, čeprav v letošnji sezoni ciljamo na play-off. Naše mesto je nekje med promocijsko in elitno ligo. Naš glavni cilj je, da bi v člansko ekipo še naprej vključevali čim več domačih fantov in da bi še naprej dobro delali na mladinski ravni.

Poleg slovenskih fantov moramo v mladinske ekipe vključevati tudi italijansko govoreče igralce, ki živijo na tem območju. Tako bodo slednji spoznali slovensko okolje in se nam bodo približali. Nesmiselno je, da vabimo k našim društvom italijanske otroke iz mesta in tako stvopimo v zelenik ostalih tržaških društev.« (jng)

JADRANJE - Državno prvenstvo Slovenije v razredu optimist

Prvakinja je Jana Germani

Zamejka, ki tekmuje za koprski JK Jadro, bo konec leta nastopila tudi na SP na Novi Zelandiji

Prvakinja Slovenije Jana Germani s svojim sedanjim trenerjem Mauriziom Benčićem (levo) in nekdanjim Matijo Spinazzolo (desno)

Tržaška Slovenka Jana Germani, ki tekmuje za koprski klub Jadro je na prvenstvu, ki ga je v Izoli organiziral JK Burja, osvojila naslov prvakinje Slovenije v razredu optimist, kar je dobro popotnica tudi za nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo konec leta v kraju Napier na severnem otoku Nove Zelandije. Drugo mesto in prvo med fanti ter kadeti je osvojil Liam Orel (JK Jadro), tretja pa je bila letošnja evropska in italijanska prvakinja Francesca Bergamo (Società Triestina della Vela); druga deklica je bila Mara Turin, tretja pa Lara Poljšak (obe JK Pirat).

Zaradi ugodnih vremenskih razmer so izvedli 8 od 9 predvidenih plovov. V petek je pihal precej močan maestral, v soboto nekoliko šibkejši maestral, v nedeljo pa zmeren jugo.

Na prvenstvu je nastopilo skupno 119 jadrancev iz štirih držav. Nastopili so tudi jadranci JK Čupa in TPK Sirena. Najboljši je bil Max Zuliani, ki je končal na 19. mestu, sledila sta mu Pietro Osualdini na 21. in Vanja Zuliani na 41. mestu (vsi Sirena). Med kadeti se je najbolje uvrstila Giorgia Sinigoi na 40. mestu in druga med kadetinjami, sledijo Nina Benedetti 44. (obe Čupa), Gaja Pela 47., Petra Gregori 48. (obe Sirena), Saša DeLuisa 54., Francesco Ferletti 61., Giulio Michelus 83. (vsi Čupa), Elisa Manzin 88. (Sirena), Elena Lo Cascio 92., Sara Petrič 101. in Jan Pernarčič 105. (vsi Čupa). Za Čupo sta nastopila tudi Luca Carciotti, Samuele Ferletti in Charilos Alexandropolus, ki pa zaradi šolskih obveznosti niso nastopili v petek.

VIDEM Novosti na malem maratonu

Na malem maratonu Città di Udine, ki bo v nedeljo, 25. septembra, pričakujejo okoli 1.800 ljudi iz Italije, pa tudi iz Avstrije, Slovenije in Hrvaške. Za vse, ki pri njej sodelujejo Maratonina ni le tek, temveč sklop dogodkov, ki so usmerjeni v drugačen odnos do mesta in telesnega zdravja. Vsakdo lahko med stranskimi tekmovanji najde kaj primerne zase. V soboto, 24. t.m. bodo praznik ob 10.15 s štafeto 4a Stafeta Scuole (Štafeta šol) začeli mladi: tekmovalna štafeta je namenjena dijakom nižjih in višjih srednjih šol iz dežele FJK. Popoldne ob 16.00 bo netekmovalni MiniRun Despar za otroke: same ali v spremstvu staršev. Prireditev bo ob 16.45 zaključila živahna netekmovalna kategorija 6a Corsa con il cane (Tek s psom). Prispevki za vpis na tekmovanje: 7 evrov za MiniRun – v ceno je vključena majčka, medalja in majhna plišasta igračka znamke Trudi; 10 evrov za tek s psom – v ceno je vključena majčka in razni dodatki; 10 evrov za sodelovanje pri Straudine - v ceno sta vključena majica in medalja. Vpis na sedežu organizacije na tržaški ulici (via Trieste) 141 v Vidmu-Udine (www.maratoninadiudine.it tel.0432 501612).

V nedeljo se bo ob 9.29 začel tekmovalni del prireditve, ko bodo štartali nosilci hendikepov in prizadeti športniki. Nastanko ob 9.30 pa se bo začela kategorija 12a - mednarodna tekma tekmovalnega značaja, ki je namenjena bodisi italijanskim državljanom bodisi tujcem.

Novost letošnje izvedbe je brezplačna ponudba baby sittinga - varstva z animacijo za najmlajše. Starši bodo tako lahko pustili svoje otroke usposobljenemu osebu in se brezskrbno udeležili tekmovanj.

JADRANJE Čupina posadka od jutri na DP olimpijskih klas

Čupina Posadka 470 Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti bo že danes s trenerjem Matjažem Antonazem odpotovala v kraj Riva del Garda na Gardsko jezero, kjer se bo od jutri do nedelje udeležila italijanskega državnega prvenstva olimpijskih razredov. Simon in Jaš bosta na Gardskem jezeru branila lanski italijanski mladinski naslov, italijanskih članskih prvakov in olimpijskih kandidatov Gabriela Zandonaja in Pietra Zucchettija pa ne bo. Za Čupino posadko je italijansko prvenstvo še zadnja preizkušnja pred pomembnim članskim svetovnim prvenstvom, ki bo decembra v Perthu. Pred odhodom v Avstralijo, bosta Simon in Jaš oktobra in novembra trenirala v Cagliariu na Sardiniji z žensko in moško italijansko olimpijsko posadko. Njuna jadrnica pa je v kontejnerju z ostalimi barkami odplula z Genove v Avstralijo z ladjo že v ponedeljek.

Dobre uvrstitve 420 na conski regati

Pretekli konec tedna je jadralni klub v Miljah organiziral 32. pokal mesta Milje, ki je veljal kot conska preizkušnja za razred 420. V dveh dneh je organizatorjem uspelo izpeljati pet plovov s srednje močnim vetrom. Posadke 420 JK Čupa in TPK Sirena so pod mentorstvom trenerja Matjaža Antonaza dosegle spodbudne rezultate. Mešana posadka Sirene in Čupe Matia Ugrin in Mirko Juretič je zasedla odlično 2. mesto. Prvo mesto sta izgubila zaradi dveh prekrškov, zaradi katerih sta morala opraviti dva kazenska obrata in tako izgubila nekaj mest. Na 5. mesto sta se uvrstili Ingrid Peric in Chantal Zeriali, Martina Husu in Cecilia Fedel pa na 9. mesto (vsi Čupa). V konkurenci šestnajstih posadk sta zmagali Carlotta Omari in Francesca Russo Cirillo (SVBG).

LIGNANO - Evropske igre veteranov

»Srebrnik« Terpin

Kolesar iz Števerjana v Fontanafreddi drugi v vožnji na kronometer v kategoriji M4

Na Evropskih igrah veteranov, ki so se končale večeraj v Lignano, se je med kolesarji, poleg Prosečana Iva Doglie, ki je dosegel kar dve zlati medalji (absolutno ter v kategoriji M7), dobro odrezal še en zamejski Slovenec, to je 47-letni Joško Terpin iz Števerjana. V kategoriji M4 je namreč na tekmi v Fontanafreddi osvojil srebrno medaljo v vožnji na čas (na sliki, s srebrno medaljo desno), 17 kilometrov dolgo progo je prevozil v 24 minutah 17 sekundah. Dan prej je nastopil tudi v 75 kilometrov dolgi cestni preizkušnji in v svoji kategoriji pristal na nehvaležnem četrtem mestu. »Kar nekajkrat sem poskusil pobegniti, nato sem se znašel v tretji skupini. Na teh tekmah je zelo težko ugotoviti, kje so tekmeči v tvoji kategoriji. Dirka je bila vsekakor zelo naporna, vozili smo s povprečno hitrostjo nad 40 km na uro,« je svoj nastop opisal Terpin, ki se je seveda še posebej veselil osvojene medalje v kronometru.

Terpin je v Lignano branil barve goriškega kluba Bike & run, s katerim redno tekmuje tudi med sezono na tekmah zveze Udace. Aktivno se s kolesarstvom ukvarja 25 let, trenira trikrat na teden in na vsakem treningu prevozi od 80 do 90 kilometrov. Prejšnji teden je nastopil tudi na svetovnem prvenstvu Udace v Vicenzi in zasedel 13. mesto.

Hitro smo se vračali proti severu, v prestolnico. Zanimivosti, ki bi jih morali obiskati je bilo še malo. Ena od teh je bil kanjon orlov. Nič posebnega, ker imamo na primer v Sloveniji kar nekaj takih točk. Vzemimo za primer Vintgar, Tolminska korita ali

Ob tabornih ognjih so svizce pekli na svojevrsten način. Živalci so odrli kožuh ter odstranili glavo in drobovje. Medtem so v ogenj položili nekaj primerno velikih kamnov. Ko so bili ti razbeljeni, so jih vtaknili v trebušno votlino svizca, da se je meso speklo. Svizci iz kanjona orlov so bili malo večji od podgan, mesa na njih pa največ za dva grizljaja.

ravnost v oči. Upali smo, da bomo le naleтели na smer, ki bi vodila odločno na sever, nismo pa je našli in kmalu bi prišli znova v tabor. V razdalji nekaj sto metrov se je prikazala koč, pri njej so bili ljudje. Domačini so dolgo mahali v dve različni smeri, končno pa je najstarejši le prepričal vse, da je njegova prava. In res je bila. Po dobri uri vožnje smo naleтели na bolj izvoženo pot, ki je že po globini kolesnic pričala, da vodi v veliko mesto. Izgubili smo polni dve uri in tisti dan bili na poti celih 13 ur.

V severnem delu Gobija je bil zelo pogost prizor okostje kake živali razmetane kosti. Domače živali se tam pasejo v popolni svobodi in so seveda brez vsake živinozdravniške oskrbe. Najšibkejšje poginejo in postanejo hrana šakalom in mrharjem. Najdeš ostanke konj, kamel, jakov ali ovac.

Vozili smo mimo rudnika zlata, ki je imel zanimivo zgodbo, ker je bil last tajkuna iz prestolnice, ki se posluževal tujega kapitala. Možakar je imel prav posebne domoljubne navade. Vsake dve ali tri leta je spreminjal svoj družinski status. Ločil se je od žene in si novo izbiral na natečaju za »miss« Mongolije. Od nove žene je dobil sina ali hčer in oba dobrohotno odslovlil s popotnico novega modernega stanovanja, novim avtomobilom in primerno rento. Denar je ostajal v Mongoliji. Sledil je nov izbor misice.

Zadnjič smo taborili v notranjosti prostranega kraterja, čigar stene so tvorili nekoliko poševno ležeči skladi s pravokotnimi razpokami, kar me je navdalo z mislijo, da bi bili idealni za

Dogodek, ki sem ga zabelžil v zadnjem dnevu poti po severnem Gobiju bi bil vreden omembe v kakem čustvenem eseju. Pravi slavošpev sožitju človeka in konja, ki v Mongoliji tvorita eno živo enoto. Naleтели smo na korito za napajanje živali, vodo pa je bilo treba črpati iz naravnega vodnjaka s pomočjo ročne črpalke. Korito je bilo prazno, ob njem pa je čakala skupina petih konj. Čakala je na ljudi, katerih verjetno ni bilo mimo že nekaj dni, ker je bilo korito popolnoma suho. Evropejci bi oddrveli mimo in amen, Mongoli pa so takoj razumeli, da živali čakajo na nekoga, ki bo natočil vode. Šoferji so se pridno lotili črpanja in korito napolnili čez polovico. Konji so takoj prisotopili in se napili. V njihovih očeh si lahko videl hvaležnost. Čim so zadostili svojim potrebam, so se odpravili neznano kam po suhi planoti.

Pod ne previsoko goro, ki se je samotna dvigala iz ravnine je na blagem pobočju ležala prava vasica z zidanimi

kaj tednih ali tistih nekaj mesecih topllega in vlažnega vremena, ki ga uživajo v severnem delu države?

Ob poti, ki je kljub makadamu postajala cesta, so se pojavili drogovni električne napeljave. Na vsakem drugem je skoraj brez izjeme čepel orel in prežal na svizce ali zajce, prosto pa so se po planoti premikale tiste svetlosive ptice, ki smo jih v velikem številu srečali na severu dežele. Na oko so se mi zdele nekoliko manjše od severnejših, pari pa so s seboj vodili skoraj vedno dva mladiča. Mati narava je med temi pticami in orli verjetno vzpostavila premirje.

Celotna odprava štirih vozil je razpolagala z desetimi rezervnimi kolesi. En džip se je vrnil brez nezgod, dva sta imela po eno preluknjano zračnico, ostalih osem pa je požrl četrti šofer, ki je skoraj namenoma vozil po ostrejših kamnih in včasih nepredvidno prečkal kak ostrejši grebenček. V predmestju Ulan Batarja nismo imeli več rezerv. Pot-

Sončni vzhod v puščavi Gobi

Mostnico v bohinski dolini. Morda pa je bil mongolski le nekoliko daljši in globlji, ob nizkem vodostaju pa vendar prehodni na svojem dnu. Nekje globoko in v poltemi smo naleтели na pregrado iz zamrznjenega snega. Sredi julija! Kanjon spada v narodni park in kot potrjuje temu sta na visoki polici navpične stene obiskovalce opazovala dva gamsa, ali vsaj njim podobne živali. Novo vznemerenje pa je predstavljala ježa. Nekaj kilometrov do vhoda v kanjon in povratek sem opravil na konju. Bil je vse prej kot živahno kljuse. Bolj kot mongolskemu jezdecu sem bil podoben Sanchu Panzi. Fotografija je domnevo potrdila.

Ime kanjona orlov bi morali spremeniti in pticam roparicam dodati še svizce. Teh je na tisoče! Pobočja pred samim ostenjem kanjona je dobesedno preluknjano in iz odprtine v odprtino bežijo te živalice, ki se nato znova pokažejo iz kake druge luknje. Celo na makadamski cesti, ki vodi do kanjona, jih je mogoče najti, toda zmečkane od jeklenih pošasti. Človeka tolerirajo do razdalje kakih treh metrov, nato zbežijo. Do udobnih in obilnih obrokov pa pridejo orli in sokoli, ki jih je tam na pretek. Čim pogledaš kvišku, ugotoviš, da ti nad glavo kroži nekaj teh ptic, ki nadzirajo možnosti za plen. Ni redko, da zagledaš ptico, ki se v padcu spušča k tlom in po nekaj trenutkih odleti z živalico v krempljih.

Svizci niso samo hrana za roparice. Običajno spadajo na jedilni list nomadov, ali pa so tam do nedavnega bili. V Mongoliji še vedno lahko izbruhne epidemija kuge in odkrili so, da se bakterije prenašajo prav svizci. Čim večja je v tem smislu osveščenost ljudi, tem varnejši so pred človekom svizci. Orli pa so proti kugi imuni.

Prenočili smo v taboru sredi puščave! Bili smo v pravem »Deserto dei Tartari«. Ker smo tudi tisti dan šibali skoraj dvanajst ur ni bilo posebnih želja po dodatnih aktivnosti. Ponoči sem se zbudil. Bila je polna

Slaba paša, odličen razgled

luna in tako svetlo, da se je z lahko-to fotografiralo.

Do Ulan Batarja je bila še ena celodnevna etapa in polovica naslednjega dne.

Dan se je začel zelo zgodaj: ob 6.15 smo se odpeljali. Šofer, čigar smisel za orientacijo se je lahko kosal z GPS in je določal smer, se je nekje uštel, ker se je iz tabora v puščavo vilo več smernic. Nekje je očitno izbral napačno in kmalu je bilo razvidno, da smo krenili preveč na vzhod, saj smo imeli sonce na-

popravljanje suhih zidov v kriškem bregu. Tudi kromatičnost je odgovarjala. Toda bili so v Mongoliji! V tem taboru sem imel samostojen šotor, nezaželeni gosti pa so bile leteče žuželke, ki so dobesedno prekrile neonske luči. V šotor so prihajale skozi odprtine, ker so krila šotora nekje dvignili zaradi zračenja. Spustil sem jih in šotor temeljito pošprical z insekticidom. Pred spanjem sem pometel čez prag učinke pogroma.

Lahko bi bilo jajce dinosavra

Počitek puščavskih ladij

hišicami. Ob vasi se je v strmino raztezala očitno obdelana njiva. Po barvi sem sklepal, da gre za pšenico, ki pa ni še bila godna za žetev. Bil je prvi primer poljedelstva, ki smo ga videli. Obdelovanje zemlje bi verjetno imelo neko bodočnost pri izboljšanju prehrane Mongolov. Skrajno surove zime onemogočajo raščo skoraj vsega, kar je pri nas prisotno. Nekaj povrtnin pa bi verjetno uspevalo. Zakaj ni paradiznikov, bučk, zelenjave in podobnega, ki zraste in obrodi v ne-

niki treh džipov so se odpeljali v mesto, četrti z vsemi preluknjanimi gumami pa se je ustavil v delavnici. Posebno modernih naprav niso imeli, dela pa so lotili takoj in ga hitro končali.

Delavnica je bila sinteza masti, prahu in smradu.

Dolgo letenje v že znanem letalu do Berlina in od tu proti jugu Evrope je zaključilo fantastično izkušnjo.

Konec

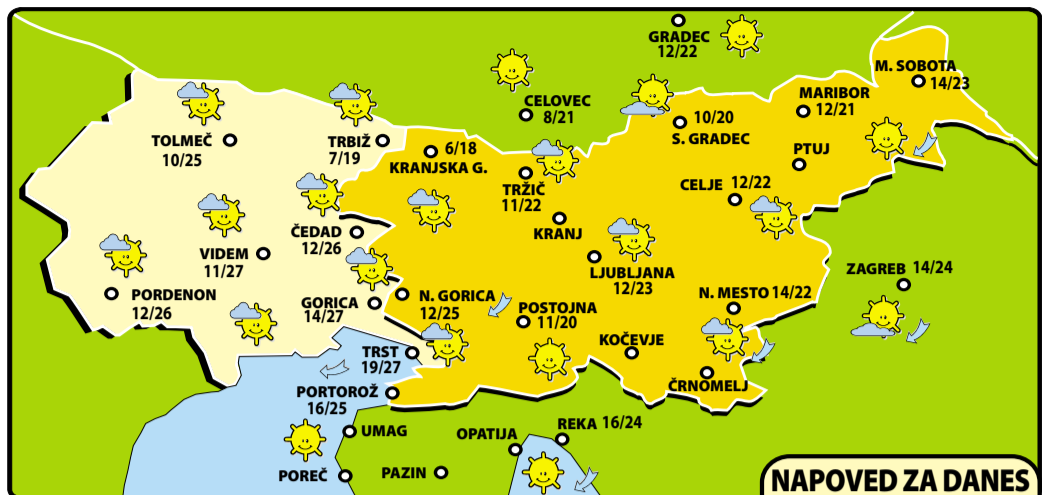
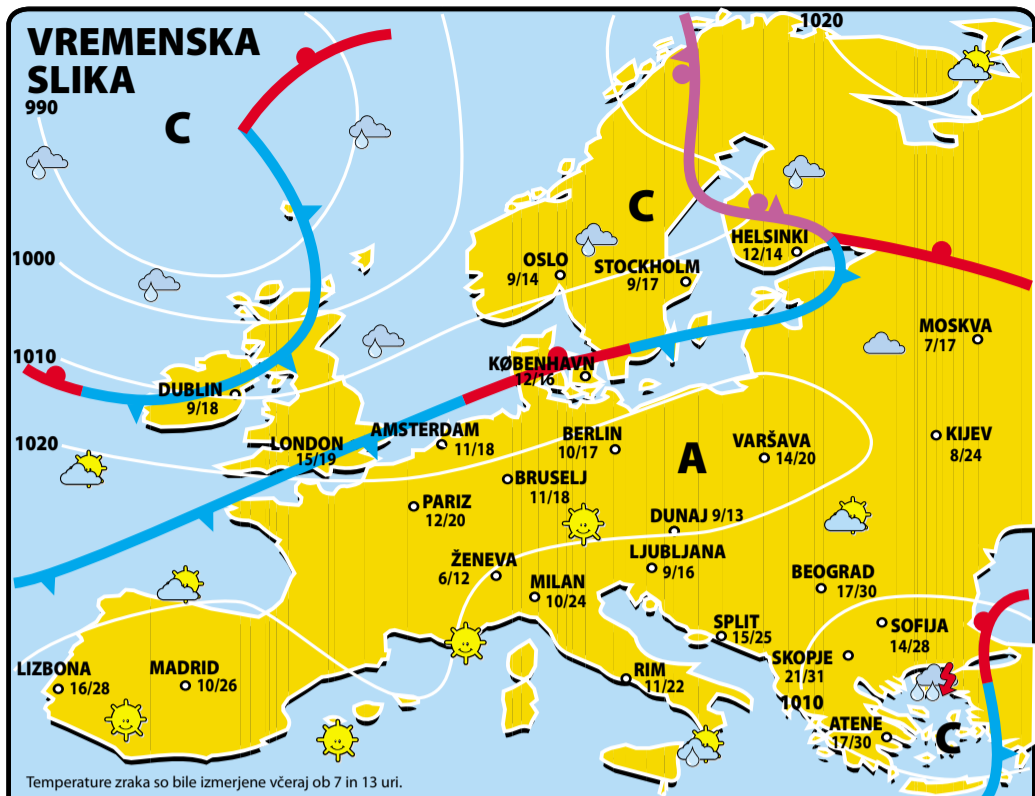
Konji so se napili in zahvalili

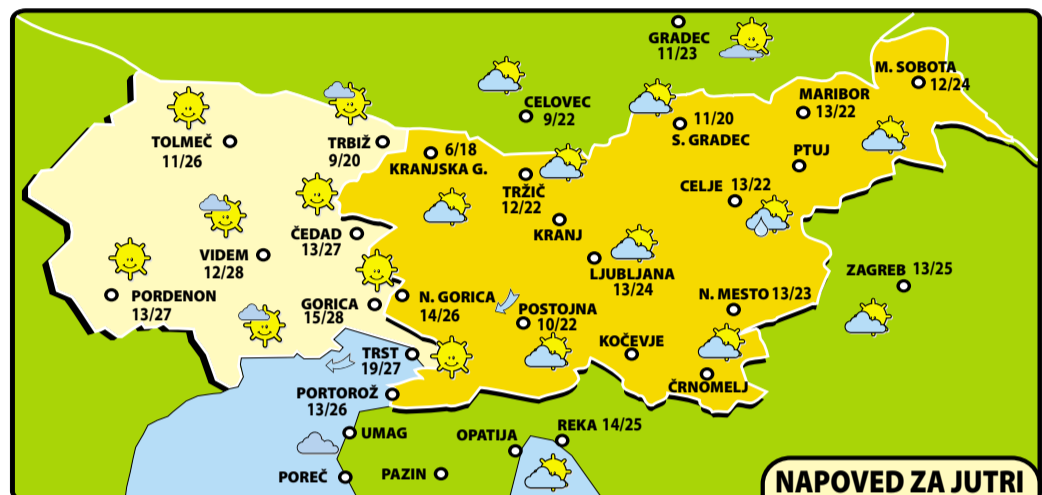
Kamni kot nalašč za suhe zidove

Na mongolskih krilih varno domov

Dopoldne bo v hribih zmerno oblačno, ob morju in po nižinah spremenljivo. Čez dan bo povsod pretežno jasno. Ob morju bo predvsem zjutraj pihal burin. Sončno bo. Zjutraj bo ponekod po nižinah megla ali nizka oblačnost, ki se bo v jugovzhodnih krajih lahko zadržala večji del dneva. Na Primorskem bo še pihala šibka burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 11, na Primorskem do 16, najvišje dnevne od 21 do 24, na Primorskem do 26 stopinj C.

Po vsej deželi bo prevladovalo jasno do zmerno oblačno vreme, le zaradi tankih in visokih kopren. Ob obali bo dopoldne pihal burin, čez dan pa v glavnem zmorec. Za to obdobje bo spet kar pretoplo, predvsem v visokogorju. Jutri in petek bo sončno, le v jugovzhodni Sloveniji bo občasno več oblačnosti. Zjutraj in dopoldne bo ponekod po nižinah megla ali nizka oblačnost. Na Primorskem bo še pihala šibka burja.

Greben visokega zračnega pritiska s toplim zrakom v višinah nam bo zagotavljal lepo in stabilno vreme vsaj do konca tedna. Nad južnim Jadranom in Balkanom je plitvo ciklonsko območje. S severovzhodnimi vetrovi doteka nad naše kraje še precej vlažen in hladen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.51 in zatone ob 19.03
Dolžina dneva 12.12

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 24.38 in zatone ob 15.19

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.51 najnižje -39 cm, ob 8.50 najvišje 22 cm, ob 14.20 najnižje 1 cm, ob 19.24 najvišje 25 cm.
Jutri: ob 2.21 najnižje -50 cm, ob 9.01 najvišje 31 cm, ob 14.41 najnižje -9 cm, ob 20.06 najvišje 33 cm.

BIOPROGNOZA
Občutljivi ljudje bodo še imeli manjše vremensko pogojene težave, ki se bodo kazale predvsem kot nerazpoloženi, težave z zbranostjo in manjša delovna storilnost; tudi nekateri bolezenski znaki bodo še okrepljeni. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 24 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	24	2000 m	10
1000 m	18	2500 m	7
1500 m	13	2864 m	4

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 5 in v gorah 6.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

ZDA - Odprava prepovedi služenja istospolnih v vojski Tudi uradno konec politike »Ne sprašuj in ne govori«

Istospolno usmerjena ameriška vojaka

ANSA

WASHINGTON - V ZDA se je včeraj po skoraj dveh desetletjih tudi uradno končala politika, ki je homoseksualcem, ki so javno priznavali svojo istospolno usmerjenost, prepovedovala služenje v ameriški vojski. Pravilo "Ne sprašuj in ne govori" je bilo v veljavi od leta 1993, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

Ameriški predsednik Barack Obama je omejeno politiko z zakonom razveljavil julija letos, sicer pa je to obljubil že v času svoje predvolilne kampanje. Ukrep je začel veljati včeraj, minuto po polnoči po lokalnem času.

V ameriški vojski so v minulih letih zaradi spolne usmerjenosti odpustili okoli 14.000 vojakov, več tisoč pa jih je lahko ostalo samo, če so molčali ali pa so zanikali svojo spolno usmerjenost.

Ameriški obrambni minister Leon Panetta in poveljnik združenega poveljstva ameriške vojske, admiral Mike Mullen sta včeraj v Pentagonu na novinarski konferenci spregovorila o odpravi omenjene politike. Hkrati so svojo novinarsko konferenco pripravili tudi kongresniki, ki se strinjajo z odpravo te politike. Ameriške organizacije za zaščito pravic istospolno usmerjenih pa so pripravile prireditve po vsej državi. Obstajajo pa tudi takšni, ki se z odpravo prepovedi služenja istospolnih v vojski ne strinjajo in ki svoje stališče prav tako glasno izražajo.

KITAJSKA - General in politični svetovalec Maov vnuk bo na univerzi poučeval dedkovo filozofijo

PEKING - Mao Xinyu je vpliven kitajski general, politični svetovalec, blogger in sedaj tudi univerzitetni profesor. Na univerzi v Guangzhouju bo namreč poučeval filozofijo svojega dedka, pokojnega kitajskega voditelja in revolucionarja Mao Zedonga, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

41-letni Mao Xinyu je ob prevzemu profesorskega mesta študente pozval, naj svoje težave objavljajo na spletnem mestu people.com.cn, saj jim bo tako lahko pomagal. Uslužbencem univerze pa je dejal, naj ga redno obveščajo o akademskih uspehih svojih študentov.

"V naslednjih štirih letih želim vedeti, kdo ima najboljše rezultate, kdo najslabše, kdo ne hodi na predavanja ter kdo potrebuje pomoč. Prosim, redno me obveščajte", je novopečeni profesor dejal uslužbencem univerze.

Mao je avtor številnih knjig, med drugim knjige "Moj dedek Mao Zedong", na spletni strani glasila kitajske komunistične partije pa je bil

MAO XINYU

izbran za enega izmed najpriljubljenejših bloggerjev.

V nekem intervjuju avgusta lani je Mao izrazil željo, da bi bil bolj vključen v kitajsko politiko, obenem pa je tudi priznal, da je dejstvo, da je Maov vnuk, "zagotovo" pripomoglo pri njegovem napredovanju v kitajski vojski.

"Mislim, da imajo številni prijatelji in sodelavci v vojski podoben občutek. Vsi prenašajo svojo ljubezen in spoštovanje do voditelja Maa name, torej je to definitivno eden od vzrokov," je pojasnil Mao Xinyu. (STA)

TAJVAN - Šest Japoncev preplavalo 120-kilometrsko razdaljo z zahvanim pismom Japonci so se Tajvanu za pomoč po potresu zahvalili s plavanjem

TAIPEI - Šest Japoncev je v znak zahvale za tajvansko pomoč ob uničujočem cunamiju preplavalo 120-kilometrsko razdaljo med Japonsko in Tajvanom. Skupina je v soboto kljub grožnjam z napadi morskih psov in močnim tihoceanskim tokovom odrinila na pot z japonskega otočka Yonakuni, ki leži 110 kilometrov vzhodno od Tajvana.

Skupina je v spremstvu plovil tajvanske obalne straže v ponedeljek prispela v tajvansko pristanišče Suao, kjer jih je pričakala množica, opremljena s tajvanskimi in japonskimi zastavami.

"Uspelo nam je! Hvala Tajvan!" je ob prihodu vzkliknil vodja skupine Suzuki Kazuja. Plavalci, stari med 20 in 30 let, so s seboj prinesli zahvalno pismo treh japonskih prefektur, ki jih je prizadel marčevski cunami.

Tajvan je do sedaj Japonski namenil že več kot 2,6 milijarde dolarjev kot pomoč po uničujočem potresu in cunamiju, kar ga uvršča med največje donatorje. Tajvan tako ohranja močne vezi z Japonsko, kljub temu da je bil otok japonska kolonija med letoma 1895 in 1945 ter da Japonska uradno priznava vladu v Pekingu in ne v Taipeiju. (STA)

Tudi bienij arhitekturne fakultete se seli v Gorico

15

Škedenjska železarna: tržaški sindikati Cgil, Cisl in Uil postavili ultimatum deželni vladi

7

Galebov šolski dnevnik vabi k zdravi prehrani

12

Novogoriški univerzitetni kampus na travnik nasproti Perle?

16

Primorski dnevnik

SREDA, 21. SEPTEMBRA 2011

Št. 223 (20.238) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Predčasne volitve še niso jamstvo za stabilnost

RADO GRUDEN

Po manj kot treh letih je za vlado Boruta Pahorja včeraj v Državnem zboru zapel navček in označil konec vladne agonije, ki je dejansko trajala že dobro leto in pol. Že od vsega začetka pa so vladne vrste pretresali nesoglasja in bolj ali manj glasne grožnje z odhodi iz koalicije. Te so se končno tudi uresničile najprej z izstopom stranke upokojencev Karla Erjavca in nato še Golobičevega Zaresa. Kljub vsem težavam in svetovni gospodarski krizi, ki je položaj še poslabšala, je vlada premierja Pahorja dosegla nekaj dobrih rezultatov, nekatere ji je preprečila neustrezna referendumska zakonodaja, marsičesa pa tudi zaradi stalne konfliktnosti in tudi premierjeve neodločnosti v tem času ni dosegla.

Ko so na koncu v koaliciji ostali samo še Pahorjevi socialni demokrati in liberalni demokrati Katarine Kresal, je postalo jasno, da tako okleščeno koalicijo, če hoče priti do naravnega konca mandata, lahko reši samo še čudež. Kot se je videlo, čudeža ni bilo in državni zbor je ob prvi pravi priložnosti Pahorjevo koalicijo poslal domov in na stežaj odprl vrata do predčasnih volitev, ki jih vsaj z besedami zahteva večina poslanskih skupin.

V skladu s slovensko ustavo zdaj obstajata le dve možnosti, da ne pride do predčasnih volitev. Prva je, da Borut Pahor v mesecu dni zahteva ponovno glasovanje o zaupnici, druga pa, da ena od poslanskih skupin ali deset poslancev v tednu dni predlaga novega mandatarja. Glede prve lahko rečemo, da gre bolj za teorijo kot za realno možnost, kar pa zadeva iskanje novega mandatarja pa bo treba počakati še nekaj dni, ko bi moralo biti že jasno, če se bo kdo pripravil spustiti v avanturo in v sedanjih kriznih razmerah prevzeti krmilo države do rednih volitev jeseni 2012. Tudi če bi se našel kandidat, ni gotovo, da se bo v državnem zboru oblikovala dovolj močna koalicija za izvolitev nove vlade.

Predčasne volitve tako ostajajo edina realna možnost. Predsednik Danilo Türk jih mora razpisati v tridesetih dneh po izglasovanju nezaučnic. Veliko vprašanje pa je, če bodo predčasne volitve, ki naj bi bile že v prvi polovici decembra, prinesle tisto stabilnost, v imenu katere je včeraj tudi padla Pahorjeva vlada. Kot trenutno kaže, bi največ glasov dobila »stranka« tistih, ki ne nameravajo voliti nobene od sedanjih. Zato se povsem lahko zgodi, da se politična kriza še podaljša z vsemi negativnimi posledicami, ki bi še poslabšale že tako kritičen položaj Slovenije.

LJUBLJANA - Po glasovanju v državnem zboru najbolj verjetne predčasne volitve

Vlada Boruta Pahorja ni dobila zaupnice

DEVIN - Zbor slovenskih izvoljenih predstavnikov

V bran krajevnih uprav

Varčevalni ukrepi vlade in dežele ogrožajo tudi upravno samostojnost Slovencev

DEVIN - Sinoči se je zbor slovenskih izvoljenih v krajevnih upravah sestal, da bi izvoljeni predstavniki ocenili posledice vladnih varčevalnih ukrepov na krajevne uprave in še posebno na stvarnost Slovencev v Italiji. Uvodna razmišljanja so podali de-

želna svetnika Igor Gabrovec in Igor Kocijančič ter podpredsednik Tržaške pokrajine Igor Dolenc.

Na problematiko, so spomnili, bo vplival tudi novi deželni zakon, s katerim namerava Dežela FJK nadomestiti gorske skupnosti z zvezami

goratih občin. Govor je bil tudi o napovedani ukinitvi pokrajin in združevanju manjših občin, kar utegne ogroziti avtonomijo uprav, ki imajo pomembno vlogo pri uveljavljanju slovenske prisotnosti v narodnostno mešanem prostoru.

LJUBLJANA - Vlada premiera Boruta Pahorja v državnem zboru ni prestala glasovanja o zaupnici, ki jo je Pahor vezal na imenovanje novih ministrov. Za zaupnico je namreč glasovalo 36, proti pa 51 poslancev. S tem je bil Pahor razrešen s funkcije, državni zbor pa mora sedaj v 30 dneh izvoliti novega mandatarja, sicer bo Slovenija novo vlado dobila po predčasnih volitvah.

Za zaupnico so glasovali vsi poslanci SD in LDS ter nepovezani poslanci Alojz Posedel, Vili Trofenik in Franc Žnidaršič. Proti pa so glasovali vsi poslanci SDS, SLS, SNS, DeSUS in šest poslancev Zares.

Na 2. strani

Proti krizi tudi znižanjem davka IRAP

Na 4. strani

Cosolini na Reki podpisal sporazum o sodelovanju

Na 8. strani

V Trst se vrača festival Revija v reviji

Na 9. strani

Goriški črpalkarji še naprej životarijo

Na 14. strani

V Gorici poldrugi milijon za luknje

Na 14. strani

ZGONIK - Včeraj Bogdanu Gromu prvi občinski pečat

ZGONIK - Prvi pečat v zgodovini občine so podelili vsestranskemu umetniku Bogdanu Gromu.

Na 6. strani

GOSPODARSTVO - Napolitano: Secesija Severne lige zunaj zgodovine S&P Italiji znižal bonitetno oceno Opozicija zahteva Berlusconijev odstop

RIM - Bonitetna hiša Standard & Poor's je v noči na ponedeljek Italiji za eno stopnjo, z A+ na A znižala bonitetno oceno. Kot glavna razloga za znižanje bonitetne ocene države v bonitetni hiši navajajo šibkejšo gospodarsko rast od pričakovane in višjo raven javnega dolga od sprva pričakovane. Poleg tega je bonitetna hiša kot negativne ocenila tudi prihodnje obete glede gibanja bonitetne ocene. Ključni razlog za slabe napovedi so nestabilne politične razmere v državi in velik pritisk javnega dolga na državne finance, ocenjuje bonitetna hiša.

Opozicijske stranke so premiera Silvia Berlusconija (na sliki) pozvale, naj prevzame odgovornost za znižanje bo-

nitetne ocene države in odstopi. Italijo lahko po mnenju največjih opozicijskih strank zdaj reši le vlada narodne enotnosti. Tudi Confindustria je bila izredno kritična do vlade.

Predsednik republike Giorgio Napolitano pa je dejal, da je treba nujno sprejeti ukrepe za oživitve gospodarske rasti, in to na premišljen način in s široko parlamentarno podporo. Predsednik je dejal, da je v tem trenutku posebno pomembna enotnost države, o tistih, ki se zavzemajo za odcepitev severa Italije (misli je seveda na Severno ligo), pa je dejal, da so »izven zgodovine in izven realnosti«.

Na 5. strani

PADRIČE - V Znanstvenem parku predstavili rezultate raziskave

V znanstvenih ustanovah v FJK lani delovalo 3453 študentov in 10.111 raziskovalcev

PADRIČE - V letu 2010 je v znanstvenih ustanovah v Furlaniji-Juljski krajini študiral oz. delalo 3453 študentov in 10.111 raziskovalcev, stalno delujočih pa je bilo kar 4123 tujih raziskovalcev, kar znaša polovico stalno zaposlenih (8301). To so le nekateri od podatkov, zbranih v šteti raziskavi z naslovom Mobilnost znanja, ki jo je izvedla koordinacija deželnih raziskovalnih ustanov (Cer) in katere rezultate so včeraj predstavili v prostorih Znanstvenega parka na Padričah ob prisotnosti njegovega direktorja Enza Moia in deželnega odbornika za šolstvo, univerzo in raziskovanje Roberta Molinara.

Največ študentov in raziskovalcev je sodeč po podatkih raziskave bilo iz držav Evropske unije (900), takoj za njimi so Afričani (850), medtem ko narašča število udeležencev iz azijskih ter srednje in južnoameriških držav. Raziskovalci so bili lani najbolj dejavni na področju znanosti, matematike in računalništva, kateremu sledita področji zdravstva in socialnega skrbstva ter humanističnih ved in umetnosti. Študentje pa so se najbolj zanimali za družbene vede, podjetništvo in pravo, dalje za humanistične vede in umetnost, inženirstvo, gradbeništvo ter zdravstvo in socialno skrbstvo. V akademskem letu 2009/2010 je bilo tujih študentov sedem odstotkov, kar presega državno povprečje, ki znaša 3,3 odstotka, pri študentih so tudi prevladovala ženske, katerih delež je znašal dobrih 55 odstotkov (med raziskovalci pa le dobrih 30

Direktor Znanstvenega parka Moi (levo) in deželni odbornik Molinaro

odstotkov). Deželno okence za sprejemanje tujih študentov in raziskovalcev Welcome Office Fvg je opravilo 2833 svetovalnih storitev, na spletni strani pa so zabeležili 16360 vstopov iz 132 držav.

Položaj raziskovanja v FJK je za pozitivnega označil odbornik Molinaro, ki je poudaril, da je tu pozornost institucij večja, kar omogoča bodisi dosego pomembnih rezultatov bodisi močno privlači raziskovalce in študente. Kar se tiče vloge De-

že, je ta po Molinarovih besedah za raziskovanje prispevala 2,7 milijona evrov letno, medtem ko je iz evropskih skladov prišlo trinajst milijonov, od januarja do septembra pa je s finančnim zakonom in rebalansom proračuna dala na razpolago približno deset milijonov evrov. V bližnji prihodnosti je v načrtu »bela knjiga« o raziskovanju v Deželi FJK in vedno tesnejšem odnosu med univerzo in raziskovanjem, je še opozoril odbornik.

CELOVEC - Na čelu deželne ORF ženska

Nova direktorica Karin Bernhard

Glavar Dörfler se je »pohvalil«, da jo je on izbral

CELOVEC/DUNAJ - Koroški deželni studio Avstrijske radiotelevizije (ORF) bo od leta 2012 dalje vodila ženska. Za naslednico sedanjega direktorja Willyja Haslitzerja, kateremu mandat niso podaljšali, je Ustanovni svet avstrijske radiotelevizije na predlog generalnega direktorja ORF-a Alexandra Wrabetza imenoval Karin Bernhard.

Novo direktorico na Koroškem in tudi osrednjo ORF pa je v neprijeten položaj spravil koroški deželni glavar Gerhard Dörfler, ki je dva dni pred uradnim imenovanjem Bernhardove v pristojnih organih ORF preko deželne tiskovne agencije javnosti sporočil, da se je z generalnim direktorjem ORF "dogovoril" o novi direktorici. To je izjavil kljub temu, da deželni glavar nima nobene pravice do imenovanja deželnega direktorja oz. direktorice. Zato je bila zadrega v televizijskih krogih še večja.

Ustanovni svet ORF pa je tudi potrdil 13 direktorjev strokovnih oddelkov in deželnih studijev. Med slednjimi so tudi novi direktorji na Predarlškem, Tirolskem, v Salzburgu in na Gornjem Avstrijskem. Tudi novi tehnični direktor ORF prihaja iz koroškega deželnega studia - funkcijo prevzema Michael Götzhaber.

Vsi imenovani bodo svoje funkcije prevzeli s 1. januarjem 2012, njihov mandat pa traja štiri leta. (I.L.)

85.000 obiskovalcev na jesenskem sejmu v Celovcu

CELOVEC - Pri sejemski družbi Koroški sejmi v Celovcu so zadovoljni z obiskom letošnjega 78. jesenskega sejma. Našteli so namreč približno 85.000 obiskovalcev. Odgovorni pri sejemski družbi so sicer pričakovali okoli 90.000 ljudi, vendar so prireditelji zaradi vročine minulega tedna več kot zadovoljni. Prihodnje leto bo jesenski sejem (od 15. do 23. septembra 2012) nudil med vsebinskimi poudarki obnovljive vire energije ter predstavitev sosednjih pokrajinskih regije Alpe-Jadran.

Naslednji večji dogodek na celovškem razstavišču bo trojček sejmov »Družina, zdravo življenje in sejem navad« od 11. do 20. novembra letos. (I.L.)

v Trstu... je užitek večji

nakupovanje med umetnostjo in čarovnijami

TRST, od 23. do 25. septembra 2011

PiazzaEuropa

11

Mercato Europeo del Commercio Ambulante

sočasno
FESTIVAL DEGLI ARTISTI DI STRADA
CONFCOMMERCIO TRIESTE
2ª EDIZIONE

Zadnji konec tedna v septembru se v Trst vrača Trg Evropa 2011, evropski sejem potujočih trgovcev. Dogodek, ki poteka že enajstič, zbuja vse večje pričakovanje, saj bo središče Trsta zaživelo z vrvežem stojnic prodajalcev agroživilskih in obrtnih izdelkov iz vse Evrope. Mednarodno nakupovanje pa ne bo edini protagonist sejma. Že drugo leto zapored je Trg Evropa tudi Sejem uličnih umetnikov: med obiskovalci se bodo tako

nepričakovano pojavili žonglerji, akrobati in cirkuški umetniki, ki bodo vaše nakupe odeli v zabavno in razvedrilno atmosfero. Ljubitelji fotografije med drugim čaka brezplačen natečaj z nagradami za najlepše fotografske utrinke dogodka, ki se ga lahko udeleži kdorkoli. Za nadaljnje informacije in podrobni program:

www.piazzaeuropa.eu in
www.facebook.com/PiazzaEuropa

PROGRAM		
ODPRTIJE SEJMA OB 11.00 URI		
PETEK, 23. SEPTEMBRA		
urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
15 - 16		Game in spalla teatro mlini mehurčki
16 - 17	Fata Pangea pejoče zgodbe	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev
17 - 18	Otto il Bassotto komično žonglerstvo	Game in spalla teatro mlini mehurčki
18 - 19	Fata Pangea pejoče zgodbe	ibonobi gledališče in akrobacije
19 - 20	Otto il Bassotto komično žonglerstvo	Game in spalla teatro mlini mehurčki
20 - 21	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče	ibonobi gledališče in akrobacije
21 - 22	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	NoGravity! žonglerstvo
22 - 23	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče	NoGravity! žonglerstvo
SOBOTA, 24. SEPTEMBRA		
urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
15 - 16	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Otto il Bassotto komično žonglerstvo
16 - 17	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Fata Pangea pejoče zgodbe
17 - 18	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	NoGravity! žonglerstvo
18 - 19	Old Quartet plesno gledališče	Fata Pangea pejoče zgodbe
19 - 20	I 4 elementi duo komičnih žonglerjev	ibonobi gledališče in akrobacije
20 - 21	Game in spalla teatro mlini mehurčki	Otto il Bassotto komično žonglerstvo
21 - 22	Domeni smetta žonglerstvo z ognjem	ibonobi gledališče in akrobacije
22 - 23	Domeni smetta žonglerstvo z ognjem	NoGravity! žonglerstvo
NEDELJA, 25. SEPTEMBRA		
urnik	Trg Sv. Antona	Trg Ponterosso
11 - 12		NAGRAJEVANJE
12 - 13		Santa Arcobaleno glasba
16 - 17	Fata Pangea pejoče zgodbe	Game in spalla teatro mlini mehurčki
17 - 18	Old Quartet plesno gledališče	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče
18 - 19	Fata Pangea pejoče zgodbe	Game in spalla teatro mlini mehurčki
19 - 20	NoGravity! žonglerstvo	Old Quartet plesno gledališče
20 - 21	NoGravity! žonglerstvo	Duo figaro plezanje po tkaninah in gledališče
21 - 22		NoGravity! žonglerstvo

pošite katiček za SMINKANJE OTROK na sejemskem območju

urniki in lokacije se lahko spremenijo, ažurirane informacije so na voljo na www.piazzaeuropa.eu

ZGONIK - Prvi pečat v zgodovini občine vsestranskemu umetniku Bogdanu Gromu

»Zame se začenja nova doba, saj me čaka še vsaj 25 let dela«

»Da bi naše kraje, ljudi in kulturo nosil vedno v sebi« - Umetnik obudil svojo ustvarjalno pot

Grom se je kljub manjši nesreči udeležil slovesnosti, ki so jo zanj priredili na zgoniški občini

KROMA

»Nisem bil prepričan, da mi bo danes uspelo biti med vami, saj si je tovarnjak... pravzaprav ni bil to tovarnjak, privoščil mojo nogo,« je včeraj na zgoniškem županstvu hudomušno ugotavljal slovenski umetnik Bogdan Grom. Kljub manjši nesreči, pa se je likovnik udeležil slovesnosti, ki so mu jo v čast priredili občinski upravitelji z županom Mirkom Sarđočem na čelu. Zgoniška občina se je namreč odločila, da bo svetovljanu in 93-letnemu vsestranskemu umetniku po rodu iz Devinščine podelila prvi občinski pečat.

Groma in številne, ki so se slovesnosti udeležili, je sprejel župan Sarđoč. »V čast nam je, da lahko danes podelimo prvi zgoniški občinski pečat maestru, ki ga je bogata življenjska epopeja popeljala po svetu, ljubezni do svojih kraških korenin pa nikoli ni zatajil,« je uvodoma dejal Sarđoč, ki je ocenil, da Grom svojo ljubezen do Krasa posreduje tudi drugim na tej in oni strani oceana. »Da bi naše kraje, ljudi in kulturo nosil vedno v sebi in se vedno k nam vračal, ne glede, kam vas bo popeljala pot,« mu je zaželel župan. Ob tem pa je opozoril še na skrb, da bi na pokrajinski ravni le našli primerno mesto za stalno razstavo Gromovih, ki bi bila nedvomno velika obogatitev za naš prostor pa tudi cvet v gumbnici na državni in svetovni ravni.

Grom je bil ob prejetju kamnite plakete ganjen, »kar ni nič neobičajnega za

moja leta: moja pa je tokrat solza veselja in ne žalosti.« Zgoniško občinsko odlikovanje bo z veseljem pokazal tudi v Združenih državah Amerike, kjer prebiva od leta 1957, »tako da bodo spoznali, kako pri nas cenimo kulturo, medtem ko je v ZDA povsem zanemarjena.« Sicer se je pri tem spomnil predstavnic sindikata slovenskih žena, ki so se udeležile odprtja njegove razstave v New Yorku. V neki stari stavbi so uredile čitalnico, ki jo želijo poimenovati po njem, umetnik pa jim bo daroval svoja ameriška dela.

S spominom je nato poletel do svoje babice, očetove mačehe iz Sežane, do umora kralja Aleksandra I. 9. oktobra 1934 v Marseillu in izgovorov na Kongresnem trgu, do študija v Beogradu, Ljubljani in Trstu, kjer so ga kot univerzitetnika leta 1942 aretirali. Od tod ga je življenjska usoda popeljala še v Firence in Perugia, kjer je obiskoval likovno akademijo Pietra Vanuccija. Po vojni se je vrnil v Trst, nato pa odšel na Ptuj - v gnezdo komunističnih študentov. Tu se je zaposlil kot profesor risanja na gimnaziji (nasledil je Franceta Miheliča), vendar so ga zamere spet prisilile k umiku, tokrat proti Pragi in nato še Trstu, kjer se je zaposlil kot profesor.

»Ko sem prišel v Ameriko, sem po enem letu ugotovil, da se nisem tja preselil, da bi delal od 9. do 17. ure, pač pa da

bi bil svobodni umetnik.« In po prvem naročilu, so se umetniku postopoma odprla številna druga vrata. Ko je včeraj govoril o Ameriki, se je spomnil ljubezni do Indijancev. »Dokler se nisem zaljubil v svojo ženo, so bili oni moje največje zanimanje,« je zaupal in dodal, da se je ob prihodu v ZDA lotil iskanja njihovih sledi, se vanje poglobil in obdelal v svojem opusu.

S kolegi iz Trsta in Ljubljane pa je vseskozi ohranjal stike, večkrat se je vra-

čal in tu razstavljal. Junija ga je v New Yorku predsednik Danilo Türk odlikoval z zlatim redom za zasluge za njegov bogat ustvarjalni opus, s katerim je vseskozi opravljal poslanstvo ambasadorja odličnosti in imenitnosti slovenske kulture. Sam je takrat pomislil, da se tovrstne medalje običajno podeljuje imenitnim osebam tik pred smrtjo oz. po njej. »V mojem primeru pa so se pošteno ušteli. Zame se sedaj začenja namreč nova doba, saj

moram zaključiti vsa nedokončana dela in za to bom potreboval vsaj 25 let.«

Prisrčnega srečanja so se ob domačih odbornikih in svetnikih udeležili učenci petega razreda domače OŠ 1. maj 1945 in javni upravitelji sosednjih občin. Predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat se je Gromu zahvalila, ker je v ZDA pripeljal košček nas in naše zgodovine.

Sara Sternad

STUDIO TOMMASEO - Niz pobud namenjenih ovrednotenju videoumetnosti

Mednarodni festival Videospritz

Projekcija izbora dvanajstih kratkih animiranih filmov avtorjev srednje in vzhodne Evrope na ogled do 23. septembra - Sobotni simpozij s priznanimi strokovnjaki

Studio Tommaseo nadaljuje z nizom pobud namenjenih ovrednotenju videoumetnosti, te nadvse aktualne in čedalje bolj razširjene vrzti, ki doživlja vse večji ugled tudi s strani umetnostnih zgodovinarjev in teoretikov. Mednarodni festival Videospritz se tokrat osredotoča na vrst avtorske animacije mlajših ustvarjalcev, ki doživlja v zadnjem obdobju velik vzpon. Projekcija izbora dvanajstih kratkih animiranih filmov avtorjev iz srednje in vzhodne Evrope je na ogled še do 23. septembra, in sicer od 18.30 do 20. ure. V soboto pa so organizatorji priredili simpozij, pri katerem so sodelovali strokovnjaki, ki so se vsak s svojega zornega kota poglobili v oris te specifične vrzti.

Docent anatomije, filmski strokovnjak in zbiratelj Carlo Mauro je spregovoril o evoluciji postopkov in prehodu od uporabe filmskega do magnetnega traku oz. digitalnega zapisa posnetkov, ki je bistveno prispeval k dostopnosti posnetkov širšemu krogu uporabnikov. Prikaz dokumentarca o posameznih pripravnih fazah Disneyeve Sneguljčice iz leta 1936 je dovolj zgovorno vzpostavil nekdanjo osredotočenost zlasti na posebej ročno izrisane in pobarvane figure in ozadja. Do uvedbe zvočnega filma je projekcije spremljala glasba v živo, po-

gosto pa jazz. Pozneje pa je izbira glasbe ritmično pogojevala celotno animacijo in enakovredno sooblikovala likovno pripoved. Ustvarjalci animiranih filmov so se pogosto eksperimentalno posluževali drugačnih likovnih tehnik kot so neposredno risanje s prsti v pesek ali neposredna poslikava in površinsko izpraskani film. V petdesetih letih pa je tehnika 3D s svojim poudarkom na realizmu želela ponovno privabiti gledalce v kinodvorane v času, ko so bile slednje manj obiskovane. Kombinacija risanke z realnimi posnetki je od sedemdesetih let dalje predstavljala nov izziv. Češka šola z Jirzjem Trnko na čelu je pustila neizbrisen pečat na evropski sceni animiranega filma. Sodobno prizorišče pa vidi v ospredju sintezo različnih izrazov.

Carlo Montanaro filmski strokovnjak in zbiratelj je v svojem posegu podrobneje orisal predhodne naprave, s katerimi so si ustvarjalci prizadevali za oživljanje slike, ki jo persistenca vida omogoča. Pomagali so si z lučjo, uporabo ogledal, rotacijo zaporedja slik in projekcijami podob. Kromofotografija, lanterna magica, praksinoskop so le nekateri izmed prikazanih pristopov, ki so dovoljevali domiselne animacije in spodbujali ustvarjalce v smer dodatnega raziskovanja novih mož-

nosti. Predavatelj je podprl svoj pregled s projekcijo redkih zgodovinskih posnetkov ter posebej poudaril večino nekdanjih ustvarjalcev in njihovo predanost, ki je obrodila zelo bogato in kakovostno produkcijo.

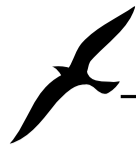
Paola Bristot, docentka na bolonjski akademiji za likovno umetnost, ki je obenem opravila izbor animacij za Videospritz je pri analizi aktualne produkcije umetniških animacij ugotavljala, da jih ustvarjajo posamično ali v manjših skupinah in so sad avtonomnega raziskovanja. Ne lotijo se ustvarjanja v optiki industrijske produkcije, osnovni impet izhaja pač iz veselja do ustvarjanja. Nekatere bolj uveljavljene umetnike dejansko upoštevamo kot samouke na filmskem področju, čeprav imajo akademsko izobrazbo in so slikarsko podkovani. Erica Cane in Muto iz bolonjske akademije sta si izbrala psevdonim in izhajata iz izkušnj streetarta. V duhu soočanja z družbo sta omogočila ogled svojih posnetkov preko omrežja in s tem doživela izjemen odziv. Urbinski Inštitut za umetnost pa izoblikuje na področju animiranega filma tehnično podkovane avtorje, prepoznaven pa je vpliv posameznih docentov. Virginia Mori in Magda Guidi izhajata iz tega konteksta in avtonomno gojita risar-

ske oziroma slikarsko izraznost ter se opirata na svoje izvirne zamisli. Predvsem videoclipi omogočajo danes animiranim filmom, da se tudi iz ekonomskega vidika obrestujejo.

Direktor ljubljanskega festivala animacije Igor Prašel je spregovoril o rojstvu Animateke in pomenu mednarodnih stikov, ki prispevajo k bogatemu kakovostni rezultatov na različnih ravneh. Festival in izdaja zgoščenke z animacijami prispevata k dokumentaciji in širjenju gradiva; kljub temu, da je finančnih sredstev malo, so rezultati spodbudni in je občutiti, da gre za vrst, pri kateri v zadnjih letih beležimo porast kakovosti. Pobuda je v zadnjih letih spodbudila tudi študente likovnih akademij, ki se za to vrst vse bolj navdušujejo. Med 5. in 11. decembrom bo na vrsti 8. izvedba Mednarodnega festivala animiranega filma Animateka. Na spletni strani www.animateka.si je dostopen arhiv dosedanjih dejavnosti in povezave z drugimi pomembnimi tovrstnimi festivali v Evropi.

Poleg animacij že omenjenih avtorjev si lahko v galeriji Tommaseo ogledamo še kratke filme, ki so jih ustvaril Rastko Čirić, Anke Freuchtenberger in Kristjan Holm.

Jasna Merku

SINDIKAT - Pokrajinski Cgil, Cisl in Uil zahtevajo, da predsednik Tondo vendar pove, kaj namerava s škedenjsko železarno

Ultimat Deželni FJK

Drugače bodo sprožili vse možne oblike protesta - V kratkem predlog o programskem sporazumu

ADRIANO
SINCOVICH

ENZO
TIMEO

Pogled na
škedenjsko
železarno

KROMA

LUCIANO
BORDIN

Časa je vedno manj. Škedenjska železarna bo najkasneje delovala do konca leta 2015, toda lahko se zgodi, da bodo proizvodnjo prekinili še prej. V februarju leta 2014 bo na primer zapadlo integrirano okoljsko dovoljenje AIA, ki ga je izdala deželna vlada. Električna družba Elettra, ki proizvaja elektriko na podlagi plina iz železarne, že nekaj mesecev ne izplačuje dobavljenega plina in celo kaže, da namerava prenehati s proizvodnjo.

Železarna pa že tako proizvaja 20 odstotkov manj od predvidenega zaradi pomanjkanja svežih finančnih sredstev (načrt podtajnika za gospodarski razvoj Stefana Saglie za financiranje skupine Lucchini je baje splaval po vodi) in vprašanje je, kaj bo v bližnji prihodnosti. O spremembi dejavnosti železarne je govor že dalj časa. Toda vsa temu namenjena omizja z jav-

nimi upravami, vodstvom podjetja in stanovskimi organizacijami, za katera je odgovorna deželna vlada, so bila zama.

Zato so pokrajinski sindikati Cgil, Cisl in Uil postavili pravi ultimat deželni vladi in še predvsem deželnemu predsedniku Renzu Tondu. Toda ostre besede so bile sploh na račun lokalne politike, ki je vselej pustila škedenjsko železarno in delavce na mrtvi točki. Razen seveda v volilnem obdobju, ko so v mnogih izkoristili to problematiko v predvolilne namene. Sindikati so zato včeraj sklicali tiskovno konferenco, na kateri so podrobno razčlenili dogajanje v zadnjih mesecih in stanje, v katerem je danes škedenjski obrat. O (ne)početju javnih institucij so govorili pokrajinski tajniki Cgil, Cisl in Uil Adriano Sincovich, Luciano Bordin in Enzo Timeo. Njihovo izvajanje so nato podkrepili člani enotnega sindikalnega predstavništva zaposlenih v železarni Rsu Tonino Mancuso iz panožnega sindikata Fiom-Cgil, Umberto Salvaneschi (Fim-Cisl) in Franco Palman (Uilm-Uil).

Tako ni mogoče naprej, so povedali in poudarili, da morajo breme za načrt za preusmeritev dejavnosti železarne prevzeti nase vsi. Največjo odgovornost nosi vsekakor pri tem deželna uprava, ki mora, kot rečeno, čim prej ukrepati. Škedenjsko železarno je treba skratka spremeniti »iz pro-

blema v priložnost«. Če ne bo prišlo v tem smislu v kratkem do zasukaja, bodo sindikati udeležili »vse mogoče oblike protesta«. V prihodnjih dneh bodo vsekakor sindikati naslovili na Tonda predlog o novem programskem sporazumu za spremembo dejavnosti železarne. Obenem ga bodo vprašali, kam neki je končal posebni deželni zakon za škedenjsko železarno, ki ga je bil Tondo napovedal pred časom. Sindikati bodo predlog vložili na osnovi deželne zakonodaje, ki omogoča tudi zasebnikom, da predlagajo načrte, gradnje in posege v javno korist. Če ne na drugo, na to pa bo moral deželni predsednik Tondo odgovoriti, je poudaril Sincovich.

Dejstvo je, da so sindikati že leta 2008 zahtevali od javnih institucij pojasnila glede prihodnosti železarne in od leta 2010 ukrepe. Tako je Tondo 23. marca leta 2010 ustanovil omizje, ki je bilo po mnenju sindikatov neučinkovito. Nato je deželna odbornica Federica Seganti 3. decembra lani dobila posebno pooblastilo za rešitev vprašanja železarne, dela novega omizja pa naj bi se začela 29. januarja letos. Od takrat, so poudarili, se ni zgodilo nič in je okrog železarne zavladala praznina.

V Trstu je prišlo medtem do nove občinske uprave, ki se je že jasno izrekla. Župan Roberto Cosolini je med drugim poudaril, da je nujen programski sporazum

s pristojnim ministrstvom, ki bo urejal postopek za spremembo dejavnosti železarne. Zato je zdaj skrajni čas, da deželna vlada pove, kaj namerava storiti in da ukrepa. Pod vprašajem ni namreč le približno tisoč delovnih mest, temveč tudi sam razvoj mesta. V Trstu je bilo po eni strani v zadnjih štirih letih zaradi gospodarske krize in upokojitev za vselej izgubljenih 10 tisoč delovnih mest. Izguba dodatnih tisoč mest bi bila dramatična. Po drugi strani je to dejansko ekonomsko vprašanje, vezano na upravljanje ozemlja in povezano z infrastrukturo, pristaniščem, okoljem.

Železarna je vedno dobro delovala in lastništvo je izrazilo pripravljenost, da ostane v Trstu. Zato zahtevajo tržaški sindikati tudi sestanek s pooblaščenim upraviteljem Marcellom Calcagnijem, ki se bo konec meseca srečal s sindikati v Piombinu. Dejavnost podjetja Sertubi, katerega dejavnost je vezana na železarno, je med drugim za pet let prevzela v najem indijska grupacija Jindall in vanj vložila šest milijonov evrov. Zato se samo postavlja vprašanje: če res obstaja dogovor med italijansko vlado in podjetjem Lucchini za zaprtje železarne leta 2015, in obenem obstaja deželni zakon, ki omogoča voden postopek za zaprtje obrata, kdaj se mislijo javne institucije s tem ukvarjati?

Aljoša Gašperlin

Kdo koga zavira?

Pokrajinskim sindikatom Cgil, Cisl in Uil je prekipelo. Deželna vlada že preveč let zavlačuje z odločitvami glede škedenjske železarne, pravijo, in je zdaj skrajni čas, da deželni predsednik Renzo Tondo pove, kaj namerava s škedenjskim obratom. Železarna bo nadaljevala s proizvodnjo (zaenkrat zmanjšano) do najkasneje konca leta 2015 (takrat bo zapadel industrijski načrt) in je še vedno odprto vprašanje o novi dejavnosti obrata oziroma uporabe območja, ki je veliko kot staro pristanišče (60 hektarjev). S tem v zvezi je deželna vlada v začetku leta 2010 odprla več omizij, ki pa niso odobrila sadov. In danes smo še na mrtvi točki.

Ze res, da je zadeva bolj komplikirana kot sicer. Tu gre za ogromne interese in je vpletenih mnogo dejavnikov, od bank, ki jim skupina Lucchini dolguje čedne denarce, do italijanske vlade, ki bi se morala v tej zvezi pogajati s francosko, a se žal stalno sooča z drugimi, ki so bolj zasebnega (premierjevega) značaja. Temu lahko dodamo gospodarsko krizo, ki je morda prevečkrat pretveza za ne-reševanje problemov.

Toda nečesa ne gre prezreti, kot to poudarjajo tudi sindikati. Rešitev vprašanja železarne zadeva ves Trst, ker je prav začetek novih dejavnosti na tistem območju ob vzporednem izboljšanju infrastrukture in ustreznih vlaganj lahko povod za ponovni razvoj. Pri tem ima glavno besedo politika in mora zato Tondo povedati, kaj skriva v predalu. Poleg sindikatov zdaj lahko nanj pritisne tudi nova občinska uprava. Če bo Tondo še molčal, je povedal delavec železarne, naj gre župan Roberto Cosolini s trikoloro pred Deželo. Takrat bo jasno, kdo koga zavira.

A.G.

TRŽAŠKI SVETILNIK - Skoraj sedemdeset metrov visok spomenik na Greti

230 stopnic do razgleda na 360 stopinj

Obiskovalec lahko s pogledom objame celoten Tržaški zaliv in kraški rob - Po zaslugi Pokrajine Trst je svetilnik odprt tudi javnosti vsak dan od 16. do 18.45

Svetilnik zmage je nedvomno eden bolj prepoznavnih tržaških elementov, ki se na nešteti fotografijah pojavlja zlasti na oktobrsko nedeljo, ko Tržaški zaliv zasedejo jadrnice, udeležence regate Barcolana. Fotografija s Trstenika, od koder se razprostira čudovit pogled na svetilnik in zaliv, je namreč med najbolj priljubljenimi.

In vendar najbrž veliko Tržčanov ne pozna svetilnika in njegove zgodovine, tako kot se marsikdo verjetno ni nikoli odpravil na Furlansko cesto 141, da bi se povzpeli po strmih kamnitih stopnicah v notranjosti svetilnika. Je že tako, da so turistične zanimivosti ...zanimivejše, ko smo daleč od doma.

Skoraj sedemdeset metrov visok svetilnik (natanko meri 67,85 m) stoji na 115 metrih nadmorske višine, na Greti, griču, ki se vzpenja med Rojanom in Barkovljami. Slavnostnega odprtja 24. maja 1927 se je udeležil sam italijanski kralj Viktor Emanuel III.

Zamisel za njegovo izgradnjo se je tržaškemu arhitektu Arduinu Berlamu sicer porodila že leta 1917, po katastrofalnem porazu italijanske vojske pri Kobaridu, graditi pa so ga začeli šele po koncu prve svetovne vojne. »Splendi e ricorda i caduti del mare« piše ob vznožju spomenika, tam, kjer je nekoč stala avstrijska utrdba Kressich. Zaradi napisa, ki spominja na padle mornarje, velikega kamnitega spomenika neznanemu mornarju in bakrenega kipa

Zmage, je svetilnik v prvi vrsti spomenik mornarjem, ki so izgubili življenje v 1. svetovni vojni. Veliko sidro ladje Audace, prve italijanske ladje, ki je 3. novembra 1918 priplula ob osrednji tržaški pomol (slednji se od takrat ne imenuje več San Carlo, temveč Audace), pa spominja na prihod italijanske države v Trst. Naj-

Pogled na svetilnik
...in zaliv pod njim

KROMA, PD

brž so se tudi zaradi tega člani tajne antifašistične organizacije Borba leta 1929 odločili, da izvedejo atentat na Svetilnik zmage ...

Svetilnik je grajen iz istrskega in kraškega kamna (baje iz Gabrij), svetlobo, ki jo sprošča nad milijon (1.250.000) sveč, pa je mogoče videti tudi trideset milj daleč. Njegov lastnik je ministrstvo za obrambo, zato na čudovitem območju ob vznožju svetilnika živijo tudi nekateri mornarji, ki skrbijo zanj. Po zaslugi Pokrajine Trst pa je svetilnik odprt tudi javnosti in to vsak dan od 16. do 18.45, ob torkih in petkih pa tudi od 9. do 12. ure (ob ponedeljkih je zaprt).

Do vrha svetilnika pelje dvigalo, ki je bilo med našim obiskom pokvarjeno, zato smo se proti vrhu povzpeli po 230 stopnicah. Vzpon, ki je v obeh primerih brezplačen, se nedvomno izplača, saj je razgled »na 360 stopinj«, ki se razprostira z vrha svetilnika, res očarljiv. Pogled seže namreč od Barkovelj in starega pristanišča do mestnega jedra, Istre, Miramarskega gradu ... Obiskovalec lahko skratka s pogledom objame celoten Tržaški zaliv in kraški rob: neobičajna perspektiva za nekaj lepih fotografij, ali samo za neizbrisen utrinek, ki ga bo še dolgo hranil v spominu. (pd)

MEDNARODNA PRIREDITEV - V petek v kavarni San Marco v sklopu projekta Revija v reviji

V Trstu 30 evropskih založb, njihovi avtorji, knjige, revije

Ob sejmu tudi predstavitev in literarna branja - Sodelujeta tudi Slovenski klub in Skupina 85

Trideset založnikov iz različnih evropskih držav, ki bodo ponujali svoje knjižne izdaje po znižanih cenah. Petnajst avtorjev, ki bo prebralo svojo poezijo in prozo, predstavitev italijansko-slovenske antologije *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due. To so samo nekateri izmed dogodkov, ki se bodo v petek zgodili v tržaški kavarni San Marco.

Trst bo namreč tudi letos obiskal mednarodni festival Revija v reviji, ki ga že osmo leto prireja KUD Apokalipsa iz Ljubljane. Glavnina festivala poteka v Škocjanu, tradicionalna tržaška etapa pa je doslej predvidevala »le« literarni popoldan v tržaškem Kulturnem domu, pri katerem sta ob SSG aktivno sodelovala Slovenski klub in Skupina-Gruppo 85. Letos bomo pričali kakovostni nadgradnji, ki so jo predstavili na včerajšnji tiskovni konferenci.

Kot je pojasnil koordinator projekta in festivala Revija v reviji Primož Repar, so se letos odločili, da v Trstu preživijo cel festivalni dan. Povezali so se s tržaškim društvom Palačinka, organizatorjem založniškega sejma Bobi Bazlen (na katerem je lani sodelovala tudi Reparjeva založba Apokalipsa): nastal je tako enodnevni revijalno-knjižni sejem, ki bo v petek v kavarni San Marco združil okrog trideset založb iz srednje in vzhodnoevropski držav oziroma Trsta; med njimi sta tudi založbi Mladika in ZTT.

Giuliana Tonut (društvo Palačinka) je poudarila, da bo petkov sejem neke vrste uvod v decembrski sejem Bobi Bazlen. Stil in potek bosta ista: v središču pozornosti bodo založniki, ki bodo na kavarniških mizicah ponujali kakovostno literaturo po ugodnih cenah. Obiskovalci se bodo lahko med 10. in 20. uro sprehodili med mizicami, si ogledali razstavljeno gradivo in ob dišeči kavi listali po knjigah v različnih jezikih.

Tuji založniki in avtorji se bodo na pobudo Skupine-Gruppo 85 (včeraj jo je zastopala Patrizia Vascotto) podali na literarni sprehod po mestu, na katerem bodo spoznali Bartola, Kosovela, Pahorja, Tomizzo, Sabo, Sveva. V popoldanskih urah pa bo v kavarni potekal niz dogodkov: od 16.30 predstavitev projekta Revija v reviji, ob 17. uri predstavitev dvojezične antologije *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due (glej sosedni članek). Ob 18. uri bo govor o kulturnem sodelovanju v sklopu Višegradske skupine, ob 19. uri pa bo mogoče prisluhniti nekaterim avtorjem (Slovenijo bosta na primer zastopala Esad Babačić in Barbara Korun, sveža zmagovalka Veronikine nagrade). Odlomke v italijanskem, slovenskem in drugih jezikih bo spremljal nastop mednarodne glasbene skupine Mamapapa band. (pd)

Od desne Patrizia Vascotto, Primož Repar in Giuliana Tonut

KROMA

ANTOLOGIJA - Dvojezična, slovensko-italijanska zbirka

Belo lebdenje med nama

Izdali sta jo ljubljanska Apokalipsa in tržaška Skupina 85 - V petek popoldne predstavitev

V sklopu mednarodnega literarnega festivala Revija v reviji, ki že osem let poteka v Škocjanu, so v Trstu redno prirejali literarna branja. Vsak september se je skupina pesnikov in pisateljev iz različnih evropskih držav zbrala v Kulturnem domu in prisotnim podarila kanček svojega večjezičnega ustvarjanja.

Tisti verzi in prozni spisi so sedaj zbrani v slovensko-italijanski antologiji *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due, ki sta jo izdali ljubljansko društvo Apokalipsa in tržaška Skupina-Gruppo 85. V njej najdemo tako pisatelja Borisa Pahorja kot pesnika Esada Babačića, Tržačane Roberta Dedenara, Luco Visintinija, Mary Barbaro Toluca in Slovaka Valerija Kupko, Hrvata Branka Čegca, Avstrijca Ludwiga Hartingerja in številne druge.

Med njimi je tudi Barbara Korun, letošnja dobitnica Veronikine nagrade za najboljšo pesniško zbirko leta, in ravno slovensko pesnico bodo gostili tudi v Trstu. S številnimi drugimi avtorji se bo namreč udeležila tržaške etape festivala Revija v reviji, ki se bo v petek ustavila v kavarni San Marco. Predstavitev antologije je predvidena ob 17. uri, ob avtorjih pa se je bo udeležila tudi prevajalka Jolka Milič, ki je poskrbela za večino prevodov.

Drugi avtorji, čigar dela so prav tako zaobjeta v antologiji *Belo lebdenje med nama* - Bianco levitare tra noi due, pa bodo ob 19. uri sodelovali na literarnem branju, ki ga bo s svojimi svojevrstnimi etno, džez in drugimi ritmi obogatila glasba mednarodne zasedbe Mamapapa band. (pd)

PRAVIČNOST

Mladi pesniki iz različnih držav

Pravica in pravičnost bosta glavni temi letošnjega svetovnega mladinskega foruma »Pravica do dialoga«, ki ga v Trstu že več let prireja društvo Poesia e Solidarietà. Forum se uvršča v niz prireditev, ki jih društvo organizira v sklopu mednarodna pesniškega natečaja Castello di Duino.

Od petka do nedelje se bodo v Trstu zbrali mladi iz Italije, Slovenije, Srbije, a tudi Ekvadorja, Nigerije, Pakistana in drugih koncev sveta. V Narodnem domu bodo v jutranjih urah sodelovali na raznih delavnicah in debatah, na katerih se bodo, tudi na podlagi osebnih izkušenj, ki jih vsakdo ima v domovini, soočali s temami pravice, pravičnosti, zakonitosti.

Kot je na včerajšnji tiskovni konferenci napovedala duša foruma Gabriella Valera Gruber, bodo v petek popoldne predstavili zbirko pesmi *Orizzonti/Horizons*, v kateri so zbrani zmagovalni verzi letošnjega pesniškega natečaja. Knjigo je izdala založba Ibiskos, predstavitev bo ob 16.30 v Državni knjižnici (Largo Papa Giovanni). Ob tej priložnosti bodo odprli tudi istoimensko fotografsko razstavo, na kateri si bo mogoče ogledati posnetke, ki so jih organizatorjem poslali mladi pesniki (na ogled bo do 30. septembra), predstavili pa bodo tudi zbornik z gradivom, ki je nastalo v sklopu lanskega mladinskega foruma.

Glavna pobudnica in organizatorka tridnevne prireditve se je zahvalila številnim javnim in zasebnim pokroviteljem za pomoč. Med njimi je v prvi vrsti deželna uprava, ki jo je včeraj zastopal kulturni odbornik Elio De Anna. Odbornik, ki je prisotnim priznal, da je neozdravljiv optimist ...in romantik. Poezija in literatura sta po njegovem mnenju tudi sredstva za posredovanje pomembnih vrednot, v prvi vrsti svobodoljubja in pravičnosti. Citiral je na primer španskega verze Rafaela Albertija, balado za andaluzijske pesnike, ki nočejo ostati sami ...in objubil, da bo skušal dodatno okrepiti sodelovanje med Deželo in mladinskim forumom.

Priložnost bi se lahko kmalu ponudila: Gabriella Valera Gruber je prepričana, da bi v Trstu lahko zrasel študijski center za preučevanje mladinskih kultur ... (pd)

LOVAT - V sredo Predstavitev knjige Maria Šušteršiča

V sredo, 28. septembra, bo ob 18. uri v knjigarni Lovat na Drevoredu XX. septembra Mario Šušteršič predstavil svojo knjigo, italijanski prevod knjige *Sledovi slovenske prisotnosti v Trstu*, ki na zanimiv in nazoren način pripoveduje o prisotnosti in delovanju Slovencev v središču mesta. Z avtorjem se bosta pogovarjala zgodovinar Jože Pirjevec in novinar Pier Luigi Sabatti. Vstop je prost.

GLEDALIŠČE VERDI - 10. klavirski festival v priredbi tržaškega društva Chamber Music

Užitek ob Chopinovem sekstetu

Nastopila sta solistka Jin Ju in godalni kvintet članov ansambla I Virtuosi italiani - Razgibana in nikoli dolgočasna interpretacija

Odlična solistka Jin Ju

Tržaško društvo Chamber Music deluje že šestnajst let in letos prireja že 10. klavirski festival - vrsto komornih koncertov, ki so z leta v leto kakovostno rasli ter privabili vse širši krog občinstva.

Dvorana Victor De Sabata gledališča Verdi je bila kar pretesna za vse, ki so želeli prisluhniti prvemu koncertu jubilejnega niza: največja privlačnost je bil nedvomno program, kajti vseboval je oba Chopinova koncerta, ki sta se rodila kot komorni deli, nato pa se vključila v simfonični repertoar. Klavir je spremljal godalni kvintet, ki so ga sestavljali člani ansambla I Virtuosi italiani - violinista Alberto Martini in Luca Falasca, violist Flavio Ghilardi, čelist Leonardo Sapere in kontrabasist Rino Braia, izkušeni mojstri, ki so medse povabili mednarodno uveljavljeno kitajsko pianistko Jin Ju. Do solistov, ki prihajajo iz Daljnega vzhoda, imamo večkrat pomisleke, kajti mnogi so svoj uspeh zgradili predvsem na odlični tehniki (in s pomočjo dobre reklame, kot Lang Lang), predsodki pa tokrat niso bili utemeljeni.

Jin Ju je umetnica z bogato poustvarjalno fantazijo, ki se je na široko razprla tako v 2. kot v 1. Chopinovem koncertu, njeno muziciranje pa je oplemenitilo tudi dragocen instrument, odlično ohranjeni klavir Pleyel, ki se je idealno spojil z zvočnostjo godal. Kar dar poslušamo tako blagozvočna glasbila, lahko se bolj

uživamo ob glasbi, ki je nastala v njihovi dobi, brez kovinskih odtenkov, ki so včasih neljuba značilnost modernih klavirjev. Lepo je bilo slišati Chopinovo glasbo ob mehki spremljavi kvinteta, kajti veliki pianist in skladatelj ni bil ravno mojster v orkestraciji, na komornem področju pa je znal svoje lirске ideje predstaviti v manj bučni, zato pa toliko bolj intimni in prijetni obliki.

Solistka Jin Ju je pokazala veliko muzikalnosti in tankočutnosti, pa tudi odločen temperament, s katerim je vodila dialog s kvartetom. Godalci so svojo vlogo izpeljali v popolnem soglasju s pianistko: po potrebi so dinamično ojačili do skoraj orkestralne dimenzije, izkazali pa so se tudi v nežnih frazah, zato jim lahko oprostimo občasne, sicer komaj slišne intonančne nečistosti. Poslušali smo najprej 2. koncert v f-molu op.21, nato drugega v e-molu op.11, oba sta se nam razkrila kot nenehna vir navdiha, ki je solistko vodil v razgibani in nikoli dolgočasni interpretaciji. Jin Ju in kvintet Virtuozov so poželi navdušene aplavze, za dodatek so v celoti ponovili Larghetto, skoraj operno-dramatični drugi stavek 2. koncerta, ki je sladko zaokrožil zlahten večer.

Naslednji koncert bo jutri, 22. septembra, oblikoval odlični nemški pianist Markus Schirmer z navse vablјivim programom med Schubertom in Lisztom.

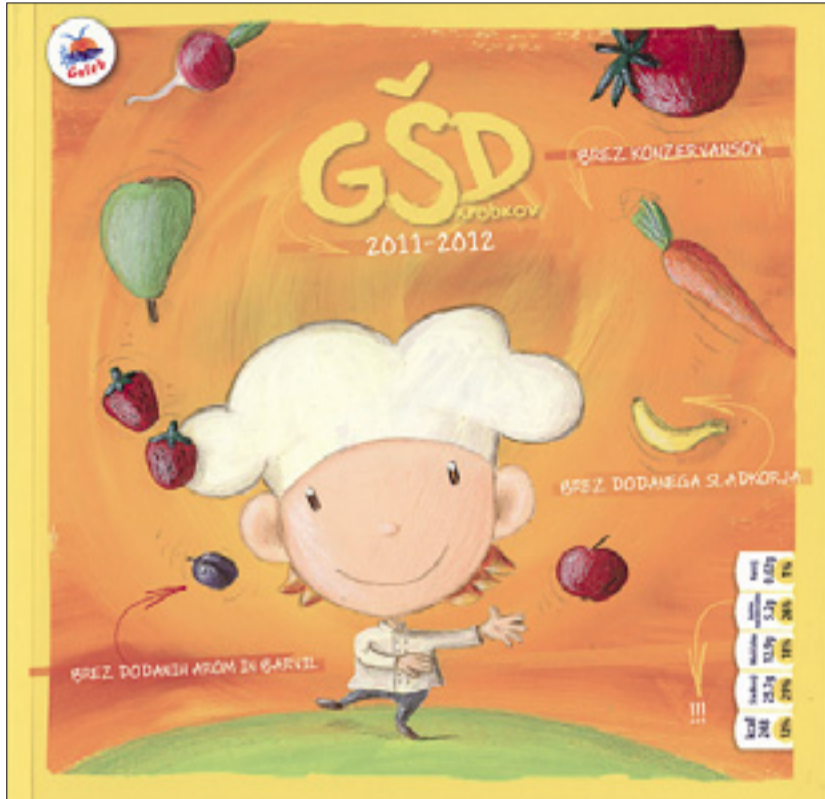
Katja Kralj

GALEBOV ŠOLSKI DNEVNIK - Izdaja ga Zadruga Novi Matajur

Z zdravo in uravnoreženo prehrano v novo šolsko leto

Besedilo je prispevala pediatriinja dr. Marina Trevisan, ilustracije pa Chiara Sepin

Pred začetkom šolskega leta vsako leto izide tudi Galebov šolski dnevnik, ki ga izdaja Zadruga Novi Matajur in so ga zastoj prešli vsi učenci in dijaki od 1. razreda osnovne šole do 3. razreda nižje srednje šole. V njem letos obravnavajo zdravo prehrano, ki je tudi prvi pogoj za zdravo življenje. Tako nam novi Galebov šolski dnevnik ne prinaša le koristnih strani, ki jih bodo mladi uporabniki tekom leta lahko napolnili, ampak tudi znanje. Besedilo za to kratko vzgojno-izobraževalno publikacijo je prispevala pediatriinja dr. Marina Trevisan, ki je na različnih straneh postregla z zanimivimi informacijami, kaj sploh pomeni zdrav način prehranjevanja. Besedilo je uredila in prevedla urednica Alina Carli, ki je na uvodni strani zapisala, da želijo z letošnjo izdajo spremeniti slabe navade mladih bralcev in bralk in jih naučiti, kako se pripravljajo zdravi polnovredni obroki.

Pisan in barvit šolski dnevnik, ki ga je z ličnimi ilustracijami opremila Chiara Sepin, nam s pomočjo starega Galebovega prijatelja Škrobka svetuje, kaj moramo jesti, da bo naša prehrana uravnorežena in zdrava. Dr. Marina Trevisan je vse uporabnike spomnila, da mora biti zajtrk obilen in obogaten z ogljikovimi hidrati, ki pomagajo našim možganom dobro delovati. Drugo zlato pravilo, ki ga navaja pediatriinja, je tudi, da morajo otroci pojediti veliko svežega sadja in zelenjave. Ob vsem tem pa je nujno potrebna tudi rekreacija, ki ima blagodejni učinek na naše telo.

Mesec september nam prinaša rubriko Zakaj jemo?, v kateri je razloženo, zakaj pravzaprav potrebujemo vodo in hrano. Oktober govori o osnovnih živilih in njihovih hranilnih snoveh. Marsikomu bo bržkone prav prišlo opozorilo, da nobeno živilo ne vsebuje vseh hranilnih snovi, zato je potrebno uživati raznolika živila. Bralci bodo tudi izvedeli, katera hranila nam dajejo energijo, ki je še kako pomembna za učinkovito delovanje našega organizma. Otroci bodo tudi izvedeli, da ni priporočljivo uživati preveč kruha in testenin, izogibati pa se je potrebno tudi sladkarijam, ki imajo lahko negativne učinke. Na zanimiv in poučen način je moč izvedeti tudi, katera hranila nam pomagajo rasti, in katera hranila nas ščitijo. Mesec december pozornost posveča kalorijam in dnevnim obrokom. Celoten prispevek je popestrila tudi prehranska piramida. Veliko koristnih informacij o aditivih oz. dodatkih v prehrani nam prinaša februar, ki nas opozarja, kako pomembno se je izogiba-

Nekaj prikupnih ilustracij, ki bo osnovnošolce in srednješolce spremljalo skozi vse leto

ti konzervansom. Za tiste, ki bi z zdravo hrano radi šli še korak dlje, pa je koristen prispevek o pesticidih. Dr. Trevisanova govori o dobrih straneh ekološko pridelane hrane. Mesec marec se začne z opozorilom, da večina izdelkov, ki jih oglašujejo televizija in ostali mediji vsebujejo največ škodljivih snovi, april pa prinaša opozorilo, da je priporočljivo umivati zobe dvakrat na dan in ne takoj po jedi, ker se

v nasprotnem primeru poškoduje zobna sklenina, ki zobe ščiti pred vdorom bakterij in nastankom zobne gnilobe. Marsikomu bo prav prišel tudi prispevek, ki govori o pravem shranjevanju živil, čisto za konec pa so uredniki pripravili prispevek o pomenu fizične aktivnosti, ki pomaga »kuriti« kalorije, krepiti okostje in razviti mišice. Šolarjem bo bržkone prav prišel tudi Škrobkov nasvet, da

je v šolo boljše iti peš ali s kolesom in da je gledanje televizije potrata časa.

Pisano izdajo Galebovega šolskega dnevnika 2011-2012 poleg omenjenih tem in gesla »Jem zdravo, mislim zdravo, živim zdravo« bogatijo še rubrike, ki so stalnica vseh šolskih dnevnikov. Na začetni strani je prostor namenjen osebnim podatkom imetnika tega dnevnika, v nadaljevanju so koledar, rubrika, v katero lahko zapišemo telefonske številke sošolcev, pa urnik in opravičila, ki jih izpolnijo starši. Vse to in še veliko več vsebuje letošnji Galebov dnevnik, ki bo marsikateremu šolarju olajšal beleženje šolskih obveznosti. (sč)

POEZIJA - Nova zbirka A. Pregarca

Amebno razkošje

Izšla je pri GMD, vsebuje pa pesmi, ki so nastajale od leta 1960 naprej

Amebno razkošje je naslov nove pesniške zbirke Aleksija Pregarca, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Gre za izbor pesmi, ki so nastajale od leta 1960 naprej. Pesmi tega obdobja so bile v glavnem objavljene v revijah 70-tih let prejšnjega stoletja, veliko pa je tudi pesmi, ki so nastale po letu 2000.

Že sam naslov zbirke Amebno razkošje kaže na avtorjevo iskanje izvora življenja. Biološka prispevka amebe – enoceličnega bitja postane v svoji brezobličnosti prispevka človeške usodnosti, brezimnosti, a je hkrati tudi izziv za vsakega človeka, da se izmota iz te brezobličnosti in neznačajnosti ter dobi svojo izhodiščno pot.

Pesnik Aleksij Pregarc, ki ga poznamo tudi kot gledališkega igralca, režiserja, napovedovalca, pisatelja, prevajalca in publicista, se v svoji poetični izpovednosti »zavzema za občečloveški upor zoper krivice, se navezuje na osebnostne krize in vzpone, na kritično ljubezen do domovine, ki ni niti zamejeno samovšečna in ne zlagano nostalgčna ... je izraz modernega in modernističnega vitalizma, ki sega čez sleherno obrobje slovenstva« je zapisal Vladimir Gajšek v spremni besedi v knjigi. Knjigo je grafično oblikoval Marko Lupinc.

FJK - Razstave, publikacije, vodeni ogledi V soboto in nedeljo evropski dnevi kulturne dediščine

Pobuda se bo odvijala v Čedadu, Ogleju, Trstu in Ronkah

Nadzorništvo za arheološke dobrine Furlanije-Juljske krajine prireja Evropske dneve kulturne dediščine, ki bodo v soboto in nedeljo v Čedadu, Ogleju, Trstu in Ronkah. V Trstu bodo v okviru pobude pripravili vodene ogled rimskega amfiteatra in lapidarija pri gradu sv. Justa. Ogledi bodo v soboto ob 9.30, 10.30, 15.00 in 16.00 za amfiteater, ob 11.00, 12.00, 16.30 in 17.30 za lapidarij. V nedeljo bo Ambra Betic vodila ogled prazgodovinskega gradišča v Slivnem, ki ga uvrščajo med bronasto in železno dobo. Zbirališče ob 10.30 pred cerkvijo v Šempolaju. V Državnem arheološkem muzeju v Čedadu (trg Duomo, 13) bodo v soboto ob 17. uri predstavili razstavo »Appena restituiti dalla terra. Quattro corredi funebri da Romans d'Isonzo«, dopolnitev prejšnje razstave o longobardskem Čedadu. Slednja bo ponovno na ogled v okviru Evropskih dni. V nedeljo ob 11. uri bo vodeni ogled razstav, ob 10. uri pa bo vodeni ogled dvorane beneško-bizanskih skulptur. Po razstavi bodo ob 17.30 v soboto predstavili publikaciji »Le sculpture ornamentali veneto-bizantine di Cividale«

V Seči 50. kiparski simpozij Forma viva

V Seči pri Portorožu bo vse do 15. oktobra potekal mednarodni kiparski simpozij Forma viva, ki letos praznuje že 50. jubilej. Po besedah direktorja Obalnih galerij Piran Tonija Biloslava gre za 50 let ohranjanja tradicije klasičnega kiparskega pristopa, preverjanja tradicionalnih materialov in prizadevanja po njihovi reafirmaciji v sodobni likovni umetnosti. V petih desetletjih je na portoroškem simpoziju nastalo več kot 150 skulptur, po Biloslovovih besedah pa bodo letos vse nastale skulpture iz istrskega apnenca tudi ostale na Formi vivi. Forma viva oz. »živa oblika« plastičnega snovanja velikih formatov na odprtem pa ostaja izziv tudi za sodobne ustvarjalce, je prepričan Biloslav.

Prvi simpozij je bil leta 1961 v Seči pri Portorožu, kjer so obdelovali kamen, v Kostanjevici na Krki pa les. Pobudnika kiparskega simpozija, slovenska kiparja Janez Lenassi in Jakob Savinšek, sta zamisel kolektivnega ustvarjanja prinesla iz sosednje Avstrije. V nasprotju s tradicionalno bienalno izmenjavo se simpozija v Portorožu in Kostanjevici letos odvijata hkrati. V Kostanjevici so trije umetniki že končali z delom, v Portorožu pa se klesanje v kamnu začne te dni.

Letos na portoroškem simpoziju ustvarjajo Graziano Pompili iz Italije, Jose Villa Soberon s Kube in Donald Porcaro iz ZDA. Pompili je v italijanskem in mednarodnem prostoru prepoznaven zlasti po monumentalnih skulpturah za zasebne in javne prostore. Sodeloval je že na dveh slovenskih kiparskih simpozijih, njegova skulptura pa stoji pred vzhodom v Piran.

Soberonov opus obsega tako skulpturo kot slikarstvo, grafiko, risbe in ustvarjanje na področju designa. Je dobitnik številnih nagrad, znan pa je predvsem po svojih javnih skulpturah v okolici Havane. Kipar je že sodeloval na simpoziju v Portorožu, njegova skulptura pa je našla mesto v koprski marini.

Porcaro je zelo dejaven tudi v akademski sferi. Njegova kiparska dela, izdelana iz različnih materialov kot so beton, kovina, barve, se nahajajo v prestižnih ameriških javnih zbirkah. Za svoje delovanje je umetnik prejel več pomembnih priznanj. Petdesetletnica Forme vive Portorož bo posvečena avstrijskemu kiparju Karlu Prantlu, očetu vseh simpozijev. Ob koncu srečanja se obeta tudi izid publikacije, drugega dela monografije Forma viva 1982-2011, kot dopolnitev leta 1983 izdane knjige z naslovom Forma viva 1961-1981 avtorjev Staneta Bernika in Špelce Čopič. (STA)

in »La chiesa di San Giorgio in Vado a Ruafis«, ki jih je uredil umetnostni zgodovinar nadzorništva za arheološke dediščine FJK Paolo Casadio. V nedeljo ob 15. in ob 17. uri bodo vodeni ogledi cerkve San Giorgio in Vado. V Ogleju na županstvu (Garibaldi trg 7) bo v soboto od 15. do 19. ure in v nedeljo od 9. do 13. ure posvet o arheologinji Luisi Bertacchi. Ob priložnosti bo od sobote do 6. januarja 2012 na ogled fotografska razstava na sedežu Državnega združenja za Oglej (Ul. Julia Augusta). V Vili Vicentina Miniussi v Ronkah (Trg Unità 24) bodo v sklopu Evropskih dni kulturne dediščine odprli razstavo »Il baule dei ricordi« o zgodovini in spominih krajevni skupnosti. Razstava bo na ogled od petka do 30. septembra od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure. V nedeljo od 14. ure do 18.30 v Ecomuzij Terriori iz Ronk priredil izlet po starorimskih vilah in starokrščanskih arheoloških najdiščih od Moščenic do Soče. Za rezervacije je na voljo telefonska številka 0481 774844 ali e-pošta info@territori.it.

GORICA - S podpisom sporazuma selitev četrtega in petega letnika

Fakulteta za arhitekturo želi postati mednarodna

Čez dve leti v obnovljenih prostorih čez 600 študentov - O spojitvi z videmsko fakulteto še razpravljajo

GIOVANNI
FRAZIANO

BUMBACA

»Sporazum nam omogoča, da načrtujemo dolgoročno: cilj je okrepitev fakultete za arhitekturo, ki ji želimo vtisniti mednarodni pečat. Zdaj gre zares.« Giovanni Fraziano, predsednik fakultete za arhitekturo Tržaške univerze, je tako pojasnil pomen protokola, ki so ga včeraj na goriškem županstvu podpisali predstavniki Tržaške univerze, goriške Trgovinske zbornice, goriške občine in konzorcija za razvoj goriške univerze. Sporazum, s katerim se goriške institucije obvezujejo, da bodo tudi v prihodnjih letih finančno podpirale delovanje arhitekturne fakultete, odpira vrata utrjevanju njene prisotnosti v mestu oz. selitvi 4. in 5. letnika iz Trsta v Gorico, kjer bo z letošnjim akademskim letom že prisoten celoten trienij.

»Goriški sedež arhitekturne fakultete bo letos obiskovalo 380 študentov. V prihodnjem letu bomo v Gorici imeli tudi četrty letnik, leto kasneje pa še petega. Čez dve leti bo torej sedež v Ulici Alviano skupno obiskovalo preko 600 študentov arhitekture,« je včeraj povedal Fraziano in dodal, da bo selitev celotnega študijskega ciklusa mogoča po zaslugi novega priliva denarja - dodatnih 300.000 evrov letno -, ki so ga zagotovile občina, Trgovinska zbornica in Fundacija Goriške hranilnice.

»Selitev iz Trsta v Gorico je bila postopna, kot se za resne zadeve spodobi. Ne moremo prezreti, da je do selitve prišlo v času krize, ko je že vse kazalo, da bodo ukrepi ministrice Gelminijeve uklinili periferne sedeže,« je povedal goriški župan Ettore Romoli, po katerem je prisotnost arhitekturne fakultete Gorici v ponos. Romoli je izrazil tudi željo, da bi se pogovori o spojitvi tržaške in videmske fakultete za arhitekturo nadaljevali, rektor Tržaške univerze Francesco Peroni pa je v zvezi s tem poudaril, da bi ravno goriški sedež lahko olajšal postopek združevanja. »V skupnem sedežu, t.j. Gorici, je integracija med tržaško in videmsko univerzitetno stvarnostjo enostavnejša. Z rektorico Compagnovo ocenjujeva to možnost,« je povedal Peroni, po katerem je selitev tržaške arhitekturne fakultete v Gorico pozitivna tako za mesto kot za ustanovo samo. Sporazum sta včeraj podpisala še predsednik Trgovinske zbornice Emilio Sgarlata in predsednik Fundacije Goriške hranilnice Franco Obizzi, prisoten pa je bil tudi predstavnik goriškega univerzitetnega konzorcija.

Medtem se v Ulici Alviano nadaljujejo milijon evrov vredna dela za ureditev

nedokončanega krila stavbe bivšega malega semenišča, ki si ga arhitekturna fakulteta deli z univerzitetno smerjo za diplomatske vede, na kateri so letos zabeležili visoko število vpisov. »Podjetje je v bistvu dokončalo dela v pritličju, do konca leta pa naj bi zaključilo tudi z obnavljanjem prvega nadstropja. Ko se bo začelo akademsko leto, se bomo že vselili v pritlične prostore, nato pa bomo postopno zasedli še ostale. Akademsko leto bo startalo 10. oktobra. Že od vsega začetka nameravamo ovrednotiti mednarodno razsežnost fakultete in lahko povem, da bo na tem področju marsikatero presenečenje. Priredili bomo laboratorije, ki bodo namenjeni oblikovanju konkretnih predlogov za čezmejni teritorij in utrjevali stike z arhitekturnimi fakultetami iz Ljubljane, Dunaja, Graza in Maribora,« je zaključil Fraziano. (Ale)

Goriški sedež Tržaške univerze, v nekdanjem Malem semenišču

BUMBACA

GORICA - Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo

Črpalkarji životarijo

Pred kratkim zaprli črpalko v Ulici Brass - Zaradi poviška davka na dodano vrednost niso izgubili kupcev

Goriške črpalke samevajo (levo), na novogoriških je gneča (desno)

BUMBACA

GORICA - V soboto predstavitev Rebuli posvečajo trijezično knjigo

Briški zlati rebuli posvečajo trijezično knjigo, ki jo bodo predstavili v okviru goriškega pouličnega praznika Okusi na meji. Knjigo v italijanskem, slovenskem in angleškem jeziku je založilo podjetje Transmedia, uredil pa jo je novinar Gigi Brozzoni. Skoraj tristo strani je tako posvečenih zlati rebuli, ki jo pridelujejo na Oslavju, in sicer na posestvih vinarških podjetij Primosic, Radikon, La Castellada, Dario Princic, Fiegl in Il Carpino. Fotografije je publikaciji prispeval Virgilio Fidanza, besedila Marco Magnoli, Francesco Lizio Bruno, Alessandro Zanutta in Sere-

na Impazio, svoji pričevanji pa Patrizia Felluga in Giannola Nonino. Publikacijo je grafično oblikoval studio Mumble design.

Knjigo bodo prvič predstavili javnosti v soboto, 24. septembra, ob 17.30 na dvorišču KB Centra; večer bo vodil novinar Stefano Cosma, spregovorili pa bodo avtor Brozzoni, fotograf Fidanza in Marko Primosic, v imenu proizvajalcev rebule z Oslavja. Prisoten bo tudi predstavnik založnika, ob zaključku predstavitve pa bo degustacija rebule, ki jo proizvajajo člani konzorcija za njeno promocijo z Oslavja.

Čaša rebule

BUMBACA

Goriški črpalkarji životarijo. Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 in še zlasti v območje izvajanja schengenskega sporazuma leta 2007 se je prodaja goriva v Gorici krepko znižala, kljub temu pa je ostalo število goriških črpalk nespremenjeno do pred nekaj tedni, ko so prenehali s točenjem goriva na črpalki v Ulici Brass.

Leta 2008 je deželna vlada spričo križe črpalkarjev iz vseh štirih pokrajinah in še zlasti iz Gorice in Trsta odobrila zakon, na podlagi katerega so zagotovili denarni prispevek upraviteljem črpalk, ki so se odločili za prenehanje dejavnosti. Za ta korak se je pred tremi leti odločilo samo pet črpalkarjev iz cele dežele, tako da je bil učinek deželnega zakona ničn, saj z njim niso dosegli zaželene modernizacije mreže bencinskih črpalk.

V zadnji dneh so se goriški črpalkarji morali sprijazniti z novo podražitvijo goriva, ki je odvisna od enoodstotnega poviška davka na dodano vrednost. Cena goriva se je povišala za približno poldrugi cent, podražitev pa črpalkarjev zaenkrat ni prizadela. »Za nas ni nikakor dobro, da je

prišlo do novih poviškov, vsekakor pa zaenkrat nismo beležili bega svojih kupcev v Slovenijo. Naše zveste stranke nas k sreči ne zapuščajo in še vedno prihajajo po bencin do nas,« pravi Fabio Zanetti, ki bencin prodaja v Tržaški ulici.

Upada števila kupcev v zadnjih dneh ni zabeležil niti Manuel Rizzi, upravitelj črpalke v Ulici Lungo Isonzo Argentina. Ker je z dejavnostjo ponovno začel pred kratkim, se nad dosedanjimi posli ne pritožuje, vsekakor pa priznava, da je za uspešno vodenje črpalke potrebnega veliko truda. Rizzi razlaga, da se v zadnjih letih število črpalkarjev v Gorici ni znižalo, kot so predvidevali. Na deželi so pričakovali, da bo med šest in sedem goriških črpalkarjev izkoristilo deželne prispevke za prenehanje dejavnosti, do tega pa ni prišlo. Za zaprtje so se odločili edino upravitelji črpalke v Ulici Brass, vendar deželne pomoči niso koristili, saj je dežela v ta namen delila prispevke samo do leta 2009.

Po zaprtju črpalke v Ulici Brass v Gorici še naprej prodaja gorivo štirinajst črpalkarjev. (dr)

GORICA Poldrugi milijon za luknje

Na asfaltu je z leti nastalo veliko gub in lukenj, da je vožnja po njih vse prej kot prijetna, če že ne nevarna. Zato bo goriška občina na novo asfaltirala osemnajst mestnih ulic, ki jih je evidentirala na podlagi zahtev, ki so jih vložili rajonski sveti.

Goriški občinski odbor je odobril preliminarni načrt, ki ga je avgusta izvedel geometer Marco Fantini in je vreden 1.470.000 evrov. V seznam so vključene deželna cesta št. 56 v Ločniku, po kateri pogosto peljejo kamioni, Ulica Ciconi v Svetogorski četrti, Ulica Fermi, Ulica San Michele v Štandrežu, Tržaška ulica (pri pokopališču), Ulica Tabaj, Ulica Brigata Pavia in Ulica Brigata Casale. Med najbolj potrebnimi obnove so tudi Ulica dei Magazzini, Ulica Cipriani, Ulica Duse, Ulica Kugy, del Ulice Blaserna, Ulica Scuola Agraria in Ulica Lungo Isonzo Argentina (od križišča z Ulico Leoni do novega križišča). V načrt obnove so dalje vključili Ulico Marzia, Drevored Virgilio, Dvor Sant'Ilario in Oširek XXVII Marzo.

Pred začetkom del, ki je napovedan za prihodnjo pomlad, bo občina izdelala še dokončni in izvršni načrt, nato pa bo na vrsti še javna dražba za izbiro izvajalca.

Ulične luknje

Hitro smo se vračali proti severu, v prestolnico. Zanimivosti, ki bi jih morali obiskati je bilo še malo. Ena od teh je bil kanjon orlov. Nič posebnega, ker imamo na primer v Sloveniji kar nekaj takih točk. Vzemimo za primer Vintgar, Tolminska korita ali

Ob tabornih ognjih so svizce pekli na svojevrsten način. Živalci so odrli kožuh ter odstranili glavo in drobovje. Medtem so v ogenj položili nekaj primerno velikih kamnov. Ko so bili ti razbeljeni, so jih vtaknili v trebušno votlino svizca, da se je meso speklo. Svizci iz kanjona orlov so bili malo večji od podgan, mesa na njih pa največ za dva grizljaja.

ravnost v oči. Upali smo, da bomo le naleтели na smer, ki bi vodila odločno na sever, nismo pa je našli in kmalu bi prišli znova v tabor. V razdalji nekaj sto metrov se je prikazala koč, pri njej so bili ljudje. Domačini so dolgo mahali v dve različni smeri, končno pa je najstarejši le prepričal vse, da je njegova prava. In res je bila. Po dobri uri vožnje smo naleтели na boljše izvoženo pot, ki je že po globini kolesnic pričala, da vodi v veliko mesto. Izgubili smo polni dve uri in tisti dan bili na poti celih 13 ur.

V severnem delu Gobija je bil zelo pogost prizor okostje kake živali razmetane kosti. Domače živali se tam pasejo v popolni svobodi in so seveda brez vsake živinozdravniške oskrbe. Najšibkejšje poginejo in postanejo hrana šakalom in mrharjem. Najdeš ostanke konj, kamel, jakov ali ovac.

Vozili smo mimo rudnika zlata, ki je imel zanimivo zgodbo, ker je bil last tajkuna iz prestolnice, ki se posluževal tujega kapitala. Možakar je imel prav posebne domoljubne navade. Vsake dve ali tri leta je spreminjal svoj družinski status. Ločil se je od žene in si novo izbiral na natečaju za »miss« Mongolije. Od nove žene je dobil sina ali hčer in oba dobrohotno odslovlil s popotnico novega modernega stanovanja, novim avtomobilom in primerno rento. Denar je ostajal v Mongoliji. Sledil je nov izbor misice.

Zadnjič smo taborili v notranjosti prostranega kraterja, čigar stene so tvorili nekoliko poševno ležeči skladi s pravokotnimi razpokami, kar me je navdalo z mislijo, da bi bili idealni za

Dogodek, ki sem ga zabelžil v zadnjem dnevu poti po severnem Gobiju bi bil vreden omembe v kakem čustvenem eseju. Pravi slavošpev sožitju človeka in konja, ki v Mongoliji tvorita eno živo enoto. Naleтели smo na korito za napajanje živali, vodo pa je bilo treba črpati iz naravnega vodnjaka s pomočjo ročne črpalke. Korito je bilo prazno, ob njem pa je čakala skupina petih konj. Čakala je na ljudi, katerih verjetno ni bilo mimo že nekaj dni, ker je bilo korito popolnoma suho. Evropejci bi oddrveli mimo in amen, Mongoli pa so takoj razumeli, da živali čakajo na nekoga, ki bo natočil vode. Šoferji so se pridno lotili črpanja in korito napolnili čez polovico. Konji so takoj prisotopili in se napili. V njihovih očeh si lahko videl hvaležnost. Čim so zadostili svojim potrebam, so se odpravili neznano kam po suhi planoti.

Pod ne previsoko goro, ki se je samotna dvigala iz ravnine je na blagem pobočju ležala prava vasica z zidanimi

kaj tednih ali tistih nekaj mesecih topllega in vlažnega vremena, ki ga uživajo v severnem delu države?

Ob poti, ki je kljub makadamu postajala cesta, so se pojavili drogovni električne napeljave. Na vsakem drugem je skoraj brez izjeme čepel orel in prežal na svizce ali zajce, prosto pa so se po planoti premikale tiste svetlosive ptice, ki smo jih v velikem številu srečali na severu dežele. Na oko so se mi zdele nekoliko manjše od severnejših, pari pa so s seboj vodili skoraj vedno dva mladiča. Mati narava je med temi pticami in orli verjetno vzpostavila premirje.

Celotna odprava štirih vozil je razpolagala z desetimi rezervnimi kolesi. En džip se je vrnil brez nezgod, dva sta imela po eno preluknjano zračnico, ostalih osem pa je požrl četrti šofer, ki je skoraj namenoma vozil po ostrejših kamnih in včasih nepredvidno prečkal kak ostrejši grebenček. V predmestju Ulan Batarja nismo imeli več rezerv. Pot-

Sončni vzhod v puščavi Gobi

Mostnico v bohinski dolini. Morda pa je bil mongolski le nekoliko daljši in globlji, ob nizkem vodostaju pa vendar prehodni na svojem dnu. Nekje globoko in v poltemi smo naleтели na pregrado iz zamrznjenega snega. Sredi julija! Kanjon spada v narodni park in kot potrjuje temu sta na visoki polici navpične stene obiskovalce opazovala dva gamsa, ali vsaj njim podobne živali. Novo vznemerenje pa je predstavljala ježa. Nekaj kilometrov do vhoda v kanjon in povratek sem opravil na konju. Bil je vse prej kot živahno kljuse. Bolj kot mongolskemu jezdecu sem bil podoben Sanchu Panzi. Fotografija je domnevo potrdila.

Ime kanjona orlov bi morali spremeniti in pticam roparicam dodati še svizce. Teh je na tisoče! Pobočja pred samim ostenjem kanjona je dobesedno preluknjano in iz odprtine v odprtino bežijo te živalice, ki se nato znova pokažejo iz kake druge luknje. Celo na makadamski cesti, ki vodi do kanjona, jih je mogoče najti, toda zmečkane od jeklenih pošasti. Človeka tolerirajo do razdalje kakih treh metrov, nato zbežijo. Do udobnih in obilnih obrokov pa pridejo orli in sokoli, ki jih je tam na pretek. Čim pogledaš kvišku, ugotoviš, da ti nad glavo kroži nekaj teh ptic, ki nadzirajo možnosti za plen. Ni redko, da zagledaš ptico, ki se v padcu spušča k tlom in po nekaj trenutkih odleti z živalico v krempljih.

Svizci niso samo hrana za roparice. Običajno spadajo na jedilni list nomadov, ali pa so tam do nedavnega bili. V Mongoliji še vedno lahko izbruhne epidemija kuge in odkrili so, da se bakterije prenašajo prav svizci. Čim večja je v tem smislu osveščenost ljudi, tem varnejši so pred človekom svizci. Orli pa so proti kugi imuni.

Prenočili smo v taboru sredi puščave! Bili smo v pravem »Deserto dei Tartari«. Ker smo tudi tisti dan šibali skoraj dvanajst ur ni bilo posebnih želja po dodatnih aktivnosti. Ponoči sem se zbudil. Bila je polna

Slaba paša, odličen razgled

luna in tako svetlo, da se je z lahko-to fotografiralo.

Do Ulan Batarja je bila še ena celodnevna etapa in polovica naslednjega dne.

Dan se je začel zelo zgodaj: ob 6.15 smo se odpeljali. Šofer, čigar smisel za orientacijo se je lahko kosal z GPS in je določal smer, se je nekje uštel, ker se je iz tabora v puščavo vilo več smernic. Nekje je očitno izbral napačno in kmalu je bilo razvidno, da smo krenili preveč na vzhod, saj smo imeli sonce na

popravljanje suhih zidov v kriškem bregu. Tudi kromatičnost je odgovarjala. Toda bili so v Mongoliji! V tem taboru sem imel samostojen šotor, nezaželeni gosti pa so bile leteče žuželke, ki so dobesedno prekrile neonske luči. V šotor so prihajale skozi odprtine, ker so krila šotora nekje dvignili zaradi zračenja. Spustil sem jih in šotor temeljito pošprical z insekticidom. Pred spanjem sem pometel čez prag učinke pogroma.

Lahko bi bilo jajce dinosavra

Počitek puščavskih ladij

hišicami. Ob vasi se je v strmino raztezala očitno obdelana njiva. Po barvi sem sklepal, da gre za pšenico, ki pa ni še bila godna za žetev. Bil je prvi primer poljedelstva, ki smo ga videli. Obdelovanje zemlje bi verjetno imelo neko bodočnost pri izboljšanju prehrane Mongolov. Skrajno surove zime onemogočajo raščo skoraj vsega, kar je pri nas prisotno. Nekaj povrtnin pa bi verjetno uspevalo. Zakaj ni paradiznikov, bučk, zelenjave in podobnega, ki zraste in obrodi v ne-

niki treh džipov so se odpeljali v mesto, četrti z vsemi preluknjanimi gumami pa se je ustavil v delavnici. Posebno modernih naprav niso imeli, dela pa so lotili takoj in ga hitro končali.

Delavnica je bila sinteza masti, prahu in smradu.

Dolgo letenje v že znanem letalu do Berlina in od tu proti jugu Evrope je zaključilo fantastično izkušnjo.

Konec

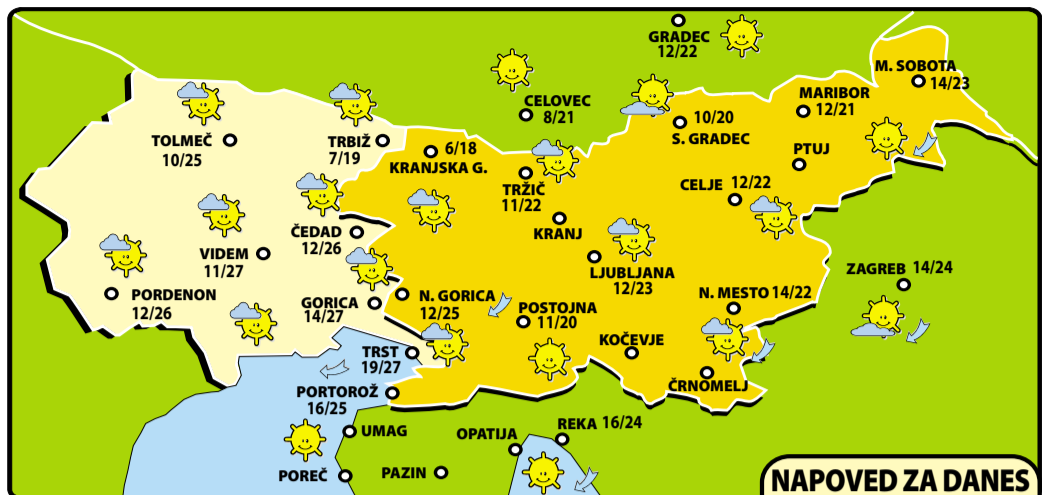
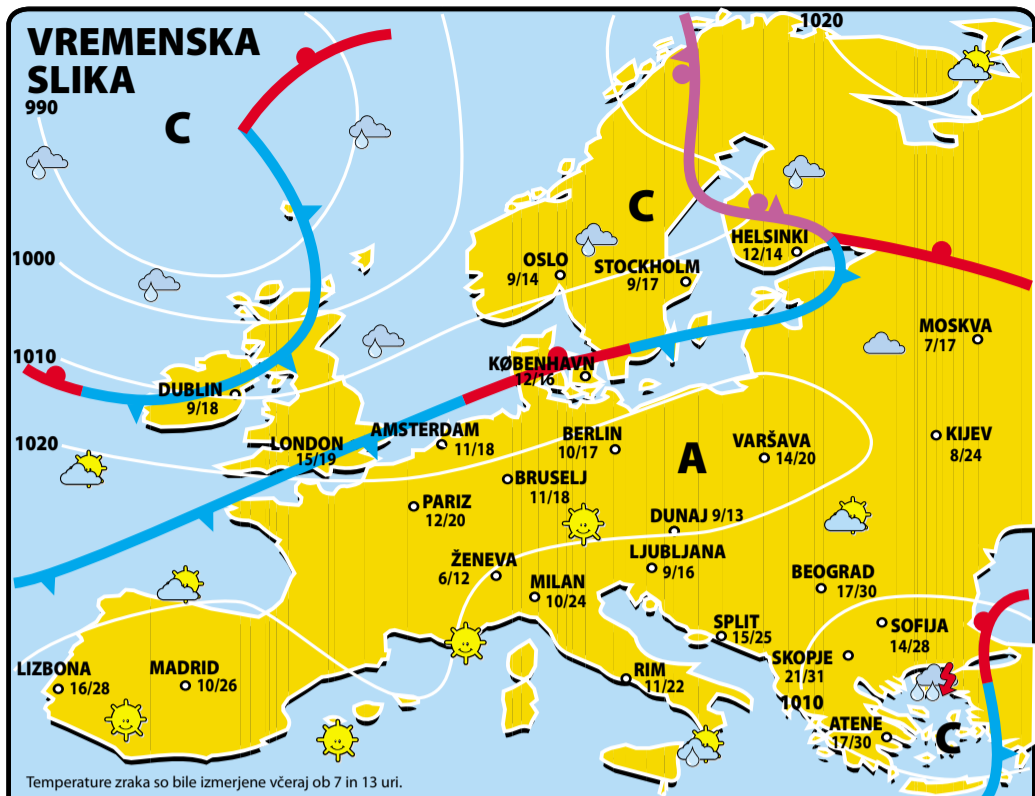
Konji so se napili in zahvalili

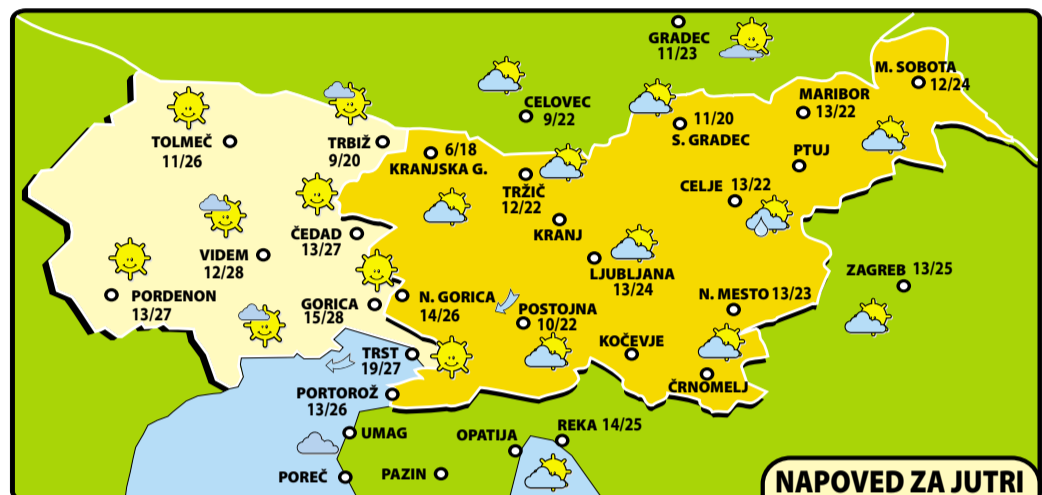
Kamni kot nalašč za suhe zidove

Na mongolskih krilih varno domov

Dopoldne bo v hribih zmerno oblačno, ob morju in po nižinah spremenljivo. Čez dan bo povsod pretežno jasno. Ob morju bo predvsem zjutraj pihal burin. Sončno bo. Zjutraj bo ponekod po nižinah megla ali nizka oblačnost, ki se bo v jugovzhodnih krajih lahko zadržala večji del dneva. Na Primorskem bo še pihala šibka burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 11, na Primorskem do 16, najvišje dnevne od 21 do 24, na Primorskem do 26 stopinj C.

Po vsej deželi bo prevladovalo jasno do zmerno oblačno vreme, le zaradi tankih in visokih kopren. Ob obali bo dopoldne pihal burin, čez dan pa v glavnem zmorec. Za to obdobje bo spet kar pretoplo, predvsem v visokogorju. Jutri in petek bo sončno, le v jugovzhodni Sloveniji bo občasno več oblačnosti. Zjutraj in dopoldne bo ponekod po nižinah megla ali nizka oblačnost. Na Primorskem bo še pihala šibka burja.

Greben visokega zračnega pritiska s toplim zrakom v višinah nam bo zagotavljal lepo in stabilno vreme vsaj do konca tedna. Nad južnim Jadranom in Balkanom je plitvo ciklonsko območje. S severovzhodnimi vetrovi doteka nad naše kraje še precej vlažen in hladen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.51 in zatone ob 19.03
Dolžina dneva 12.12

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 24.38 in zatone ob 15.19

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.51 najnižje -39 cm, ob 8.50 najvišje 22 cm, ob 14.20 najnižje 1 cm, ob 19.24 najvišje 25 cm.
Jutri: ob 2.21 najnižje -50 cm, ob 9.01 najvišje 31 cm, ob 14.41 najnižje -9 cm, ob 20.06 najvišje 33 cm.

BIOPROGNOZA
Občutljivi ljudje bodo še imeli manjše vremensko pogojene težave, ki se bodo kazale predvsem kot nerazpoloženi, težave z zbranoostjo in manjša delovna storilnost; tudi nekateri bolezenski znaki bodo še okrepljeni. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 24 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	24	2000 m	10
1000 m	18	2500 m	7
1500 m	13	2864 m	4

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 5 in v gorah 6.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

ZDA - Odprava prepovedi služenja istospolnih v vojski Tudi uradno konec politike »Ne sprašuj in ne govori«

Istospolno usmerjena ameriška vojaka

WASHINGTON - V ZDA se je včeraj po skoraj dveh desetletjih tudi uradno končala politika, ki je homoseksualcem, ki so javno priznavali svojo istospolno usmerjenost, prepovedovala služenje v ameriški vojski. Pravilo "Ne sprašuj in ne govori" je bilo v veljavi od leta 1993, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

Ameriški predsednik Barack Obama je omejenjo politiko z zakonom razveljavil julija letos, sicer pa je to obljubil že v času svoje predvolilne kampanje. Ukrep je začel veljati včeraj, minuto po polnoči po lokalnem času.

V ameriški vojski so v minulih letih zaradi spolne usmerjenosti odpustili okoli 14.000 vojakov, več tisoč pa jih je lahko ostalo samo, če so molčali ali pa so zanikali svojo spolno usmerjenost.

Ameriški obrambni minister Leon Panetta in poveljnik združenega poveljstva ameriške vojske, admiral Mike Mullen sta včeraj v Pentagonu na novinarski konferenci spregovorila o odpravi omenjene politike. Hkrati so svojo novinarsko konferenco pripravili tudi kongresniki, ki se strinjajo z odpravo te politike. Ameriške organizacije za zaščito pravic istospolno usmerjenih pa so pripravile prireditve po vsej državi. Obstajajo pa tudi takšni, ki se z odpravo prepovedi služenja istospolnih v vojski ne strinjajo in ki svoje stališče prav tako glasno izražajo.

KITAJSKA - General in politični svetovalec Maov vnuk bo na univerzi poučeval dedkovo filozofijo

PEKING - Mao Xinyu je vpliven kitajski general, politični svetovalec, blogger in sedaj tudi univerzitetni profesor. Na univerzi v Guangzhouju bo namreč poučeval filozofijo svojega dedka, pokojnega kitajskega voditelja in revolucionarja Mao Zedonga, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

41-letni Mao Xinyu je ob prevzemu profesorskega mesta študente pozval, naj svoje težave objavljajo na spletnem mestu people.com.cn, saj jim bo tako lahko pomagal. Uslužbencem univerze pa je dejal, naj ga redno obveščajo o akademskih uspehih svojih študentov.

"V naslednjih štirih letih želim vedeti, kdo ima najboljše rezultate, kdo najslabše, kdo ne hodi na predavanja ter kdo potrebuje pomoč. Prosim, redno me obveščajte", je novopečeni profesor dejal uslužbencem univerze.

Mao je avtor številnih knjig, med drugim knjige "Moj dedek Mao Zedong", na spletni strani glasila kitajske komunistične partije pa je bil

MAO XINYU

izbran za enega izmed najpriljubljenejših bloggerjev.

V nekem intervjuju avgusta lani je Mao izrazil željo, da bi bil bolj vključen v kitajsko politiko, obenem pa je tudi priznal, da je dejstvo, da je Maov vnuk, "zagotovo" pripomoglo pri njegovem napredovanju v kitajski vojski.

"Mislim, da imajo številni prijatelji in sodelavci v vojski podoben občutek. Vsi prenašajo svojo ljubezen in spoštovanje do voditelja Maa name, torej je to definitivno eden od vzrokov," je pojasnil Mao Xinyu. (STA)

TAJVAN - Šest Japoncev preplavalo 120-kilometrsko razdaljo z zahvanim pismom Japonci so se Tajvanu za pomoč po potresu zahvalili s plavanjem

TAIPEI - Šest Japoncev je v znak zahvale za tajvansko pomoč ob uničujočem cunamiju preplavalo 120-kilometrsko razdaljo med Japonsko in Tajvanom. Skupina je v soboto kljub grožnjam z napadi morskih psov in močnim tihooceanskim tokovom odrinila na pot z japonskega otočka Yonakuni, ki leži 110 kilometrov vzhodno od Tajvana.

Skupina je v spremstvu plovil tajvanske obalne straže v ponedeljek prispela v tajvansko pristanišče Suao, kjer jih je pričakala množica, opremljena s tajvanskimi in japonskimi zastavami.

"Uspelo nam je! Hvala Tajvan!" je ob prihodu vzkliknil vodja skupine Suzuki Kazuja. Plavalci, stari med 20 in 30 let, so s seboj prinesli zahvalno pismo treh japonskih prefektur, ki jih je prizadel marčevski cunami.

Tajvan je do sedaj Japonski namenil že več kot 2,6 milijarde dolarjev kot pomoč po uničujočem potresu in cunamiju, kar ga uvršča med največje donatorje. Tajvan tako ohranja močne vezi z Japonsko, kljub temu da je bil otok japonska kolonija med letoma 1895 in 1945 ter da Japonska uradno priznava vlado v Pekingu in ne v Taipeiju. (STA)

